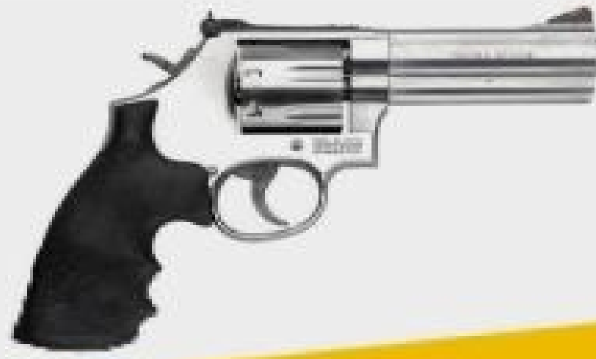

SUÇ SUÇ SUÇ SU

Aycan Türk

Suç ansiklopedisi

katiller
suçlar
suçlular
cinayetler
failler
dedektifler

SUÇ ANSİKLOPEDİSİ

AYCAN TÜRK

KAFEKÜLTÜR Yayıncılık

SUÇ ANSİKLOPEDİSİ
AYCAN TÜRK

KAFEKÜLTÜR Yayıncılık ® 2012
ANSİKLOPEDİ

A

ADLİ TIP

Adli tıp, adli soruşturma sırasında ortaya çıkan tıp sorularıyla uğraşan bilim dalıdır. Yaralanma, ölüm ya da hukuki ihtilafla sonuçlanan durumlara ait adli soruşturmalarda olayların tıbbi yönlerini aydınlatmak; kurban, şüpheli ve olaydan etkilenen üçüncü şahısların tıbbi durumunu dökümante etmek ve bu kapsamdaki haklarının korunmasını sağlamak için hekimlere gereksinim duyulur. Adli tıp uzmanları bu konuda eğitim almış, yetkin branş uzmanlarıdır. Olayın niteliğine göre tek başlarına ya da diğer branş uzmanları ile konsülte ederek adli tıbbi raporlar hazırlarlar. Adli tıp raporunun her durumda adli tıp uzmanı tarafından hazırlanması şart değildir. Yine olayın niteliğine göre, diğer branş uzmanları, diş hekimleri ya da pratisyen hekimler genel olarak tıbbı ya da kendi branşlarını ilgilendiren konularda rapor hazırlayabilir.

Adli tıbbın geçmişi çok eskiye uzanır. Eski Mısırlılar günümüzden 5.000 yıl önce cinayet ve benzeri olaylarda doktorlara danışıyorlardı. Adil tıp konusu, Hammurabi Kanunları ile Tevrat'ta da yer alır. İÖ 40'ta öldürülen Jül Sezar'ın vücudundaki 23 yaranın yerini ve etkilerini gösteren rapor ilk adli tıp raporu sayılır. Gerçek ölüm nedeninin anlaşılabilmesi için cesedin açılarak incelenmesi gerekebilir. Buna otopsi denir. İlk otopsi 1374'te Fransa'da uygulanmıştır. Adli tıp günümüzde hukuk ve tıp fakültelerinde bir ders olarak okutulmaktadır. Adli tıpa ilk kez 1650'de Leipzig Üniversitesi'nin ders programında yer verilmiştir. Türkiye'de ise adli tıp 1849'da okutulmaya başlanmıştır.

Adli tıbbi değerlendirmeler konusundaki talepler mahkeme ve savcılıklardan gelebileceği gibi, adli konulara taraf olan birey ya da kurumlardan da gelebilir. Mahkeme ve savcılık kanalıyla yapılan istemlerle ilgili olarak, ilgili uzman tarafından bir "bilirkişi raporu" hazırlanır. Bu raporun mahkeme heyeti üzerinde hiç bir bağlayıcılığı yoktur. Hakim isterse başka bir bilirkişi görüşü daha isteyebilir ya da var olan görüşün dışında bir karar verebilir. Taraf olan birey ya da kurumlar da, mahkemeye sunmak üzere adli tıbbi değerlendirme raporları hazırlatabilirler. Bu durumda sunulan rapor "bilirkişi raporu" değil, "uzman görüşü" olarak nitelendirilecektir. Mahkemeler istediği takdirde, "bilirkişi raporlarının" ya da "uzman görüşlerinin" sahiplerini duruşmaya çağırıp dinleyebilir ve soru sorabilirler. Aynı şekilde bu görüşler de mahkeme heyeti için bağlayıcı nitelikte değildir. Bu konuyla ilgili düzenlemeler Ceza Muhakemeleri Kanununda mevcuttur. Adalet Bakanlığı'na bağlı Adli Tıp Kurumu, İstanbul

Üniversitesi'ne bağlı Adli Tıp Enstitüsü ve çeşitli tıp fakültelerinin adli tıp anabilim dalları resmi bilirkişilik yapabilirler. Bu konudaki düzenlemeler Ceza Muhakemeleri Kanunu, Adli Tıp Kurumu Kanunu ve Adli Tıp Kurumu Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nde yer almaktadır. Bu kurumlar içinde Adli Tıp Kurumu, sadece mahkemelerden gelen istemlere cevap vermekle yükümlü iken, üniversitelere bağlı birimler hem mahkeme, hem bireysel başvurulara cevap verebilmektedir.

ADLİ TIP TERİMLERİ

a.,A. arter (atardamar) kısaltılmış şekil, arteria.

ABDOMEN karın, batın

ABDOMİNAL karına ait, karın içi

ABONDAN bol, fazla miktarda

ABORTUS düşük, çocuk düşürme

ABULİ iradesizlik, irade yitimi

ADULT erişkin, erişkinlik çağıyla ilgili

AGONİ can çekişme

AJİTASYON huzursuzluk, tedirginlik, iç çalkantısı.

AJİTE heyecanlı, tedirginlik, huzursuzluk

AKUT had, hızlı gelişen, şiddetli

ALVEOL kese, kese şeklinde oluşum, diş yuvası

AMFİZEM bkz.emfizem

AMNEZİ unutkanlık

AMNİOS., (AMNİON) ZARI rahimdeki bebeği kuşatan ince zar

AMPUTASYON kesme, kesilme (kol ve bacak kaybı için)

AMPUTE kesilmiş

ANASTOMOZ ağızlaşma, ağızlaştırma, normal olarak ayrı olan organik iki aralık veya organ arasında cerrahi bir pasaj veya patolojik geçit oluşumu

ANATOMİ canlı varlıkların yapı ve şeklini inceleyen bilim dalı

ANAZARKA yaygın ödem

ANTERİOR öndeki, önde bulunan, öncel

ANEVRİZMA atardamar veya kalpte meydana gelen yerel genişleme

ANFİZEM bkz. emfizem

ANKİLOZ eklem kaynaşması, yapışıklık

ANOKSİ oksijen eksikliği

ANOREXİA NEVROSA psikolojik nedenlere bağlı iştahsızlık

ANTRAKOZ akciğerlerin kömür tozu hastalığı

ANULAR, ANNULER halka biçiminde

ANUS, MAKAT

AORT, AORTA kalpten çıkan en büyük atardamar

APEKS uç

APOFİZ kemik çıkıntısı, tümsek

APOPLEKSİ beyin kanaması.

ARAKNOİD pia mater ile dura mater arasındaki ağsı kısım, örümceksi ağ

ARAKNOİDAL örümceksi ağa ait

ARAZ belirtiler

AROUS kavis, köprü, yay

ARTER, ARTERİA atardamar

ASEPTİK mikropsuz

ASFİKSİ havasızlık, canlının havasız kalması

ASİT, ASSİT karında sıvı toplanması, ascites

ATEROSKLEROZ damar sertliği

ATRİUM kulakçık

ATROFİE önceden normal olan bir organın veya dokunun sonradan küçülmesi.

ATTEKE etkilenmiş, etkisinde kalmış, zarar görmüş

AZA üye, organ, organlar

BASİS taban, temel

BATIN karın

BENİGN uysal, iyi huylu, selim

BIZIR klitoris

BİLİRUBİN safra boyası.

BİOPSİ doku örneği alınması, alınmış doku örneği

BRONCHUS bkz. bronş

BRONŞ akciğer hava borucuğu

BRONŞİYAL akciğer hava borusuna ait

BRONŞİYOL bronş dalları, küçük çaplı hava borucukları.

BÜL çapı 1 cm.den büyük içi sıvı dolu deri keseciği

CAPUT baş lokma

CAECUM kör bağırsak

CALCANEUS topuk, topuk kemiği

CAROTİS şahdamarı

CARUNCULA küçük et kabarcığı

CLAVICULA köprücük kemiği

CLITORIS bızır klitoris

COCCYGYX kuyruksokumu kemikleri

COLON kalın bağırsak

COLUMNA VERTEBRALIS bel kemiği, omurga

COMMOTIO CEREBRİ beyin sarsıntısı

CONTRE COUP, CONTUSION bere, ezik, berelenme

CONTUSİO CEREBRİ beyin zedelenmesi

CORPUS CALLOSUM beyin büyük bileşiğine şeklini veren nasırsı cisim

CRANIUM kafatası kranyum

ÇABUK ÖLÜM sağlıklı bir kişinin hastalanması ve bir kaç saat-gün içersinde ölmesi

ÇÜRÜME HARİTASI çürümeye başlayan cesette damarların vücut yüzeyinden görülmesi.

ÇEHRE baş bölgesinde alın, gözler, burun, ağız, yanak ve çenenin oluşturduğu ön kısım, yüz

DARP vurma, vuruş, vurum

DECOLLEMENT ayrılma, ayrışma

DEFANS korunma,savunma

DEFEKT kusur, boşluk, doku kaybı

DEFLURASYON kızlık bozma

DEFORMASYON şekil bozukluğu

DEFORME şekli bozulmuş

DEFORMİTE şekil bozukluğu

DEHİLTRASYON, DEHİTRASYON vücuttan sıvı kaybı.

DEJENERASYON hücre ve dokulardan meydana gelen düzelebilir bozukluklar.

DEJENERATİF zarar verici, bozucu etkisi olan

DEKOLMAN ayrılma, ayrışma,

DEMENTİA SENİLİS yaşlılık bunaması

DENTİKÜLE diş, diş, küçük dişli

DENTİSYON diş çürümesi

DERMİS derinin epitel altındaki bölümü.

DERZ testere ağzı gibi eklemleşme

DESİDUA rahim zarının yumurtanın gelişmesi için uygun şekil alması

DİABET şeker hastalığı

DİABETES MELLUTUS şeker hastalığı

DİAPETEZ KANAMASI damar çeperi yırtılmaksızın çevreye kan sızması

DİSPNE solunum güçlüğü

DİSTAL merkezden uzan, orta çizgiden uzak

DİSTENDİRE gergin gerginleştirilmiş

DİARE ishal,sürgün

DORSAL sırt yönünde, sırta ait

DURAMATER beynin en dış zarı.

EEG beynin elektrik akımlarını ölçen sistem

EGÜ asut, had

EKG kalbin elektrik akımlarının ve çalışmasını inceleyen sistem.

EKİMOZ kanamaya bağlı büyük lekeler, çürük,

EKİMOZ MASKESİ yüz derisinde çok sayıda ekimoz bulunması.

EKOGRAFİ yazılan kelimelerin opsiyonel olarak tekrarlanması, kişinin yazdığını anlayamaması, ses dalgalarının yansıması prensibine dayanan inceleme

EKSİZYON kesi, kesip çıkarma

EKSPLORASYON inceleme, gözleme,

EKSTANSİYON gerilme, germe, yayma, uzatma, uzama

EKSTERİYOR dıştaki dışta bulunan

EKSTRADURAL duramater dışında

EKSTRARENAL böbrek dışında

EKSTRAKRANİAL kafatası dışında

EKSTREMİTE kollar, bacaklar

EKSÜDASYON kan elemanların çeperden süzülerek dokuya çıkması

EMBOLİZİM bir cismin kan akımıyla sürüklenerek damarları tıkaması

EMBOLUS kan akımı ile sürüklenen cisim

EMBRYO yumurtanın döllenmesiyle 3 aylık olana kadar verilen ad

EMFİZEM akciğer alveollerinin aşırı genişlemesi

EMPİEM vücut boşluklarına irin birikmesi

ENFÜZYON alkollü ekstre, bir maddenin damar yolu ile vücuda verilmesi.

ENGRENE ufalama, ufalanmış

EPİGLOT gırtlak kapağı

ENSEFALOMALASİ yerel beyin erimesi

ENSEFALOPATİ beyin hastalıkları.

ENTERİT bağırsak iltihabı

ENÜKLEASYON kapsüllü tümörün çıkarılması, gözün ameliyatla çıkarılması.

EPİDERMİS derinin en üst tabakası

EPİLEPSİ sara hastalığı

EPİSTAKSİS burun kanaması

ERİTEM deride görülen yerel kırmızılık

EREZYON deri ve mukozada yüzeyel doku kaybı, aşınma

ESANSİYEL HİPERTANSİYON nedeni bilinmeyen kalıtsal hipertansiyon

ETRANGLE sıkışmış boğulmuş

ERİLME ŞOKU çok ezikli travmalar sonrasında ve yıkıntı altında kalanlarda görülen şok

FALANKS parmak kemiği

FALLUS penis, erkek üreme organı

FARENKS, FARİNKS yutak

FASİYAL yüze ait yüzle ilgili

FEÇES dışkı, mekonyum

FEMUR uyluk

FETÜS rahimde gelişen bebeğin 3 aylıktan doğuma kadar geçen süredeki tanımı.

FEVHA delik, ağız

FİLİFORM ipliksi

FİSSÜR çatlak

FİSTÜL absenin kendini aştığı drenaj kanalı.

FONKSİYON görev vazife

FONKSİYONEL yapılan işle ilgili, görevle ilgili.

FORAMEN delik, kanal ağzı, boşluk

FORMALİN,FORMOL doku parçalarının tespitinde kullanılan kimyasal madde.

FOSSA çukur

FOSSACRANİİ kafa çukuru

FOSSA İLİACA kalça çukuru

FÖTÜS bkz. fetüs

FRANJE saçaklı

FTİZİS BULBİ göz küresinde haricen küçülme ile meydana gelen göz hastalığı

FUSİFORM, FUZİFORM iğ şekilde

GANGREN bir organın büyük bir bölümünün nekrozlaşması

GASTRO-ENTERİT mide bağırsak iltihabı

GEBELİK MASKESİ gebelik sırasında yüzde görülen çil artması

GİRUS kıvrım

GLİOSİS beyinde bağ dokusu artışı

GLOMERULONEFRİT böbrek iltihabı

GRAFİ yazı

GRAFOLOJİ yazı, imza vb. belgeleri inceleyen bilim dalı

GRANULASYON DOKUSU onarım dokusu

GRANULOM kitle yapan kronik iltihap.

HAVSALA leğen kemiği, pelvis

HEMARTROZ eklem boşluğu içersinde kan birikmesi

HEMATOM doku aralıklarında kitle yapan kanama, kan kitlesi

HEMATÜRİ kan işeme

HEMİTORAKS göğüs boşluğunun yarısı

HEMOLİZ kanın erimesi, bozulması

HEMOPNÖMOTORAKS göğüs boşluğuna kan ve hava birikmesi, toplanması.

HEMOPTİZİ akciğerden kan gelmesi.

HEMORAJİ kanama.

HEMOSİDERİN alyuvarların parçalanmasıyla meydana gelen sarı kahverengi pigment

HEMOTORAKS plevra boşluğuna kan birikmesi.

HİDROAERİK DÜZEY su hava düzeyi (göğüs boşluğu ve akciğer hastalıklarında)

HİDROSTATİK sıvıların denge durumu ile ilgili olaylar

HİMEN kızlık zarı, hymen

HİPERTANSİYON kan basıncı yükselmesi

HİPERTONİ tolusun artması

HİPEKONDRİ merak hastalığı, evhamlılık

HİPOKSİDOS oksijen azlığı, oksijensizlik.

HİPOTANSİYON tansiyon düşüklüğü

HİPOTONİ tonus azalması, gevşeklik

HYMEN kızlık zarı

İCTERUS sarılık, ikter

İKTER sarılık

İLEUM ince bağırsağın bir bölümü

İMEUS bağırsak tıkanması

İNAKTİVİTE hareketsizlik

İNCİSİO, İNCİSİON kesik, insizyon

İNFANTİSİD çocuk öldürme

İNFARKT dolaşım bozulmasına bağlı nekroz, iskemik nekroz

İNFERİOR aşağıda, aşağıki

İNGUİNAL kasık bölgesine ait

İLHİBİSYON vücut yüzeylerindeki sinir uçlarının fiziksel veya kimyasal uyaranlardan etkilenmesi ve bu uyaranla solunum ve dolaşım durması.

İNSİZYON kesme, kesik, bistüri ile kesi yapma.

İNTERİOR iç, dahili, internal

İNVAZYON kanserin kendi çevresinde yayılması.

İNVOLÜSYON fizyolojik antrofi

İRRİTASYON tahriş, irkiltme

İRREVERSİBL düzelemeyen

İSKEMİ yerel kanlanma eksikliği

İŞTİGAL uğraşı, meşguliyet, iş

JİNEKOMASTİ erkeklerde memelerin büyümesi.

JUVENİL çocukluk çağına ait

KAL erime, eritme çıkarma

KALLUS nasır, sert tabaka, kemik dokularını iyileştiren doku

KAPİLLER kılcal, ince

KARDİAK kalbe ait kalple ilgili

KARSİNOM bir kanser türü.

KAŞEKSİ aşırı zayıflık

KAVERN verem hastalığında akciğerde meydana gelen boşluk, mağara

KELEOİD deride bağ dokusu artışı kitlesi

KLİTORİS bızır

KOAGÜLASYON pıhtılaşma

KOAGULÜM pıhtı

KOİT, KOİTUS cinsel birleşme olgusu

KOLLİKUASYON erime

KOLON kalın bağırsak orta bölümü

KOLON VERTEBRAL bel kemiği, omurga

KOMMOSYO SEREBRİ beyin sarsıntısı

KOMPRESYON sıkıştırma, bası

KONJENİTAL doğumda bulunan, doğumsal

KONJONKTİVA-KONJUNKTİVA göz kapakları ile göz üzerindeki zar

KONTURKU geri tepme

KONFÜZYON ezik, bere, zedelenme.

KONVÜLKSİYON çırpınma

KOROLER taçsı, taç yaprağına ait

KORPUS gövde

KOSTA kaburga kemiği, kot

KOT kaburga kemiği, kosta

KRANİOGRAFİ kafatası röntgeni

KRANİOPLASTİ kafatası ameliyatları

KRANİOTOMİ kafada delik açma operasyonu, ölü bebeğin rahimden çıkarılabilmesini sağlayan işlem.

KRANYUM kafatası

KREPİTASYON çıtırtı, çıtırdama

KRONİK süregen, uzun süreli, sinsi

KRURİS uyluğa ait, uylukla ilgili

KRUT yara kabuğu

LACERATİO, LACERATİON yırtak, lascrasyon

LAMİNA ince levha, safila

LANUGO bebeklerin vücudundaki ince kıllar, ayva tüyü

LAPAROTOMİ karın açılması operasyonu

LARENKS, LARİNKS gırtlak

LASERASYON yırtık, yırtılma

LATERAL yan, yanda bulunan

LEZYON defekt, harabiyet, hasta bölge

LİNEER çizgisel

LİVATA ters ilişki, erkekler arasındaki ilişki

LOJ loca, odacık, bölge

LOKAL yerel, bölgesel

LÜKSASYON çıkık

MUSCULUS (kas dokusu)›nun kısaltılmış şekli

MAFSAL oynak yeri, eklem

MAĞDUR Haksız bir fiil veya tutumdan zarara uğrayan kimse

MAĞDURİYET,MAĞDURRİYET haksızlığa uğramış kimsenin hali, haksızlığa uğraması

MAHDUT sınırlı yaygın olmayan

MAKROSKOPİK gözle görülebilen, dış suçtan hakkında dava açılan kimse

MEDİAL ortada bulunan, orta tunica media ile ilgili, buna ait

MEDİAN orta, ortada bulunan

MEFLUÇ kötürüm, inmeli felçli

MEKONYUM dışkı, feçes

MELENA dışkıyla kan gelmesi

MENSTRÜASYON adet kanaması

MESANE idrar kesesi

METASTAZ bir kanserdeki hücrelerin vücudun başka bölgelerine yayılması

MİKROSKOPİK mikroskopla görülebilen

MONOPAREZİ tek taraflı parezi, bir üye veya yalnız bir kısmın parezi durumu

MONOPLEJİ tek taraflı paralizi, bir tarafın veya bir grup kasın uğradığı paralizi durumu

MPS «bir metreden parmak sayma» için uygulanan kısaltma

MUHAT müküs

MUKOZA iç zar, bazı organları içten kaplayan veya özel salgısı bulunan zar

MUSCULUS kas dokusu

MUTAD, MU›TAD her zamanki, her gün tekrarlanan, alışılagelmiş, olağan

MÜKÜS sümüksü madde, muhat

MÜMAS değgin, girişken, ilişkili

N. nervus (sinir) un kısaltılmış şekli

NABIZ damar atımı, damar atması

NAFİZ nüfuz eden, içeri giren/zedeleyen

NAZISI CİSİM bkz. corpus callosum

NEDBE yara izi, sikatris, eskar

NEFREKTOMİ böbrek alınması, bir böbreğin total veya parsiyel olarak ablasyonu

NEKROPSİ otopsi

NEKROTİZAN nekroz yapan

NEKROZ canlı bir organizmada hücre ve doku ölümü

NERVUS sinir

NÖROLİZ sinir dokusu bozulması,sinirsel maddenin harabolması,erimesi, sinir çevresindeki bağların erimesi ile sinirin çıplak kalması

NUKLEUS çekirdek

OBES şişman

OBESİTE şişmanlık

OKLUZİF tıkayıcı, obstrüktif

OLEKRANON dirsek çıkıntısı

OPOSİT karşısında, karı karşıya, zıt

ORGANİK organlara ait, organlarla ilgili, bedensel, uzvi

ORGANİZASYON bir defektin doldurulması ve bütünlüğün sağlanması

ORİFİCİUM giriş, giriş deliği, ağız

ORYANTASYON yön belirtimi, yön durumu, yön verme

OS kemik

OSTEOMALİSİ kemik yumuşaması

OSTEOPOROZ kemik boşalımı, kemiksel doku seyrelmesi, kemik doku yapısında normal boşluklar oluşması

OTOLİZ kokuşma, dokuların bozulması

OTOPSİ ölünün iç organlarının incelenmesi

OVER yumurtalık (kadında)

ÖDEM kan sıvısının (serumun) hücreler arasında toplanması

ÖLÜM

BİRDEN ÖLÜM sağlıklı bir kişinin hiçbir neden yokken aniden ölmesi

SOMATİK ÖLÜM dolaşım, solunum ve sinir sistemi fonksiyonlarının durmasıyla meydana gelen ölüm

ŞÜPHELİ ÖLÜM herhangi bir yerde ölü bulunan kişilerin ölüm şekli

TABİİ ÖLÜM yaşlılık veya önceden bilinen bir hastalık sonucu ölüm

ZORLAMALI ÖLÜM kaza,intihar cinayet gibi olaylar sonucu meydana gelen ölüm

PALPASYON elle muayene

PARALİZİ genel felç

PARAMEDİKAL tıpla ikinci derecede ilgili

PARASENTEZ sıvı dolu boşluğa ponksiyon uygulaması

PARAZİ hafif felç

PARŞÖMEN PLAĞI su kaybı sonucu deride görülen yerel değişiklik

PATELLA diz kapağı

PATOLOJİ hastalıkları inceleyen bilim dalı

PENETRASYON içine girme, işleme

PENETRE nâfiz, içine girmiş, işlemiş

PENİS erkek üreme organı

PERFORASYON delinme

PERFORE delinmiş

PERİ etrafında, çevresinde, saran

PERFERİK dışta, merkezden uzak, uç

PERİTONİT karın zarı iltihabı

PERSİSTAN, PERSİSTE düzelmeyen, direnen inatçı

PETEŞİ çok küçük kanama, nokta kanama

PİGMENT boya, renk veren madde

PİYELONEFRİT böbrek iltihabı

PİYÜRİ idrarla irin gelmesi

PLEJİ felç

PLEKSUS damar veya sinir yumağı

PLEVRA akciğer ile göğüs kafesi arasındaki iki tabakalı zar

PLUMBİZM kurşun zehirlenmesi

PNÖMOKONYOZ akciğerlerin toz hastalığı

PNÖMONİ akciğer iltihabı

PNÖMOTORAKS plevra boşluğuna hava girmesi

POLİNÖROPATİ yaygın sinir hastalığı

POSTERİOR arda, arkada bulunan

POSTİNFEKSİYÖZ bulaşıcı hastalık sonrasında

POST-MORTEM ölüm sonrası

PRİMER ilk, birincil, nedeni bilinmeyen

PROJEKSİYON dağılma, yansıtma

PROKSİMAL merkeze veya orta çizgiye yakın

PROKSİSMAL aralıklı, kesik kesik

PROLİFERASYON bir dokudaki hücrelerin çoğalması

PROTEİNÜRİ idrarla protein çıkması

PSÖDO- yalancı

PSÖDOARTROZ yalancı eklem

PSÖDOHİPERTROFİ yalancı büyüme, bir organın büyümüş gibi görülmesi

PUBERTE bulûğ

PUPİLLA göz bebeği

PURPURA çapı 1 cm›den büyük kanama

PUTREFAKSİYON kokuşma

PÜSTÜL deride içi irin dolu kesecik

PYELONEFRİT böbrek iltihabı

RADDÎ itiş, vuruş gibi etkiler

RADİKS kök

RADYASYON bir kaynaktan ışın yayılması

RADYOGRAFİ röntgen, röntgen çekimi

RAFİ yükselten, kaldıran, tahrik eden

REJENERASYON ortadan kalkan hücrelerin yeniden üremesi

REPARASYON onarım

RETİNOPATİ gözün görüntü alan sinir uçlarının hastalığı

RETRO- geri, dışı, arkası

REVERSİBL düzelebilen, düzelebilir

REZEKSİYON bir organın bir bölümünün ameliyatla çıkarılması

REZOLÜSYON emilme, gerileme

RÜPTÜR yırtılma, yarılma, açılma

SADR, SADIR göğüs

SAKRUM sağrı kemiği, kuyruksokumu kemiği

SALAH iyileşme

SARKOM bir kanser türü

SCARPA ÜÇGENİ uyluk ön bölümündeki üçgen biçiminde alan

SEKEL hastalık izi, bin hastalığın veya travmanın klinik belirtilerinin kaybından sonra kaybolmayan ve devam eden organik lezyon veya fonksiyonel bozukluk

SEKONDER ikincil, bir hastalıktan sonra görülen

SEMİFLEKSİYON yarı bükülme

SEMİ- LÜNER yarım ay şeklinde

SEMPTOM araz, belirti (hastalık hakkında)

SENDROM bazı hastalık belirtilerinin bir araya gelmesine bağlı klinik tablo

SENİL yaşlılıkla ilgili, yaşlılık sonucu

SENİL DEMANS yaşlılık bunaması

SENİUM yaşlılık

SEPTİK mikroplu

SEPTUM bölme

SERVİKS boyun,SERVİKAL boyuna ait

SKATRİS yara izi, nedbe, eskar

SİLLON iz, yarık, ayrım izi

SİYANOZ asfiksiye bağlı morarma

SKARPA bkz. scarpa üçgeni

SPLENEKTOMİ dalak çıkarılması (total veya kısmi ablasyon)

SPONTAN kendiliğinden olan

STAZ kan duraklaması

STOPAJ yırtık örme, yırtık tamiri

SUBLÜKSASYON tam olmayan veya parsiel çıkık

SULKUS, SULCUS oluk

ŞİFA iyileşme (hastalık hakkında)

ŞİZOFRENİ spesifik bir ruh ve akıl hastalığı

ŞOK kalbin pompaladığı kanın birden bire azalmasına bağlı tablo

TARAFEYN iki taraf

TARDİT vurma darbe

TATUAJ kurşun giriş deliği çevresindeki yanık, is ve barut izleri

TELEM iz, sillon

TENDON kiriş, veter

TESTİS yumurta (erkek)

TIBBÎ HÜVİYET kişinin dıştan görünüşü ve fotoğrafları ile belirlenen özellikleri

TOKSİK zehirli, zehirleyici

TOKSİKOLOJİ zehirleri ve zehirleyici maddeleri inceleyen bilim dalı

TONSİLLA bademcik

TORAKOPLASTİ göğüs boşluğu ameliyatı

TORAKS göğüs boşluğu

TRAKEA soluk borusu

TRANSPLANTASYON hastalıklı organın sağlıklı benzeri ile değiştirilmesi veya bir defektin doku ile kapatılması

TRASE çizgi, iz yol

TRAVMA sarsan, zedeleyen ve zarar veren fiziksel, kimyasal ve psikolojik etkiler

TROMBOZ canlı organizmada kan elemanlarının kalp-damar içyüzüne kitle halinde yapışması

UTERUS rahim

ÜLSER deri ve mukozada derin defekt

ÜREMİ kanda üre artması

V. vena (toplardamar)›ın kısaltılmış şekli

VAGİNA, VAJEN döl yolu (kadında) hazne

VARİS venaların yerel genişlemesi

VEN, VENA toplardamar

VENTRAL karına ait, karınsal

VENTRİOULUS bkz. ventrikül

VENTRİKÜL karıncık

VERTEBRA omurga

VERTEKS kafa uç kısmı, tepe kısmı

VEZİKÜL deride meydana gelen ve içi sıvı dolu 1-2MM›den küçük kesecik

YANIK ŞOKU vücut sıvısı kaybı, ağrı ve toksik maddelerin etkisiyle yanıktan sonra görülen şok

ZEHİR 50 g›dan az miktarı ölüme neden olan madde

AFİF YESARİ

(16 Nisan 1922- 23 Ağustos 1989)

İstanbul'da doğdu. Yazar Mahmut Yesari'nin oğludur. Ortaokulu terk ederek okul yaşamına son verdi. Tiyatro ve sinema oyunculuğu da içinde olmak üzere birçok iş yaptı. Yazılar yazdı, kitaplar hazırladı. Birçok çeviri yaptı. Bazılarını Muzaffer Ulukaya takma adıyla imzaladığı iki yüz kadar dedektif romanı (büyük bir bölümü sahte Mike Hammer romanları) yazdı. Tanin, Son Havadis, Hürvatan, Dünya gazetelerinde ve Hayat dergisinde gazeteci-yazar olarak çalıştı. Dergi ve gazetelerde magazin, sinema eleştiri yazıları yazdı. Gazetecilik dışında zaman zaman aktörlük yaptı; İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda, özel tiyatrolarda ve filmlerde rol aldı. Radyo oyunları ve skeçler kaleme aldı. İTÜ Televizyonu'nda yayımlanan ilk yerli TV oyununun senaryosunu yazdı. Düşünce Tiyatrosu adını verdiği tiyatroda diyalogu kaldırıp piyes kahramanının düşüncelerini spikerin ağzından aktaran bir tekniği ilk uygulayan oyun yazarı olarak ün kazandı. Bu tür tiyatro üzerine kurumsal yapıtlar da yayımladı. Başlangıcından bugüne dek, Cumhuriyet döneminde Türkiye'de yazılan polisiye metinlerin toplamından çok daha fazladır "Afif Yesari"nin kaleminden çıkanlar.

Doktor ona içkiyi yasakladığı için, Yesari de dedektifi Mike Hammer›a içkiyi bıraktırmıştı. Bu serinin gerçek seriden daha iyi olduğu söylenir. Adam öldürmekten hiç çekinmeyen, sekreteri Velda ile büyük bir aşk yaşamasına karşın her serüveninde birkaç kadınla daha birlikte olmaktan geri durmayan bu maço detektif, bir dönem Yeşilçam›da bile kendisine yer edinmiş, Orhan Günşiray, polisiye filmlerin yerli Mike Hammer›ı olarak ün kazanmıştı.

Eserleri

Tren Yolu (1949), Hafta Tatili (1954), Olduğu Gibi (1966), Uzak (1966), Soytarının Biri (1967), İşte Beyoğlu (1950), Boşluk (1970), Hengame (1979), Şalter (1984), İstanbul Hatırası (1987), Çay ve Simit (1989).

AGATHA CHRISTIE

1890 yılında doğdu. İngiliz yazar Christie, popüler edebiyatın en önemli

isimlerinden biri ve dedektif Hercule Poirot tipinin yaratıcısıdır. Babası Frederick Alvah Millet, Agatha henüz küçük yastayken öldü. Annesi tarafından evde eğitilen küçük kız, yalnız bir çocukluk geçirdi. Küçük yasta öyküler yazmaya başladı. 16 yaşındayken müzik öğrenimi görmek üzere Paris'e yollandıysa da kısa sürede bundan vazgeçti. Ciddi anlamda ilk edebi denemeleri, duygusal konuları ele alan öyküler oldu.

1914'te Archibald Christie adlı bir doktorla evlendi ve yeniden Fransa'ya gitti. Oradayken vakit geçirmek üzere okuduğu dedektif öykülerinin daha iyilerini yazabileceğini düşünerek ilk polis romanı olan The Mysterous Affair at Styles'i (Styles'daki Esrarengiz Olay) yazdı. Kitap çeşitli yayın evinlerince geri çevrildikten sonra 1920'de Bodley Head Yayınevi tarafından kabul edildi. Styles, Agatha Christie'nin ilk Hercule Poirot romanıdır.

Hercule Poirot, zekası, espri yeteneği, keskin gözlemciliği ve Avrupalı inceliği ile seçkinleşen Belçikalı bir dedektiftir. Cinayetleri "küçük gri hücreler" dediği beynini kullanarak çözmesi ve bu arada da İngiliz yüksek sınıfının özel yaşamının saklı yönlerini ortaya dökmesi ile tanınır. Agatha Christie'nin arka arkaya yazmaya başladığı polis romanları Poirot tipine uluslararası ün kazandırdı.

Yazar ayrıca Miss Marple adını verdiği bir tip daha yarattı. Sevimli bir yaşlı kız olan amatör dedektif Miss Marple da çok tutuldu. 1928'de ilk kocasından boşanıp Max Mallowan'le evlendikten sonra birçok ülke gezip görme fırsatı bulan Christie'nin romanları 1930'larda çoğunlukla uluslararası mekânlarda geçmeye başladı. Hayranlarınca her kitabi beğenilmekle birlikte, Agatha Christie'nin edebi kaygılarla yazdığı bazı romanlar eleştirmenlerin de dikkatini çekti. Örneğin Roger Ackroyd Öldürüldü romanının anlatıcısı katilin kendisidir.

On Küçük Zenci ise polis romanının klasikleri arasındadır. Ölümünden sonra yayınlanan Son Perde ise yazar, ilk romanının geçtigi mekân olan Styles'daki eve döner ve cinayeti Harcule Poirot'ya isletir. Agatha Christie, İngiliz töre romanı geleneğinde yazığı polis romanları ile dünya edebiyatında kendine özgü bir yerin sahibi olmuştur. Yazar, 1976 yılında öldü.

Agatha Christie, 1926'da altıncı romanı olan Roger Ackroyd Öldürüldü yayınlanana kadar tanınmış bir isim olmadı. Bu roman yalnız onun değişik tipi dedektif Hercule Poirot'yu ortaya çıkarmakla kalmadı, tamamen farklı cinayet ağıyla dedektif romanlarında bir devrim yarattı.

İngiltere'nin kırsal kesimlerinden Torquay'da doğan ve bu bölgenin

özelliklerini romanlarında kullanan Christie bütün yaşamı boyunca, en fazla Orta Doğu'ya olmak özere birçok yolculuk yaptı. Bu, romanlarının bir kısmında da kendini gösterir. Poirot'nun yani sıra Miss Jane Marple'ı da yarattı, bu kişilik Mrs McGillcuddy Ne Gördü gibi bazı romanlarında cinayetleri çözdü. Christie, romanlarının yanında Fare Kapanı ve Davanın Tanığı gibi oyunlar da yazdı.

Dedektifleri

Hercule Poirot: Şişman ve hareket yoksunu bir kişidir. Cinayet işlenir, öldürülecek kimse öldürülür ve Poirot, tam beklendiği anda ortaya çıkar. Zekası, espri yeteneği, keskin gözlemciliği ve Avrupalı inceliği ile seçkinleşen Belçikalı bir dedektiftir.

Miss Jane Marple: Sevimli bir yaşlı kız ve amatör dedektiftir.

Ayrıca, Agatha Christie'nin bazı romanlarında karşımıza çıkan amatör dedektifler Tommy ve Tuppence çifti ile yazar Ariadne Oliver karakterleri de vardır.

Eserleri

16.50 Treni, Acı Kahve, Bağdat'a Geldiler, Beklenmeyen Misafir, Beş Küçük Domuz, Beşinci Kadın, Briç Masasında Cinayet, Büyük Dörtler, Cesetler Merdiveni, Cinayet Alfabesi, Cinayetler, Oteli, Doğu Ekspresinde Cinayet, Elmayı Yılan Isırdı, Farek Kapanı, Filller de Hatırlar, Hercule Poirot İz Üzerinde, Işıklar Sönünce, İskemlede Beş Ceset, Kanatların Çağrısı, Köşkteki Esrar, Mavi Trenin Esrarı, Nil'de Ölüm, Noel'de Cinayet, On Küçük Zenci, Ölüm Diken Üstünde, Ölüm Oyunu, Ölümün Tam Zamanı, Porsuk Ağacı Cinayeti, Roger Acyroyd Cinayeti, Sevimli Örümcek, Sıfıra Doğru, Son Haber, Sonuncu Kurban, Şampanyadaki Zehir, Üç Perdelik Cinayet, Üç Yanlış Üç Ceset, Üçüncü Kız, Ve Perde İndi, Zehiri Kim Verdi

AGONİ

"Agoni" can çekişme demektir. Nükleer patlama benzeri olaylarda ölen kişiler dışında her ölümde uzun ya da kısa süren bir Agoni dönemi mevcuttur. Agoni süresi, ani ölümlerde çok kısadır (beyin kanaması, inhibisyon); kronik hastalıklardan ölenlerde ise saatlerce ve hatta günlerce uzayabilir. Agoni hali bir süre sonra ölümün ortaya çıkacağını belirtmesi bakımından, uzun süren Agoni devrelerinde kişilerin yaptığı yasal işlemlerin geçerli olup olmamasının doğuracağı tartışma açısından da hukuki önem taşır. Agoni döneminde bilinçte ve iradi hareketlerde bozulma meydana geldiğinden kişinin yaptığı mal satma,

vasiyetname düzenleme, miras bırakma, evlat edinme, evlenme, vs. hukuki işlemler hukuk bakımından geçersiz sayılmaktadır. Bu nedenle bu işlemlerin geçerli olup olmadığına sonradan karar verecek hekimin bu akitlerin Agoni döneminde yapılıp yapılmadığını ayırt etmesi lazımdır. Bu ayırımı yapabilmek ve muayene sırasında yaklaşmakta olan ölümü belirleyebilmek için Agoni belirtilerini bilmek gerekmektedir. Bazı kişilerde çok nadiren bilinç sona kadar belli ölçüde açık kalabilir. Agoni döneminde olan bir kişi bazen bir sır ya da bir olay hakkında gizlediği bilgiyi açıklar. Böyle bir ifade, diğer kanıtlar ile uygunluğu bulunursa hukuki açıdan önem kazanabilir.

Agoni Belirtileri

Agoni döneminde kişiye canlılık niteliklerini kazandıran 3 büyük sistem olan merkezi sinir sistemi, dolaşım ve solunum sisteminde ağır fonksiyon bozuklukları gelişir. Kişinin bir süre sonra öleceğini gösterir. Bu nedenle, kişinin aktivitesinde büyük bir azalma olur, hareketsiz ve sakin görünür. Dolaşım sistemindeki fonksiyon bozukluğu nedeni ile şoktaki görünüm gibi yüz solar, el ve ayakta soğuma baslar; önce ayaklar soğur, uzun süren agonilerde vücutta staza bağlı olarak mor lekeler gelişir; bradikardi ya da taşikardi gelişir. Yüzde soğuk terlemeler olur, dudaklar morarır, alt çene düşer ve ağız açılır. Halk arasında bu durum "çene alma" adını alır ve ölümün yaklaşmakta olduğunun bir işareti olarak kabul edilir.

Yutma, ağız ve diğer reflekslerdeki azalma nedeni ile boğazda koyu tükürük birikir, düzeni bozulmuş olan solunum sırasında hırıltılar çıkar (cheyne stokes), üst göz kapakları düşer, göz aralık kalır, midriazis, korneada bulanıklık olur, ışık refleksi kaybolur. Vücutta irade dışı hareketler oluşur. Kişi bilinçsiz olarak kolunu, bacağını oynatır. İrade dışı hareketler içinde en karakteristik olanı elde para sayar gibi hareketin görülmesidir. Bu harekete "karfoloji" denir.

Beş duyuda da bozukluklar olur. Önce görme, sonra işitme ve hissetme duyuları bozulur. Kişi konuşamaz, sorulan sorulara mırıltılarla cevap verir, ancak bunlar bilinçli cevaplar değildir.

Son dönemde sayılan bütün bu belirtiler kaybolur, kişinin iyileşerek hayata döndüğü zannedilir, bu ilginç durum bitmekte olan canlılığın son reaksiyonudur ve yine çok ilginçtir ki bitmekte olan bir mumun son iri parıltısına benzemektedir. Aslında bu, düşünülenin tam tersi bir olaydır ve kişi kısa bir süre sonra ölür.

AĞIRLAŞTIRILMIŞ MÜEBBET HAPİS CEZASI

Hükümlünün hayatı boyunca devam eden, fakat Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile buna ilişkin tüzükte belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre çektirilen hapis cezası türüdür.

AHMET KARCILILAR

6 Haziran 1965'te Denizli'de doğdu. 1976'dan itibaren yerel gazetelerde öyküleri yayımlandı. 1987'de Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ni bitirdi. 1990-98 yılları arasında pazarlama, finansman ve satış gibi çeşitli alanlardaki iş deneyimlerinin ardından yazarlıkta karar kılarak 1998 yılında Yağmur Hüznü'nü yayınladı. Yine aynı yıl Hayalet Gemi'de öykü ve denemeleri yayımlandı. 2000 yılında Gülden Kale Düştü, 2001'de Fotoğraf Hikayeleri, 2002'de Akrep ve Semender'i yayımladı. Eserlerinde suç ve polisiye temaları vardır. 2003 yılında bir yayınevinde editör olarak çalışmaya başladı. 2004'te Kitap'ı yayınladı. Yağmur Hüznü isimli ilk romanıyla Orhan Kemal Roman Ödülü'nü kazandı.

Eserleri

Anonim Kitap, Yağmur Hüznü, Gülden Kale Düştü, Akrep ve Semender

AHMET MİTHAT EFENDİ

1844'te İstanbul'da doğan Ahmet Mithat Efendi, küçük yaşta babasını kaybedince bir süre ağabeyinin gözetiminde öğrenimini sürdürdü. Orta öğrenimini Tophane ve Niş'te tamamladı. Bu arada Fransızca öğrendi. Daha sonra Tuna ilinde devlet hizmetine girdi ve Tuna valisi Mithat Paşa'dan ilgi gördü. Onunla birlikte Bağdat'a gitti. Burada vilayet adına Zevra gazetesinin yayınlanmasında görev aldı. Öğrenciler için, ilk kitapları olan Hace-i Evvel ile Kıssadan Hisse'yi (1870) burada çıkardı. 1871'de İstanbul'a döndü. Evinde küçük bir basımevi kurarak yayıncılık ve gazeteciliği sürdürdü. Dağarcık adlı dergiyi çıkardı. Darwin üzerine yazdığı bir yazı nedeniyle Rodos'a sürgün edildi. Meşrutiyet'in ilanından sonra İstanbul'a döndü.Takvim-i Vekayi gazetesi yöneticiliği ile Matbaa-i Amire Müdürlüğü görevlerinde bulundu. Daha sonra Tercüman-ı Hakikat gazetesinin çıkmasını sağladı (1877-1912). 28 Aralık 1912'de vefat etti. Türkçe'deki ilk polisiye roman olan Esrar-ı Cinayat'ı yazmıştır. Dedektifi, Osman Sabri Efendi'dir.

Eserleri

Hikâyeleri: Kıssadan Hisse (1870), Letaif-i Rivayat (1871-1893), Durûb-ı Emsal-i Osmaniye Hikemiyatını Tasvir (1872)

Romanları: Hasan Mellah (1874), Hüseyin Fellah (1875), Felâtun Beyle Rakım Efendi (1875), Dünyaya İkinci Geliş (1874), Karı Koca Masalı (1875), Paris'te Bir Türk (1876), Süleyman Musli, Çengi (1877), Yeryüzünde Bir Melek (1878), Henüz On Yedi Yaşında (1880), Karnaval (1880), Vah (1881), Dürdane Hanım (1881), Acaib-i Âlem (1881), Cellat (1883), Esrar-ı Cinayat (1883), Hayret (1884), Haydut Montori (1887), Arnavutlar-Solyatlar (1887), Demir Bey (1887), Gürcü Kızı (1888), Müşahedat (1890), Papazdaki Esrar (1890), Hayal ve Hakikat (1891), Ahmed Metin ve Şirzad (1890), Taaffüf (1895), Gönüllü (1896), Eski Mektuplar (1897), Jön Türk (1908).

Oyunları: Açıkbaş (1874), Ahz-i Sar yahud Avrupa'nın Eski Medeniyeti (1874), Hükm-i Dil (1874), Zuhur-i Osmaniyan (1877), Çerkes Özdenleri (1883), Çengi (1884), Eyvah (1884)

AHMET ÜMİT

Ahmet Ümit 1960 yılında Gaziantep'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini Gaziantep'te tamamladı. 1978 yılında yüksek öğrenim için İstanbul'a geldi. 1983 yılında Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi bölümünü bitirdi. İlk öyküsünü 1983 yılında kaleme aldı. İlk kitabi "Sokağın Zulası" 1989 yılında yayınlandı. Yaşadığı dönemin politik etkilerini taşıyan kitap, ölüm ve karanlık günlerin bunalttığı genç bir insanin ütopyasına sımsıkı sarılışını konu alan şiirlerden oluşuyordu. 1992 yılında yayınlanan ilk öykü kitabi "Çıplak Ayaklıydı Gece", yayınlandığı yıl "Ferit Oğuz Bayır Düşün ve Sanat Ödülü"nü aldı. Bu kitap, Ahmet Ümit'i yazın dünyamıza tanıtan ilk kitap olma özelliğini de taşıyor. 1994 yılında "Bir Ses Böler Geceyi" adlı uzun öykü kitabi yayınlandı. Kitap, insanla inanç arasındaki ilişkiyi mistik bir gerilim öyküsüyle dile getiriyordu.

1994 Yılında ATV için çekilen "Çakalların İzinde" adli polisiye dizinin öykülerini ve senaryosunun yazılımına katıldı. 1995 yılında her yaştan çocuklara seslenen "Masal Masal İçinde" adlı kitabı yayınlandı. Kitap, insani değerler olmadan yaşamın nasıl anlamsız bir hal aldığını anlatıyordu. 1995'den sonra çeşitli gazete ve dergilerde Kafka, Dostoyevski, Patricia Highsmith, Edgar Allan Poe ve polisiye roman yazarları üzerine inceleme-tanıtım yazıları kaleme aldı. Kitaplarının hemen tümünde var olan gerilim duygusu, 1996 yılında yayınlanan "Sis ve Gece" adlı romanında tümüyle dışa vurdu. "Sis ve Gece", Türkiye'de yankılar uyandırdı, tartışmalara yol açtı. Yunanistan'da yayınlanarak yabancı dile çevrilen ilk Türk polisiyesi unvanını kazandı.

1998 yılında ise "Kar Kokusu" yayınlandı. Roman, politikanın, insan yazgısı üzerindeki etkilerini bir cinayet soruşturması ekseninde okura sunuyor.

"Agatha'nın Anahtarı" adlı polisiye öykü kitabı 1999'un Ocak ayında yayınlandı. Türkiye'deki suç yelpazesinden örnekler sunan öyküler, insanın suç karşısındakı tavrını ve psikolojisini çarpıcı bir biçimde aktarıyor. Patasana adlı romanı 2000 yılının Şubat ayında yayımlandı. Patasana, insanın içindeki şiddet duygusunu sıkı bir gerilim içinde tarihsel bir fonda anlatıyor. Ahmet Ümit'in dedektifi, Başkomiser Nevzat Çiçekçi'dir.

Eserleri

Sokağın Zulası (1989), Çıplak Ayaklıydı Gece (1992), Masal Masal İçinde (1994), Bir Ses Böler Geceyi (1994), Sis ve Gece (1996), Kar Kokusu (1998), Agatha'nın Anahtarı (1999), Patasana (2000), Şeytan Ayrıntıda Gizlidir (2002), Kukla (2003), Beyoğlu Rapsodisi (2003), Aşk Köpekliktir (2004), Başkomiser Nevzat Çiçekçi'nin Ölümü (2005), Kavim (2006), Ninatta'nın Bileziği (2006)

AİLE İÇİ ŞİDDET

Aile içi şiddet, bir aile üyesinin diğer üyesi veya eski üyesine karşı fiziksel ya da psikolojik olarak hükmetme ya da zarar vermesidir.

Fiziksel istismar ve çocuk istismarı, aile içi şiddetinin de bir parçası olabilir. Ancak, çocuklara karşı yapılan şiddet eylemleri, çocuk istismarı altında incelenir. Her ne kadar göz ardı edilse de fiziksel ve cinsel şiddet istismarlarının %90'ı aile bireyleri tarafından yapılmaktadır.

Çeşitli ülkelerde aile içi şiddete bakış açısı oldukça değişiktir. Birçok toplum ve dini inanışlar arasında da farklılıklar bulunmaktadır.

Aile içi şiddetin sebepleri

Aile içi şiddet, başlıca üç başlık altında incelenir. Sosyal, Psikolojik ve Biyolojik olarak da incelenebilecek bu kategoriler, tam açıklaması ile fakirlik (sosyal), güç ve kontrol isteği (psikolojik) ve biyolojik (alkol ve uyuşturucu) başlıklarında incelenebilir.

Ekonomiksel güçlük çeken ailelerde, diğer ailelere nazaran çok daha fazla aile içi şiddeti gerçekleşmektedir. Fakirliğin getirdiği sosyoekonomik sorunlar doğrultusunda birey tepkisini ailesine karşı göstermektedir. Fakir ailelerde yokluğun verdiği eksiklik nedeniyle iç çatışmalar yaşanmaktadır.

Fakir ailelerin çocukları zengin olan ailelerin çocuklarıyla ve onların sahip oldukları imkânlarla yüzyüze gelince bir eksiklik hissetmektedirler ve bunuda ailelerine yansıtmaktadırlar ve giderek saldırgan tutum sergilemektedirler.

Fakirlik nedeniyle okulunu bitiremeyen bireyler bilinçsiz ve cahil kalabilmektedir bu nedenle yanlış yollara sapmaktadırlar. Araştırmalar sonucu şiddetin en çok eğitimden yoksun kalmış aileler ve onlar tarafından yetiştirilmiş bireylerce sergilendiği saptanmıştır.

Toplumsal bakış açısı doğrultusunda, erkeğin egemen olmasını öngören toplumların alışkanlıklarında ve geleneklerinde kadınlar mağdur durumdadır. Bunun dini ve kültürel boyutları da mevcuttur, ancak erkeğin aile reisi görevini üstlenmesi ve bunu hor görmesidir. Aile içerisinde her bireyin eşit görevlere dağılmaması ve güç sahibi olanların mantıksal olarak bunu kaldıramaması da bir başka boyuttur.

Uluslararası araştırmalar doğrultusunda, alkolik ve uyuşturucu bağımlısı olan bireylerin %25'e yakını aile içinde şiddet uygulamaktadır. Bazı kurumlar, tüm kötü alışkanlıkları (kumar vb.) bu kategori içerisine ekler.

AKİF PİRİNÇCİ

1959 yılında İstanbul'da doğan ve halen Bonn'da yasayan Akif Pirinçci, radyo oyunları ve kısa fantastik öyküler yazdıktan sonra Viyana'da sinema ve televizyon eğitimi aldı. Birçok film şirketine senaryo yazdı. Polisiye romanlarıyla, Almanya'da da çok ünlüdür. Dedektifi, kadife patili bir kedi olan Francis'tir.

Eserleri

Felidae (1999), Gövde (2000), Francis Felidae (2001), Sonu Hep Gzöyaşı (2002), Cave Canem (2002), Düello (2003), Salve Roma! (2005)

ALEXANDER MCCALL SMITH

İskoçyalı yazar Zimbabwe'de doğdu, Botswana, ABD ve Edinburgh'da yaşadı. Elliden fazla kitap yazdı. (Adli Bakış Açısından Uyku gibi uzmanlık isteyen kitaplardan, Kusursuz Hamburger gibi çocuk kitaplarına kadar…). Dedektifi, Precious Ramotswe'dir.

Mme Ramotswe, Botswanalı bir kadın. Annesi onu doğururken ölmüş. İlk eğitimini, kısır olduğu için kocası tarafından terk edilen bahtsız ve azimli kuzeninden, sonra da kasaba okulundan almış. Zekâ, kavrayış ve soyutlama yeteneği oldukça gelişmiş. Ancak, bölgesindeki hemen her kadın gibi genç yaşta aşık olmuş ve apar topar evlenmiş. Kısa ve bol dayaklı bu evlilikten yara bere içinde baba evine dönse de şen ruhu zarar görmemiş. Babası maden işçiliğinden

emekli olduktan sonra kendisini sığırlarına ve kızına adamış, büyükçe bir bölümünü madenlere teslim ettiği ciğerinin geri kalanı da iflas ettiğinde biricik kızına, ‹kıymetlisine› (precious) yüklüce bir miras bırakarak ölmüş. Babasının son arzusu, Precious›un kendi işini kurmasıymış. Ama Mme Ramotswe›nin gönlünde dedektiflik bürosu açmak varmış. İşte, Mme Ramotswe›yle da hayatının bu noktasında tanışıyoruz.

Alexander McCall'ın Türkçe'ye çevrilen eserleri

Bir Numaralı Kadınlar Dedektiflik Bürosu (2002), Zürafanın Gözyaşları (2003)

ARMAĞAN TUNABOYLU

1962 yılında Eskişehir'de doğdu. Ortaokul ve liseyi İstanbul'da okuduktan sonra İzmir'de Sinema-TV öğrenimi gördü. Okulun ardından İstanbul'a dönerek kısa bir süre gazetecilik yaptı. Daha sonra çeşitli televizyon şirketlerinde ve dizilerde görev aldı. Yıllardır polisiyeye olan meraki sonunda Yıldız Cinayetleri, kitaplaştı. Dedektifi de Metin Çakır'dır.

Eserleri

Yıldız Cinayetleri (2004), Resim Cinayetleri (2005)

ARSEN LÜPEN

Arsen Lüpen (Arsène Lupin), Fransız roman karakteridir. Yazarı Maurice Leblanc, bu karakteri oluştururken ünlü Fransız anarşist ve akıllı bir hırsız olan Marius Jacob'dan esinlenmiştir. Türkiye'de Güncel Yayıncılık tarafından basılan Arsen Lüpen serisi 7 kitaptan oluşmaktadır. Onun için, hırsızların piri denilebilinir. Her zaman esprili ve kibardır. Kandan nefret eder, olabildiğince silah kullanmaz, Jiu Jitsu bilir, iyi rol yapar, iyi nişancıdır. Her zaman istediğini elde eder. Kadınları kendine âşık etmekte üzerine yoktur fakat her zaman onları bir şekilde kaybeder. Peyami Safa, "Cingöz Recai" isimli karakteri Lüpen'den etkilenerek oluşturmuştur.

Arsen Lüpen, 2004 yılında yönetmen Jean-Paul Salome tarafından beyaz perdeye tekrar aktarılmıştır. Film serinin tüm kitaplarından kesitler içerir.

AVUKAT

Avukat, hukuk öğrenimi görmüş ve yargılamanın her aşamasında, vekilliğini üstlendikleri kişileri, vekalet verenin ifadeleri doğrultusunda savunmayı meslek

edinmiş kimselere denir. Avukat aynı zamanda yasalarla ilgili konularda kişilere yol gösterir. Bir avukat serbest ya da bir kuruma bağlı olarak çalışabilir.

B

BARBARA NADEL

Barbara Nadel, İstanbul polisiyeleri yazan İngiliz bir yazar. Londra'da büyüdü ve yirmi seneden fazla süredir Türkiye'yi ziyaret ediyor. Özellikle İstanbul'u çok seviyor. Oyunculuk ve psikoloji eğitimi almıştır ve uzun yıllardan beri çocuk eğitimi alanında çalışmaktadır. Dedektifi, Komiser Çetin İkmen'dir.

Türkçe'ye çevrilen eserleri

Belşazzar'ın Kızı (1999), Uyuşturucu Kafesi (2000), Arabesk (2001), Haliç'te Cinayet (2002)

BEŞİMİZDEN BİRİ RUH HASTASI

Türkiye'de son yıllarda depresyon başta olmak üzere, ruhsal hastalıkların arttığı gözleniyor. Ülkemizde her beş kişiden birinin ruh sağlığı bozuk. Ancak Türkiye, ruh sağlığı yasası olmayan tek Avrupa ülkesi. Uzmanlar, yasal çerçeve olmadığı için hasta hakları ihlallerinin de arttığına dikkat çekiyor.

Türkiye'de 6 bin yatak, 1200 psikiyatr var. Bu sayı, nüfusu Türkiye'nin onda biri kadar olan Norveç ile aynı.

Uzmanlar, ruhsal sorunları olanların çevrelerinden ve hukuk tarafından dışlandıkları görüşünde. Yıllardır, ruh sağlığı yasası üzerinde çalışılıyor.

Ruhsal sağlık sorunlarının tedavi ücretleri de oldukça yüksek. Maddi açıdan psikiyatra gidecek gücü olmayanlar, bu alanda uzmanlaşmış hastanelere başvurmak zorunda. Ancak birçok kişi "damgalanacağı" endişesiyle bu hastanelere gitmek istemiyor. Ağır döneminde hastanede yatan kişiler ise çıktıklarında sahipsiz kalıyor. Hastanelerin kapasiteleri yetersiz olmakla birlikte, herkesin de belli başlı hastanelere gidecek imkanı bulunmuyor.

Toplumumuzda, ruh sağlığı bozuk olanlara karşı büyük önyargılar var. Uzmanlar, bunun sağlık personeli arasında bile yaygın olduğunu belirtiyor.

Hastalara yönelik ön yargıların aşılması için çalışmalar tüm hızıyla sürüyor. Ruhsal hastalıkları alanında çalışan derneklerin oluşturduğu Ruh Sağlığı Platformu da yasa üzerinde çalışıyor.

BİLİŞİM SUÇLARI

Bilişim suçlarıyla ilgili olarak karşımıza birçok tanım çıkmaktadır. Bilgisayar suçları, dijital suçlar, internet suçları, siber suçlar, ileri teknoloji suçları v.b. Tüm bunlar ayrı bir tanım olmakla beraber, bilişim suçları terimi kullanıldığında bahsedilen, bu teknolojileri kullanarak işlenen tüm suçları kapsamaktadır.

Bilişim, kelime anlamı olarak; insanların teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişiminde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin, özellikle elektronik makineler aracılığıyla düzenli ve akılcı bir şekilde işlenmesi olarak kabul edilmektedir.

Bilişim suçları halk deyimi ile 'bilgisayar suçları' olarak tanımlanabildiği gibi 'iletişim suçları', 'internet suçları' , 'dijital suçlar' , 'teknolojik suçlar' gibi tanımlamalar da yapılmaktadır.

Bilişim suçlarının Avrupa'daki ilk tanımı ise AET Uzmanlar Komisyonu tarafından Mayıs 1983'te Paris Toplantısı'nda yapılmıştır. Buna göre bilişim suçları, "Bilgileri otomatik işleme tabi tutan veya verilerin nakline yarayan bir sistemde gayri kanun, gayri ahlakî ve yetki dışı gerçekleştirilen her türlü davranıştır."

Genel manada bilişim suçları tanımı ise; her türlü teknoloji kullanılarak, kanuni olmayan yollarla kişisel ya da kurumsal bilgisayarlarda, sistemler üzerinde zarar verici etki bırakmaktır. Bilişim teknolojilerinde suç meydana gelebilmesi için mutlaka teknoloji kullanılmalıdır. Bu teknoloji, bilgisayar, kredi kartı, telefon, poss makinesi, elektronik bir cihaz olarak düşünülebilir.

Bilişim suçlarının hukuki tanımı ve TCK'daki tanımı şöyledir: Bilgileri otomatik bir sisteme tabi olan bilgisayar veya bilgisayar programları ile iletişim teknolojilerinin verilerini hukuka aykırı bir biçimde ele geçirmek, değiştirmek, yok etmek, erişilmez kılmak, böylece bir başkasının zarara uğratılmasını sağlamak veya kendisine ve başkasına maddi bir çıkar sağlamak, bilişim suçunu oluşturmaktadır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda ayrı bir başlık halinde düzenlenen bilişim suçları kanunun 243, 244 ve 245. maddeleri ile tanımlanmaktadır.

BİROL OĞUZ

Gerçek adı Brunel Hawes olan yazar 1957'de İngiltere'de doğdu. Güzel sanatlar eğitimini İngiltere ve Amerika'da tamamladı. Londra'da tanıştığı bir Türk kızının arkasına takılıp Türkiye'ye geldi. Türk kız arkadaşı ile evlenen yazar 1980 yılında Türkiye'ye yerleşti ve Türk vatandaşlığına geçti. Artık Birol

Oğuz ismini kullanıyor. Dergi editörlüğü, öğretmenlik, tercümanlık, reklam metni yazarlığı ve gazetecilik yaptı. Doğu hayranı Birol Oğuz, öykü yazıyor, senaryoları var ve İngiltere'deki ITN televizyonu ile IRN radyosunun Türkiye temsilciliğini yapıyor. İki çocuğu var. Birol Oğuz, İngiliz polisiyesinin soğukkanlı ve araştırmacı tadını, klasik polisiyenin kurallarıyla ustalıkla birleştiriyor. Dedektifi Suat Erez'dir.

Eserleri

Siyah Mavi, Siyah Beyaz

BÜLENT RUSCUKLU

1944 yılında İzmir'de doğan M. Bülent Ruscuklu, ilk ve orta öğrenimini doğduğu kentte tamamladı. Yükseköğrenimini, Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Fizik Antropoloji bölümünde yaptı. Milli İstihbarat Teşkilatı'nın yurt içi ve yurt dışı birimlerinde yirmi yedi yıl çalıştıktan sonra emekli oldu. Eserleri de aksiyon, polisiye, komplo teorileri üzerinedir.

Eserleri

Casuslar Savaşı (2003), Şeytan Krallığı (2004), Savaşın Eşiğinde (2005), Suikast (2006)

C

CELİL OKER

Talas Amerikan Ortaokulu'nu, Tarsus Amerikan Koleji'ni ve Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Çevirmenlik, gazetecilik, ansiklopedi yazarlığı yaptı. 1983'te beri reklam yazarlığına, 1998'de akademisyenliğe başladı. İlk kitabı Çıplak Ceset'le Kaktüs Kahvesi Polisiye Roman Yarışması'nı (1999) kazandı. Kahramanı, Özel Detektif Remzi Ünal'dır.

Eserleri

Son Ceset, Beşpeşe, Bin Lotluk Ceset, Rol Çalan Ceset, Çıplak Ceset, Kramponlu Ceset, Bir Şapka Bir Tabanca

CENGİZ ABDULLAYEV

Cengiz Abdullayev, 7 Nisan 1959 yılında Bakü'de doğdu. 1980'li yılların ortalarında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Savunma Bakanlığı'nda aktif olarak görev aldı. Daha sonra Bakü'ye dönen Abdullayev, burada Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti KGB İstihbarat Servisinde çalışmaya başladı. Uluslararası hukuk alanında doktor olan yazar, dört kıtada, birçok ülkede bulundu ve iki kez de görev başındayken yaralandı. İlk eseri olan Mavi Melekler, uluslararası uyuşturucu şebekelerine karşı SSCB ve Interpol'ün işbirliği içerisinde yürüttüğü operasyonların iç işleyişini su yüzüne çıkardığı için yasaklandı. "Glastnost" devrinin başlamasıyla kitabının yayınlanmasına izin verildi. Basıldığı ilk gün satış rekorları kıran Mavi Melekler, SSCB bölgesinde büyük bir yankı uyandırdı. Sosyalizmin yıkılmasıyla KGB'deki görevinden istifa eden Abdullayev, tecrübelerini kaleme aldığı eserleriyle edebiyat dünyasında kendine güçlü bir yer edindi. Seksenin üzerinde eseri bulunan Cengiz Abdullayev, halen Azerbaycan Yazarlar Birliği başkan yardımcılığı görevini yürütmektedir. On yabancı dile çevrilmiş eserlerinin, dünyadaki toplam tirajı on iki milyonun üzerindedir.

Eserleri

Gün Işığında Karanlık, İnsan Avı, Mavi Melekler, Esrarengiz Cinayet, Kötülerin Yasası, Katile Ödül, Araftan Kurtuluş, Zehir, Kurtlar Sofrasında, Oktav Timi

CEZA

Ceza, genel anlamıyla suç karşılığında uygulanan bir yaptırımdır. Ceza, Arapça kokenli bir kelimedir. Anlamı, yapılan bir eylemin iyi ya da kötü karşılığıdır.

Cezanın amaçları

Cezanın genellikle kabul edilen üç temel amacı vardır. Adaletçi olarak nitelenen görüşlere göre, cezanın özel bir amacı olmayıp, kendisi amaçtır. Adalet, suçlunun yaptığı kötülüğün karşılığını görmesini gerektirir. Bu nedenle, yararı olsun olmasın ceza, adaletin bir gereği olarak mutlaka uygulanmalıdır.

Özel (bireysel) önleme olarak anılan görüşe göre ise cezanın amacı, suçlunun ıslah edilmesi ve tekrar suç işlemekten caydırılmasıdır. Dolayısıyla ceza, bireysel önlemeye, kişinin ıslahına hizmet etmelidir.

Genel (toplumsal) önleme görüşünde cezanın amacı, cezanın korkutucu etkisiyle toplumdaki potansiyel suçluların suç işlemesini önlemedir. Suç işlendiğinde cezanın uygulanması suretiyle, toplumda henüz suç işlememiş kişilerin de bunu görerek suç işlemekten cayması amaçtır.

Ceza türleri

Suçlunun hayatına yönelik cezalar: Ölüm veya idam cezası bunun örneğidir. Asılarak, kurşuna dizilerek veya elektrik kullanmak suretiyle yerine getirilir. Avrupa ülkeleri ceza hukuku sisteminde terk edilmiş bir cezadır.

Suçlunun bedenine yönelik cezalar: Kırbaçlama, sopa, değne ile dövme, dayak gibi cezalardır.

Suçlunun özgürlüğüne yönelik cezalar: Hapis cezası bunun örneği olup, modern ceza sistemlerinde en çok tercih edilen cezadır.

Suçlunun malvarlığına yönelik cezalar: Para cezası bu türden olup, hapis cezası gibi çoğu ceza sistemlerinde yer alır. Bazı hukuk sistemlerinde mal varlığına el konulması, müsadere de bir ceza olarak düzenlenmektedir.

Suçlunun haklarına yönelik cezalar: Belirli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma, örneğin kamu hizmetlerinden yasaklılık, meslek ve sanatın icrasından yasaklanma bu kapsamdadır.

CEZAEVİ

Cezaevi ya da hapishane, hüküm giymiş kişilerin cezalarını çekmesi için

hapsedildikleri yerlerdir. İnsanların cezalandırılma amacıyla kapalı bir yere koyulmaları eski bir uygulamadır. Londra'daki Londra Kulesi, Paris'teki Bastille kalesi, İstanbul'daki Yedikule Zindanı bu tür yerlerdi. Ama, buralara sıradan suçlular değil, siyasal tutuklular kapatılırdı. 1622'de bir yeniçeri ayaklanmasıyla tahttan indirilen Osmanlı Padişahı Genç Osman Yedikule'ye kapatılmış ve burada öldürülmüştür.

Cezaevinde geçirilen süre suçun ağırlığına göre değişir. Çok ağır suçlarda suçlu ömür boyu hapsedilebilir. Yaşı küçük olan suçluların koyuldukları yerlere "ıslahevi" denir. Gözetim cezası alanlar da cezaevine koyulmazlar, ama belirli bir süreyi özgürlükleri kısıtlanmış olarak geçirirler.

CİNGÖZ RECAİ

Peyami Safa'nın "Server Bedi" adı altında yazdığı polisiye hikâyelerindeki Arsen Lüpen'den esinlemis hırsız karakter. Hikayelerdeki bir diğer karakter de, Cingöz Recai'yi yakalmaya çalışan polis müfettişi Mehmet Rıza, romana sonradan dahil olan Sherlock Holmes ve yardımcısı Dr.Watson'dur. 1954 ve 1969'da filmi çekilmiştir. 1954 yapımı Beyaz Cehennem Cingöz Recai adlı filmin yönetmeni Metin Erksan, Cingöz Recai karakterini canlandıran oyuncu, Turan Seyfioğlu'dur. 1969 yılında çekilen filminde Cingöz Recai'yi Ayhan Işık, Mehmet Rıza karakterini Abdurrahman Palay canlandırmıştır.

Cingöz Recai; yakışıklı, kurnaz, cesur, soğukkanlı, zarif, tahsilli, görgülü, cömert ve kibar bir serseridir. Maceralarında "helal" para kazanmış kimselere dokunmaz, haksız yolla servet sahibi olmuş kimselerden hile ile para çalar, elde ettiklerini muhtaçlara dağıtır.

Kitaplar genelde gereksiz bilgi içermeyip direk olarak senaryoya yöneliktir. Bu özellik kitapları eşsiz kılar ve okuyucular tüm seriyi okumadan kitabı bırakmakta zorlanır.

CİNSEL İSTİSMAR

Cinsel istismar genel tanım olarak, kişilerin kendi rızalarına rağmen başkaları tarafından cinsel olarak kötüye kullanılmaları, suiistimal edilmeleri, istemedikleri halde başkalarının cinsel yönelimlerine hedef olmaları durumunu ifade eder. Her cinsiyetten, her sosyal tabakadan ve meslek grubundan kişiler cinsel istismara uğrayabilmektedir, ancak genel olarak kadınların ve çocukların cinsel istismara daha çok maruz kaldıkları söylenebilir.

Cinsel istismarın meydana gelme biçimleri açık/aleni ya da gizli olabilir.

Sözlerle, dokunmayla ve davranışlarla cinsel istismarın fiilen gerçekleştirilmesi söz konusu olabilmektedir. Her yerde ve her konumda karşılaşılabilen bir istismar olması cinsel istismara karşı önlemler almanın zorluğunu göstermektedir. Cinsel istismar dışarıdan, tanınmayan kişilerden geldiğinde, kısmen içerden/tanıdık kişilerden gelmesine oranla daha kolay başa çıkılır olmaktadır. Kurbanın ve failin birbirini tanıdığı durumlarda, toplumsal kodlar sebebiyle buna karşı koyabilmek, mücadele edebilmek ve bunu engelleyebilmek için daha büyük zorluklarla karşılaşılabilmektedir.

Özellikle aile içi cinsel istismar durumlarında, kurbanın yaşadığı fiziksel ve ruhsal tahribat derinleşmekte ve bu istismarın fark edilmesi, engellenmesi daha uzun süre alabilmektedir. Bu durum, kurbanın tahribatı derinleştirmektedir; özellikle de sürekli tekrarlanan bir istismar durumunun söz konusu olduğu koşullarda kurban geri dönüsü olmayan yıkımlarla karşılaşabilmektedir. Cinsel istismar, cinsel şiddetin bir parçasıdır; göz işaretliyle yapılanlardan tecavüze kadar uzanan geniş bir yelpazede cinsel istismar durumları söz konusu olabilmektedir.

Bu tür cinsel istismarlarla her toplumda ve kültürde karşılaşmak olasıdır. Bunlarla baş etmek konusundaki zorluklarla da öyle… Ancak, özellikle kapalı toplumlarda, eğitimin ve kişisel hakların gelişmiş olamadığı yerlerde hem istismar daha gizli meydana gelmekte hem de bunun açığa çıkarılması, engellenmesi, mağdurlara gerekli desteğin sağlanması konularında ciddi sorunlar yaşanmaktadır.

Cinsel istismar farklı toplum ve kültürlerde farklı şekillerde ele alınsa da genel olarak bir suç olarak değerlendirilmekte ve onaylanmamaktadır. Bazı durumlarda hayat kadınlarının, eşcinsellerin ya da toplumsal kurallara uymayan kişilerin uğradıkları cinsel istismarlar onaylan bir durum olarak görülse de cinsel istismarın hiçbir şart ve koşulda kabul edilemez bir davranış olduğu kesindir. İki temel insani gerekçe, cinsel istismarın kabul edilemez bir suç olarak anlaşılmasını, cinsel istismarı haklı kılmaya yönelik hiçbir gerekçenin kabul edilmemesini gerektirir:

Hiç kimse cinsel istismara maruz kalmayı istemez. Aynı şekilde hiç kimse cinsel istismara maruz kalmayı hak etmez.

«Cinsel taciz» ise genel anlamda istenmeyen cinsel mağduriyeti ifade eder. Daha özel anlamda ise dolaylı ya da dolaysız bir şekilde, kişilerin kendi rızalarına rağmen cinsel yönden istismar edilmeleri, yani zorla ya da kandırılarak (anal, oral, vajinal) cinsel ilişkiye zorlanmaları ya da cinsel uyarılara yönelik

davranışlara maruz edilmeleridir. Dolaylı olarak da cinsel ilişki teklifi, cinsel organların gösterilmesi ya da izlenilmesi durumudur. Bunların sonucunda kişi istemediği bir cinsel ilişkiye girmek zorunda kalmakta, girmeye zorlanmakta ya da bir ilişkiye girmeden cinsel yönden istismar edilmektedir.

Ç

ÇAĞAN DİKENELLİ

Çağan Dikenelli, 1969, İzmir doğumlu. Saint Joseph Koleji'nde öğrenimini tamamladıktan sonra, Bilkent›teki ekonomi öğrenimini 3. yılında terk edip, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema bölümünü bitirmiş, sinema ve televizyon sektöründe yönetmen yardımcılığı ve senaristlik yapmıştır. İlk romanı Bu Şehirde Herkes Akrabam Olur, mizah türündeydi. Sonraki romanı Taşıyıcı ile korku türünü denemiş ve daha sonra Melek Teyze polisiyelerini kaleme almıştır. 18. Şevket Bilgi Ödülü Kültür/Sanat Yazıları birinciliği ve Bodrum Çevre Filmleri yarışmalarında, en iyi kısa metrajlı film ödülünü kazanmıştır. Dedektifi, Melek Ardalı, yani Melek Teyze'dir.

Eserleri

Yüreksöken Cinayetleri (2006), Kör Fahişe Bıçağı (2006)

ÇOCUK SUÇLULAR

Çocuk suçları, çocukların yasalarca yasaklanan eylemlerine denir. Ama, çocuk tanımı ülkeden ülkeye değişir ve bir ülkede çocuk sayılan biri başka ülkede yetişkin kabul edilebilir. Çoğunlukla 15 ile 18 yaşlarını doldurmamış olanlar çocuk sayılır. Çocuk suçları genellikle 10-11 yaşlarında başlar ve ciddi suçlar 14-15 yaşlarında görülür.

Genç suçluların büyük bir bölümü için suç işleme, büyüme süreci içindeki bir evre olarak kalır. Ama bunların küçük bir bölümü suç işlemeyi ileri yaşlarında da sürdürür. Sürekli suç işleyerek bunu bir yaşam biçimine dönüştürmüş çocukların sayısı da az değildir.

Çocuklar Niye Suç İşler?

Çocukların neden suç işlediği sorusunu yanıtlanmak zordur. Çocuğun bulunduğu çevrenin onu suça ittiği düşünülebilir. Ama, benzer çevrelerden gelen iki çocuk, birbirinden oldukça farklı kişiliklere sahip olabilir. Toplumsal sınıflar arasındaki farklar da çocukları suç işlemeye yöneltebilir. Aile geçmişi ya da ailenin toplumsal konumu da bir etken sayılır. Çocukların suç işlemesi konusunda yapılan araştırmalar, suç işleyen çocukların çoğunun sorunlu ailelerden geldiğini göstermektedir. ABD, Avrupa ve Japonya›daki suçlu çocukların çoğu yoksul ailelerden gelmektedir. Bu genç insanlar,

kendilerininkinden çok daha iyi koşullarda yaşayan kişileri gördükçe umutsuzluğa kapılabilmekte ve suç işlemeye yönelebilmektedirler. Çocukların işlediği suçlar üzerinde içinde bulunduğu ortam çok etkilidir. Çocuk, toplumsal çevrede kabul görmek için suça yönelebilmektedir.

Suçlu Çocuklar

Suçlu çocukların topluma kazandırılması farklı düzeylerde ele alınır ve bunun için çeşitli çalışmalar yürütülür. Önemsiz sayılabilecek bazı suçlarda polisin uyarısı yeterli olabilir. Daha ciddi suç işleyen çocuklar ise çocuk mahkemelerinde yargılanır. Devlet, suç işleyen çocuklarla ilgilenmek ve onların suçluluğu yaşam biçimi durumuna getirmelerini önlemekle yükümlüdür.

İlk kez suç işleyen çocuklar, çoğunlukla ana babasının ya da velisinin gözetimine bırakılır. Daha ciddi suç işlemesi durumunda ise çocuk bir ıslahevine gönderilir. Günümüzde ıslahevi, başka bir seçenek kalmadığında başvurulan bir yöntemdir. Çünkü, buralarda çocuklar bir dayanışma içine girebilir ve birbirlerinin suç işleme eğilimlerini artırabilirler. Bu nedenle mahkemeler, daha yumuşak bir yöntem olan gözetim yolunu benimserler.

Çocuk Mahkemeleri

Suç işleyen çocukların davaları, çocuk mahkemeleri denen özel mahkemelerde görülür. Bu mahkemeler, çocukların kendilerine özgü ruhsal yapıları olduğu ve onlara özel bir ilgiyle yaklaşmak gerektiği düşüncesiyle kurulmuştur. İlk çocuk mahkemeleri 1889›da Chicago›da kuruldu. Ülkemizde ise bu konuda 1979›da hazırlanan yasa 1982›de yürürlüğe girdi. Yasanın öngördüğü örgütlenme ancak beş yılda tamamlandı ve ilk çocuk mahkemeleri Ekim 1987›de kurulabildi. Bu mahkemelerde duruşmalar gizli yapılır. Yargılamalarda çocuğun kişiliğinin araştırılması gerekir.

D

DAN BROWN

Amerika Devlet Başkanlığı ödülünü kazanan matematik profesörü bir baba ile profesyonel dini müzik öğretmeni bir annenin oğlu olan Dan Brown, ilim ve din gibi iki paradoks felsefe içinde büyümüştür. Amherst Koleji ve Phillips Exeter Akademisi'nden mezun olduktan sonra bu kuruluşlarda bir süre İngilizce öğretmenliği yapmış, daha sonra tüm zamanını roman yazmaya adamıştır. Şifre çözme ve gizli hükümet kuruluşlarına duyduğu merak onu bu konularda gerilim romanları yazmaya sürüklemiştir. Sanat tarihçisi ve ressam olan eşi de araştırmalarında ona yardım etmektedir. 1996'da ilk romanı Dijital Kale, yayınlanmasından hemen sonra bir anda elektronik kitap listelerinde bir numaraya yükseldi. Ulusal Güvenlik Teşkilatı'nı konu alan roman, sivil halkın mahremiyeti ile ulusal güvenlik arasındaki ince çizgiyi irdeliyor. Dedektifi, simgebilim profesörü olan Robert Langdon'dır.

Eserleri

Dijital Kale, Da Vinci Şifresi, Melekler ve Şeytanlar, İhanet Noktası, Kayıp Sembol

DANIEL PENNAC

Pennac 1983'ten beri Fransa'da çok ünlü. Hatta, onun polisiyelerindeki yaşam biçimini taklit eden birkaç apartman sakini, toplu yaşamaya başlamış, Pennac'ın esprilerini yapmaya ve her gün iki Pennac aforizmasını tekrarlamaya adamışlar kendilerini. Pennac stil ile anlatı arasında tercih yapmamayı seçiyor. Okurunu çok güldürüyor. Böylece Fransa'da Pennac fenomeni başlıyor. Ödüller alıyor, televizyonlarda, radyolarda sesi duyuluyor. Paris'in Arap, Türk mahallesi Belleville'de yaşıyor. Polisiyelerini mizahi bir dille yazıyor. Kahramanı ise Benjamin Malausséne.

Eserleri

Silahlı Peri, Küçük Yazı Satıcısı, Gulyabaniler Cenneti

DASHIEL HAMMETT

Dashiel Hammett 27 Mayıs 1894'te Amerika Birleşik Devletleri'nde, St. Mary's County'de doğdu. Gazete satıcılığından liman işçiliğine, demiryollarında

memurluktan reklamcılığa kadar çeşitli işlere girip çıktıktan sonra dedektifliği seçti. Bu son işindeki deneyimlerinden yararlanarak yazarlığa başladı. Tüm yazı hayatı 10 yıl süren Hammett, bu süreye 5 roman, 67 öykü sığdırdı. Polisiye türünde gerçek edebiyat tadında eserler veren Hammett, ilginç yaşamıyla da dikkat çekti. Görüşleri yüzünden hapse girdi, 1961 yılındaki ölümüne kadar çok güç günler geçirdi.

Türkçe'ye çevrilen eserleri

Kızıl Hasat, Lanet, Sırça Anahtar, İnce Adam

DAVA

Dava, bir hakkın, devlet kanalıyla devletin organları olan mahkemeler vasıtasıyla kullanılmasıdır. Dava, aslî (başlıbaşına bir iddia olup, başka bir davayla ilgisi bulunmayan) ve ferî (asıl davanın teferruatından olarak, diğer bir şey hakkında hüküm verilmesinin istenilmesi) olur. İhtilaflı ve ihtilafsız veya ceza davası, hukuk davası, idari dava, amme (kamu) davası, şahsi dava olarak da tarif edilir. Tek başına dava sözcüğü, sıklıkla hukuk davalarını işaret eder.

Hukuk davaları; edim davaları, tespit davaları, yenilik doğuran olmak üzere üçe ayrılır. Hak sahibinin, bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını, yani bir ediminin yerine getirilmesini istediği davalara edim davaları denir. Mahkemelerdeki davaların çoğu bu çeşittir. Alacak davaları, tazminat davaları gibi… Bir hukuki bağın var olup olmadığının tespit edildiği davalara tespit davaları denir. Delil tespiti, evlilik dışı çocukların neseplerinin tespiti gibi…

Mahkeme gününe kadar var olmayan ve yahut hakimin kararı olmadan var olmayacak olan hukuki sonuçları meydana getiren davalara yenilik doğuran davalar denir. Boşanma davaları gibi…

Dava edene davacı, dava edilene de davalı denir. Dava konusu olan hususa dava olan şey (eski dilde müddeabih) denir.

DELİL

Delil; en basit olarak bir davanın, mahkeme önüne gelen bir olayın (cinayet, kiranın ödenmemesi, satılan malın bozuk çıkması, bir trafik kazası gibi akla gelebilecek hemen her şey) kanunda o olayla ilgili olarak gösterilen duruma (adam öldürme suçu, kiracının temerrüdü, satım akdinde ayıpla ilgili hükümler, haksız fiil ve tazminat hükümleri) uyup uymadığını belirleme işlemidir.

Mahkemeler iki hususu tespit etme yükümlülüğüne sahiptirler. Bunlar:

Maddi vakıalar (maddi olay)

Mahkeme iki hususu tespit ederken önce dava konusu olayın meydana gelip gelmediği, ne zaman meydana geldiği, ne şekilde meydana geldiği, kimlerin ne sıfatla bu olayda rol aldıkları (kısacası maddi vakıalar) belirlenir. İşte, bunların ispatı delil ile olur.

Hukuki sebepler

Hukuki sebepler ise zaten kanun, tüzük ve diğer mevzuat, mahkeme kararları, örf ve adet kuralları, evrensel hukuk kuralları gibi kaynaklardan doğan ve mahkemenin kendi takdirine göre uygulayacağı ilkelerdir. Bunlar için ispat, dolayısıyla delil söz konusu olamaz.

DEXTER MORGAN

Dexter Morgan, Jeff Lindsay'ın Darkly Dreaming Dexter (2004), Dearly Devoted Dexter (2005) ve Dexter in the Dark (2007) romanlarındaki kurgusal karakterdir. 2006'da, ilk romanı Showtime TV Series tarafından Dexter çekildi.

Dexter, Miami Metro Polis Departmanı için çalışan adli tıp kan analiz uzmanıdır. Kendisine ayırdığı zamanlarda ise bir seri katil... Dexter'ın üvey babası Harry, Dexter'ı öldüreceği kişileri sadece katiller arasından, özellikle de yasadan kaçabilmiş olanlardan seçmesi konusunda yönlendirmiştir.

Dexter'ın hikâyesi ilk romanda, çocuk olarak komşularının evcil hayvanlarını öldürerek başladı. Harry, onun öldürdüğü hayvanları bulup teşhis eder ve Dexter'ın bir sosyopat, durdurulamaz bir öldürme ihtiyacının olduğunu fark eder. Harry, Dexter'in gidişatını durduramayacağını anlayınca en azından onu daha doğru bir yola yönlendirmeye çalışır. Harry üvey oğluna dikkatli olmayı, titiz davranmayı ve becerikli bir katil olarak arkasında nasıl hiç ipucu bırakmadan öldürebileceğini gösterir. Dexter'a halk içinde yaşamasını, normal davranmasını, normal tepkiler vermesini ve sahte duyguları öğretir. Ayrıca Harry, oğlu Dexter'a öldürmede kullanacağı etik kuralları öğretir ki bu kurallara Dexter, "The Code of Harry" (Harry'nin Kuralı) ismini koyacaktır. Kuralın merkez inancı, sadece kendisi gibi olanları, katilleri öldürmesini söyler.

Dexter, ilk kurbanını 19 yaşındayken öldürür. Harry, hastanede damar tıkanıklığı sebebiyle ölmek üzereyken, Dexter'a bir hemşireyi öldürmesi için izin verir; çünkü bu hemşire hastalara normalden çok fazla morfin vererek onları öldürmektedir.

Dexter'ın hayatında, polis memuru kız kardeşi Debra, kız arkadaşı Rita, Rita'nın iki çocuğu Astor ve Cody bulunmaktadır.

Dexter'ın Biyolojik Ailesi

Kitapta da dizide de Dexter ve ağabeyi Brian'ın, Miami Florida'da bir konteynırın içinde iki gün kapalı kaldıklarını anlatır. Polisler onları bulduklarında kan gölünün ortasında, açlık ve susuzluk içerisinde oturuyorlardı. Cesetlerden birisi onların annesiydi. Dexter ve Brain'ın tanıklık ettiği olay, ufak çaplı bir kokain satıcısının elektrikli testereyle annelerini doğramış olmasıydı. Brain, çocuk esirgeme kurumuna giderken, olay yeri inceleme memuru olan Harry Morgan, Dexter'ı evlatlık almıştı. Dexter yetişkin olup, olay yeri incelemeleri sırasında ağabeyini bulana kadar, bir kardeşi olduğunu asla öğrenemedi.

Televizyon dizisinde annesinin adı Laura Moser›dir. Üç kişi tarafından çocuklarının gözleri önünde elektrikli testereyle öldürülmüştür. Babasının ismi Joe Driscoll olarak geçmektedir. Her nasılsa, Joe Driscoll›un 30 yıl öncesine kadar varlığı hakkında hiçbir kayıt yoktur. Sadece, Dexter çocukken bir kaza geçirir ve kan tipine uygun bir kişi bulunamaz, onun için Harry, Dexter'ın öz babası olan Joe Driscoll'u kan transferi için çağırır. Bunun sonucunda Dexter, babasına bir teşekkür kartı gönderir; fakat Harry, Driscoll'u bu kan aktarımının gizlice yapılacağı konusunda uyarmıştır ve Dexter da bu kanın nereden geldiği konusunda fikir sahibi olamamıştır. Bu durum, Rudy'nin Joe Driscoll'un evine bir elektrik tamiratçısı gibi gelip, kalp krizi geçirmesi için insülin enjekte etmesi sonucunda ölmesi ve mirasın Dexter'a kalmasıyla ortaya çıkar.

DOLANDIRICILIK

Bir kişi veya bir grubun iyi niyet ve gafletinden istifade edilerek hileyle menfaat temin edilmesi olayı dolandırıcılıktır.

Dolandırıcıların sermayesi dilidir. Kimsenin saflığımızdan istifade ederek hile ve desiselerle para veya eşyamızı almasına, mukaveleler veya senetler imzalatmasına müsaade etmemeliyiz.

Banka, postane, hastane, vergi dairesi vb. yerlerde kendilerini görevli olarak tanıtan kişilere dikkat etmek gerekir. Bu kişiler, insanların paralarını alarak onalrı damga pulu almaya göndermek suretiyle dolandırabilir. Şehirlerarası yolculuklarda tanınmayan kişilerden yiyecek ve içecek alırken dikkatli olunmalı. Ambalajlı da olsa sigara yiyecek ve içecek maddelerinin içine uyku verici ilaçlar

enjekte edilmek suretiyle insanlar dolandırılabilmektedir.

Döviz ve altın alırken de döviz bürolarıyla kuyumcular tercih edilmeli. ATM›lerden para çekerken, kartınızın makineye sıkışması durumunda size yardımcı olmak isteyen kişilere şifrenizi kesinlikle vermeyiniz. Alışverişlerde almış olduğunuz çeklerle ilgili şüpheniz varsa, ilgili bankaları arayarak, çek almış olduğunuz müşterinin o banka ile ne zamandır çalıştığını ve çeklerin sağlamlığını kontrol ediniz.

Falcılara itibar etmeyiniz. Bankadan emekli maaşı veya ikramiyenizi alıp giderken önünüze geçerek bankada görevli olduğunu ve yanlış ödeme yapıldığını söyleyerek paranın eksik kalan kısmının ödenmesi için bankaya davet edip paranızı alan ve sizi pul almaya gönderen şahıslara inanmayınız.

Kendilerini gümrük muhafaza memuru olarak tanıtıp, gümrükten ucuz fiyatla mal alacağını vaat edip paranızı alanlara; kendilerini doktor ya da hastanede görevli olarak tanıtıp, sizi ücretsiz tedavi ettireceğini söyleyip para isteyenlere inanmayınız. Hastanede röntgen çekimi öncesi sizi başka bir odaya alıp, bileziklerinizi ve takılarınızı çıkarmanızı isteyen röntgen memuru görünümündeki kimselere kanmayınız.

İkametinize gelerek kamu görevlisi olduklarını beyan eden kişilerden kimlik sorunuz ve komşunuzdan ilgili birimi arayarak konuyu teyit ediniz. Sizi tanıdığını söyleyen, ancak sizin tanımadığınız şahıslara kesinlikle para veya değerli eşya vermeyiniz. Kendisini makam ya da unvan sahibi olarak tanıtan kişiden de mutlaka kimlik sorunuz.

ATM dolandırıcılıkları

Kart Sıkıştırma: Kağıt, tahta ve yapışkan şeklinde çeşitli maddeler kullanılarak kartın, ATM'nin kart giriş haznesinde kart sahibinin herhangi bir işlem yapmasına izin vermeyecek şekilde sıkıştırılmasıdır. Bu yöntem ile ele geçirilen kartın şifresi, kart hamili işlem yaparken omuzu üzerinden okuma, cep telefonu ve şifrenizi tekrar girin şeklinde önerilerle öğrenilmekte ve dolandırıcılık amaçlı kullanılmaktadır. ATM'ye sıkışan kartın bankaya bildirilerek iptal edilebilmesi için kart sahibine çevrilen bir telefon numarası ile cep telefonu uzatılmaktadır. Telefonun öbür ucundaki kişi kart sahibine, iptal işlemi için şifrenin bilinmesi gerektiğini söyleyerek şifreyi öğrenmektedir. Kartının makinede sıkıştığını ve bu durumu bankaya bildirerek kartını iptal ettirdiğini sanan kart sahibi olay yerinden uzaklaştıktan sonra, kart ATM'den alınarak nakit çekilmektedir.

ATM'lerin günlük belli bir nakit çekme limitleri vardır. Fakat, yukarıda açıklanan şekilde ele geçirilen kartlardan, başka kartlara havale yapılmak suretiyle bu kartlar nakit çekme limitlerinin çok daha üzerinde dolandırıcılık amaçlı olarak kullanılmaktadır. Kartı sahtekarlık amacı ile kullanan kişi, diğer bir kart sahibine nakte ihtiyacı olduğunu ancak günlük limit nedeni ile daha fazla çekemediğini söyleyerek o kişinin hesabına havale yaparak, bu havale tutarını çekmeyi teklif edebilir ya da sahte isimle açılan vadesiz hesaplara havale yapılabilir. Bu şekilde gerçek kart sahibi gün içindeki nakit çekme limitinin çok daha üstündeki bir tutarda dolandırıcılık işlemine maruz kalabilir. Ayrıca, sıkıştırılan kartın kredi kartı olması durumunda, şifre öğrenilse de öğrenilmese de, kart alışverişte kullanılmaktadır.

Para Çıkış Haznesine Müdahale Edilmesi: Para çıkış haznesinin bant veya benzeri bir madde ile kapatılarak paranın dışarı çıkmasının engellenmesi ve gerçek kart hamili ayrıldıktan sonra banda yapışan paranın alınmasıdır.

Kart Değiştirme: ATM'de yapılan bir işleme yardımcı olmak bahanesiyle, gerçek kart hamilinin kartının aynı bankanın başka bir kartı ile değiştirilmesi olayıdır. Değiştirmek için kullanılan kartlar genellikle kayıp ve çalıntı kartlardır. Ele geçirilen kartın kullanılabilmesi için gerekli olan şifre, kart sıkıştırma yönteminde açıklandığı gibi elde edilir.

ATM Bakım Görevlisi Gibi Davranılması: ATM'ye bakım yapmak amacı ile geldiğini söyleyen kişiler tarafından para kasetlerine ulaşma girişiminde bulunulduğu tespit edilmiştir.

Kredi kartı dolandırıcılarına karşı

Kredi kartınız kaybolduğu veya çalındığında en kısa sürede ilgili bankayı arayıp iptal ettiriniz. Kredi kartı şifrenizi kimseye söylemeyiniz, kartınızın arkasına şifrenizi yazmayınız, kredi kartı ile şifrenizi aynı yerde bulundurmayınız, şifrenizin doğum tarihi vb. kolay tahmin edilebilir olmamasına dikkat ediniz.

İnternet üzerinden yapacağınız alışverişlerde sitenin güvenli olduğundan emin olunuz. Kredi kartı ile yaptığınız alışverişlerde kredi kartınızın POS makinesi dışında başka bir makineden geçirilmemesine dikkat ediniz.

Kredi kartınız ile ödeme yapmak istediğinizde kredi kartınızın bizzat yanınızda POS cihazından geçirilmesine dikkat ediniz. Aksi takdirde dolandırıcı şahıslar kredi kartınızı ikinci bir defa POS cihazından geçirerek veya kredi kartınızın

bilgilerini kopyalamak suretiyle sizi dolandırabilirler. Kredi kartınız belirtilen sürede adresinize gelmemişse ilgili banka ya da şubeden araştırınız.

DOPİNG

Sporcunun karşılaşma sırasında zihinsel ve/veya fiziksel performansını artırmak amacı ile yasaklanmış bazı maddeleri ve yöntemleri kullanmasıdır.

Sporcu iyi antrenman, düzenli bir beslenme programı ve psikolojik motivasyonla en uygun performans düzeyine ulaşmaya çalışır. Bu düzey, sporcunun fiziksel yapısı ile fizyolojik kapasitesinin ulaşabildiği en üst düzeydir. Doping madde ve yöntemlerinin kullanımıyla bu düzeyin üzerine çıkılması hedeflenmektedir.

Sportif performansı artıran tüm maddeler doping midir?

Sporcuların sportif performansı artırmak amacıyla kullandıkları protein, aminoasit tablet ve tozları, yasaklı madde içermiyorlarsa doping olarak kabul edilmez. Protein, aminoasit gibi maddelerin vücutta eksiklikleri görüldüğünde sporcunun performans düzeyinde düşüş meydana gelir. Bu maddeler dışarıdan yerine konarak sporcunun en uygun performans düzeyine ulaşması sağlanır. Ancak, bu maddeler çok yüksek dozlarda kullanılsalar dahi sportif performansı antrenmanlarla kazanılan en uygun performans düzeyinin üzerine çıkaramaz.

Vitamin takviyesi doping midir?

Vitaminler sporcular tarafından en çok kullanılan maddelerdendir. Enerjinin ana kaynakları değildir. Karbonhidrat ve yağlardan enerji oluşumuna yardımcı olur. Eksikliklerinde sportif performans azalabilir. Çeşitli besinlerden oluşmuş diyet, yeterli sıvı ve artan kalori gereksinimini karşılayacak besin alımı, vitamin ve mineral gereksinimini de karşılamaktadır.

Besinlerle alınan vitaminlerde yetersizlik söz konusu ise, alınan ek vitamin tabletleri ile azalan sportif performans normal düzeye çıkarılabilir. Hiçbir vitamin preparatı, sportif performansı antrenmanlarla kazanılan en uygun düzeyin üzerine çıkarmaz. Vitamin eksikliğinin performansı bozuyor olması, vitamin yüklemenin performansı artıracağı anlamına gelmez. Yüksek dozlarda vitamin, vücutta vitamin olarak değil toksik (zehirli) madde olarak etki gösterir. Vitaminlerin çok güvenli oldukları düşünülür ancak her yıl A, B, C ve E vitamini zehirlenmesi nedeniyle binlerce vaka hastanelere başvurmaktadır.

İlaçların *doping* içerip içermediğini nasıl anlarız?

Dünya Anti-Doping Ajansı her yılın ilk aylarında hangi maddelerin ve yöntemlerin yasaklı kapsamına girdiğini bildiren bir doping listesi yayınlamaktadır. Genellikle bir önceki yılın listesine eklemeler veya çıkarmalar yapılan bu listeler, ilgili federasyonlara gönderilir.

Sporcular kullanacakları ilaçların yasaklı listesine girip girmediğini bir hekime danışarak öğrenmek zorundadır. Listede yer alan yasaklı maddeleri kullandığı saptanan sporcular, dopingli sayılarak ceza alırlar.

Hangi madde ve yöntemler doping kabul edilir?

Yasaklı maddeler, yasaklı yöntemler ve kullanımı kısıtlı maddelerin listeleri Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin her yılın ilk aylarında yayınladığı doping listeleri temel alınarak hazırlanmaktadır.

Yasaklı maddeler

S1- Uyarıcılar

S2- Narkotik analjezikler

S3- Kannabinoidler

S4- Anabolik ajanlar

S5- Peptid hormon ve analogları

S6- Beta-2 Agonistler

S7- Anti-östrojenik aktivite ajanları

S8- Maskeleyici ajanlar-idrar söktürücüler

S9- Glukokortikoidler

S10- Alkol

S11- Beta bloke ediciler

Yasaklı yöntemler

1- Oksijen taşınmasını artıranlar

A- Kan dopingi

B- Modifiye hemoglobin ürünleri

2- Farmakolojik, kimyasal ve fiziksel işlemler

3- Gen dopingi

Doping neden yasaklanmıştır?

Doping hem haksız rekabete zemin hazırlaması, "Fair play" anlayışına uymaması nedeniyle spor etiğine aykırıdır hem de sporcu sağlığını kısa ve uzun süreli olarak bozar ve hatta ölüm riskinin oluşmasına neden olur. Bu nedenlerle doping WADA, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), FIFA, UEFA, FIBA, IAAF gibi uluslararası spor organizasyonları tarafından yasaklanmaktadır.

Doping maddelerinin zararları

Doping maddelerinin hemen hepsi vücutta kısa ya da uzun süreli yan etkilere neden olur. Özellikle, sporcular tarafından en çok kullanılan erkeklik hormonu benzeri maddelerin kalp krizi, iyi ve kötü huylu tümör oluşumu, karaciğer fonksiyon bozukluğu, kısırlık gibi rahatsızlıklara neden olduğu bilinmektedir.

Bu maddeleri kullanan sporculardan bazılarının, sportif yaşamları sırasında ya da sporu bıraktıktan sonra bu maddelerin kullanımı nedeniyle oluşan hastalıklar yüzünden öldüğü bilinmektedir.

DÜĞÜMLÜ MENDİL

Aziz Nesin'in 1955 tarihli seri katil romanıdır. Aziz Nesin büyük bir mizah ustasıydı. Hikaye, roman, oyun, taşlama ve diğer türlerde yazdığı eserlerinin hemen hepsinde bu yanı ağır basar. Ancak Düğümlü Mendil, yazarın pek az bilinen bir eseridir. Düğümlü Mendil, Türk edebiyatının belki de ilk "seri katil"ini barındıran polisiye romandır. Esinlenme nedeniyle Rıza Çavdarlı'nın 1941 tarihli Müthiş Katil Landru isimli eserini saymazsak…

Ayda Bir Polis Romanları'nın üçüncü kitabı olarak yayımlanan Düğümlü Mendil, o yılların polisiye roman ölçülerinde, küçük boyutlarda ve yüz elli sekiz sayfadır. Aziz Nesin'in böyle bir polisiye roman yazdığının bilinmemesinin en önemli nedeni, kitaba kendi ismini koymayışıdır. Kapakta yazar ismi yoktur. İç sayfada Nuru Hayat ismi yer alır. Aziz nesin, yazılarında iki yüze yakın takma ad kullanmıştır.

Kitabın konusu şöyledir: Şubat ayının sonları, bir akşam üstü. Hava erkenden kararmış, etrafta mavimsi bir beyazlık var. İstanbul surlarının iç taraf bedenine gömülmüş küçük evlere, kulübelere giden, kaldırımsız, dar bir yolun başı… Kar sessizce yağıyor. Karlara batıp çıkarak yürüyen bir adam tasvir ediliyor. Kılık

kıyafetinden, az sora bineceği Cadillac otomobilinden zenginliği hemen anlaşılan bu adam köklü bir ailenin hayattaki tek ferdi, işadamı İsmet Doğar. İthalattan ihracata, modaevinden güzellik salonu işletmeciliğine kadar pek çok tarakta bezi olan İsmet bey, İstanbul'un sur dibindeki bu yoksul semtinde on yedi yaşında güzel bir kızı gözetliyor: Necla'yı.

Tam o sıralarda İstanbul sokaklarında gazeteci çocuklar da heyecanla bağrışıyorlar: Yazıyor, dün geceki korkunç cinayeti yazıyor! Bu cinayet, İstanbul'da arka arkaya devam eden faili meçhul cinayetler serisin bir yenisi. Polis, son iki ay içinde, üç genç ve güzel kadın cinayetini tespit etmiş. Ayrıca, daha önceki dört kadın ölümün de bu cinayetlerle ilişkisi olduğundan şüpheleniyor. Kadınların nasıl ve ne şekilde öldürüldüğünün tespit edilemeyişi yüzünden bu esrarlı cinayetlerin düğümü çözülemiyor. Maktul kadınlar, kendi ecelleriyle ölmüş oldukları izlenimi bırakacak halde bulunuyorlar ve ilk başlarda cinayetten şüphelenilmiyor.

Cinayet masası şefinin gözü, son cinayet olayında öldürülen kadınla aynı odada kaldığı tespit edilen İsmet Doğar'ın üzerinde. İsmet Bey ise genç Necla'dan başkasını görecek halde değil. Kızsa kendisi gibi yoksul bir üniversite öğrencisiyle nişanlı. Elbette zengin adam yoksul delikanlıyı parası sayesinde kolaylıkla alt edecektir. Ne var ki detektifler İsmet Doğar'ın hatıra defterini ellerine geçirirler, onun çocukluğuna dair kayıtlardan cinayetlerin faili olduğuna kanaat getirirler. Hikaye, İsmet Bey'in köşkündeki düğünde, köşkün dehlizlerindeki bir kovalamaca sahnesiyle son bulur.

E

EBÜSSÜREYYA SAMİ

Ebüssüreyya Sami hakkında bilinenler çok az. Yazarın gazeteci kökenli olduğu sanılıyor. 1909 Şubat'ında yayınlanmaya başlayıp ancak beş sayı çıkabilen 'Arz-u hal' isimli haftalık mizah dergisi başmuharriri olarak görülüyor. Daha sonra Mart 1910 ile Ocak 1911 arasında 89 sayı çıkan ve yine bir mizah dergisi olan 'Hayal-ı Cedit'in başmuharrirliğini yapmış. Dedektifi, Amanvermez Avni'dir.

Eserleri

Körebe-Amanvermez Serisi, Amanvermez Avni'nin Serüvenleri 1. Cilt (osmanlı'nın Sherlock Holmus'ü), İskeletler Arasında

EDGAR ALLAN POE

19 Ocak 1809'da Boston'da dünyaya geldi. Küçük yaşlarda annesini kaybettikten sonra John Allan tarafından evlat edinilen Edgar, 1815 yılında Allanlar ile birlikte İngiltere'ye taşındı. İlk ve ortaokul hayatını burada geçiren Poe, 1820 yılında tekrar Amerika'ya taşındı. 1826 yılında Virginia Üniversitesi'ne giren Poe, burada ancak 10 ay okuyabildi. 1827 yılında da Edgar A. Perry adıyla Amerikan ordusuna yazıldı ve öncü birliklere katıldı. Bu sırada "Tamerlane ve Öteki Şiirler"i yayınlandı.

1829'da ordudan ayrılarak Washington'a taşındı ve yine o yıl "Al Araf"ı yayımladı. Gezgin hayatı Clemmler'le tanışana kadar süren Poe, 1831 yılında Baltimore'a yerleşti. 1833 yılında The Baltimore Saturday Visitor'ın açmış olduğu yarışmada ilk ödülünü Şişedeki Mesaj'la kazandı. Southern Literary Massenger'da editör yardımcılığına başlayan Poe, 1836 yılında Bayan Clemm'in 13 yaşındaki kızı Virginia ile evlendi. Bu evlilikten bir yıl sonra tekrar yollara düşen Poe, New York'a taşında ve burada Arthur Gordon Pym'in Öyküsü'nü yayınladı.

1840'ta Gülünç ve Arabesk Öyküler'i yayımlayan Poe, 1841 yılında da Graham's dergisinin editörü oldu. Poe, burada da ancak bir yıl çalıştı ve tekrar New York'a taşınarak New York Evening Mirror'da asistan olarak çalışmaya başladı. 1845'te Kuzgun'u yayımladı. 1847'de karısı ölen Poe, özellikle onun hayatında önemli bir yere sahip olacak olan Sarah Helen Whitman ile tanıştı. Bayan Witham'ın çok etkisinde kalan Poe, Kasım 1848'de intihara kalkıştı. Artık

hayatındaki dengeler bozulmaya başlamıştı. Temmuz 1848'de delilik nöbetleri geçirdi. Bu sırada Şiir Sanatı Kuralı yapıtını yayınladı. Bu kitabın yayınlanmasından iki ay sonra bilinmeyen nedenlerden kendinden geçmiş bir biçimde bulundu ve Washington Üniversitesi Hastanesi'ne kaldırıldı. Bilincini kazansa da nöbetleri geçmedi ve gitgide daha büyük acılar çekmeye başladı. 7 Ekim 1848'de öldü.

EMILE GABORİAU

Fransız yazar, 1832 yılında Saujon'da doğdu. Modern polisiyenin temel taşlarındandır. Cinayet romanının mucidi olarak da anılır. Öyle ki, bir dönem gazeteler onun taklitçilerinin yazdıklarıyla dolmuştur.

1851 ve 1853 yılları arasında askerlik görevini yaptıktan sonra babasının onun için arzuladığı noter katip yardımcılığı işini reddederek 1856'da Paris'e gitti ve orada gazeteciliğe başladı. İlk hikayesini 1860 yılında çalıştığı gazetede yayınlayan Gaboriau, L'Affaire Lerouge adlı eserini 1866 yılında yayınladığında müthiş bir üne kavuştu. Daha sonraki yıllarda cinayet romanı türünde bir çok eser vermiştir. 28 Eylül 1873 tarihinde Paris'te ölmüştür. Takipçileri hala onun tarzında yazmaya devam etmektedir.

EMRAH SERBES

Bir Ankara Polisiyesi Behzat Ç.'nin yazarı. 1981 Yalova doğumlu. Çeşitli okulları bıraktıktan sonra uzayan öğrencilik hayatını Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü'nde devam ettirdi. Zaman zaman Birgün gazetesi için söyleşiler yaptı, Radikal 2 için tiyatro eleştirileri yazdı. Hayvan dergisinin Ankara temsilciliğini yaptı. Bu dergide Ahmet İnam ve Cengiz Güleç ile düzenli olarak gerçekleştirdiği sohbetleri Şen Profesörler: Metaforla Saadet Olmaz (2006) adıyla kitaplaştırdı. Her Temas İz Bırakır, ilk romanı.

ENSEST

Ensest (yasaksevi), yakın akrabalar arasında gönüllü ya da gönülsüz cinsel ilişkidir. Çoğu kültürde ensest bir tabudur. Öte yandan, ensest yasağı olarak kuramsal bir kategori şeklinde psikanaliz ve antropoloji açısından değerlendirilmektedir.

Ensest ilişki, özellikle taraflardan birinin rızasına rağmen, zorla ve baskıyla ya da ödül ve kandırmayla ortaya çıktığında bir istismar konusu olarak görülmektedir. Aile içi ya da akrabalar arası ilişkilerden yararlanılarak

gerçekleştirilen, bir tarafın açık istismarına dayanan cinsel ilişki, ensesti kendi bağlamının ötesinde de bir suç durumuna getirmektedir. Çünkü, bu durumda ortaya çıkan cinsel istismar durumudur ve ensestin tabusal niteliği bu suçun/istismarın kolay ortaya çıkarılmasını, suçun cezalandırılmasını ve engellenmesini zorlaştırmaktadır.

Enseste ilişkin kesin rakamsal veriler yok denecek kadar sınırlıdır. Bunun temel sebebi, ensestin toplumda utanç duyulan bir şey olmasıdır. Ensest ilişki içinde olan bireyler, bunu her zaman gizleme eğilimindedirler. Bu durum, ensest ilişkideki istismar ve suç durumunu vahimleştirmekte, istismar edilenin bu sözkonusu utanç duygusuyla orantılı olarak istismar durumu sürgit devam edebilmektedir.

Ensest iliskiler genelde psikolojik bir sorun haline gelip yardım istendiğinde ya da yasal uygulamaların devreye girdiği durumlarda ortaya çıkabilmektedir. Bununla birlikte, özellikle kadınların ve çocukların ensest ilişki durumlarında istismar edildiği söylenebilir. Kapalı toplumlarda, geniş, büyük ve içiçe yaşanan aile ortamlarında bir istismar olarak ensestin daha gizli ve fakat daha yaygın olduğu ileri sürülmektedir. Ensest istimarı gerçekleştirenin genelde daha büyük ve erkek birey olduğu da belirtilmektedir. Eldeki verilere göre baba-kız ensestinin daha yaygın bir durum olduğu söylenmektedir. Anne-oğul ensesti ise daha derin bir tabu olarak kabul edilmektedir, ortaya çıkması nerdeyse söz konusu değildir.

Bir istismar olarak ensest, istismara uğrayan kişide ciddi psikolojik travmalara sebep olabilmektedir. Özellikle aile içinde çocukların istismar edilmesi, bu çocuklarda büyük yıkımlara yol açabilme riski taşımaktadır.

ENVER GÜNSEL

1955 Hava Harp Okulu mezunu olan Enver Gürsel bir grup sınıf arkadaşıyla beraber NATO pilotaj eğitimi için Kanada'ya gönderildi. Yaklaşık iki yıl süren İngilizce dil okulu, temel ve ileri uçuş eğitimi okullarından sonra Türk Hava Kuvvetleri ve Kanada Kraliyet Hava Kuvvetleri bröveleri aldı ve jet savaş pilotu olarak mezun oldu. Türkiye'ye dönen Teğmen Enver Günsel, Balıkesir 9. Hava Kuvvetleri Üssü'ne atandı ve yaklaşık iki yıllık bir uçuş yaşamından sonra ana uçuş pistinin onarıldığı ve uçuşların dar olan acil durum pistinden yapıldığı bir gün kalkış sırasında uçağın lastiğinin patlaması sonucu çıkan yangında feci şekilde yandı ve hastaneye kaldırıldı. Sonuçta malul emekli üsteğmen olarak mesleğinden ayrıldı.

Enver Günsel bir süre Türk Hava Yolları ve bir havacılık firmasında çalıştıktan sonra polisiye romanlar yazmaya ve roman çevirileri yapmaya başladı.

Eserleri

Kırık Kanatlar (2004), Bay Ayakkabı Cinayetleri (2006)

ERGENEKON DAVASI

Ergenekon davaları, iddia olunan Ergenekon örgütü kapsamında açılan davalardır.

Ergenekon kapsamındaki ilk iddianame Zekeriya Öz, Mehmet Ali Pekgüzel ve Nihat Taşkın tarafından hazırlandı. 86 sanıklı dava 25 Temmuz 2008'de açıldı. İlk duruşması 20 Ekim 2008'de Silivri Cezaevindeki duruşma salonunda yapıldı. Yargılamalar sürerken aşağıdaki davaların fiili ve hukuki irtibat nedeniyle Ergenekon ana davasıyla birleştirilmesine karar verilmiştir:

Danıştay saldırısı hakkındaki açılan 9 sanıklı dava, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmüş ve saldırının Ergenekon ile bağlantısı olmadığına karar vermişti. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Aralık 2008'de Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını bozarak davanın Ergenekon Davası ile birleştirilmesi gerektiğine karar verdi. Yargıtay kararında İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'ne açılan Ergenekon Davası ile bu dava arasında hukuki ve fiili irtibat bulunduğunun iddia edilmiş olması karşısında öncelikle davaların birleştirilmesinde zorunluluk bulunduğunu ifade etti. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi 8 Mayıs 2009 tarihinde Danıştay Davası ile bu davanın birleştirilmesine karar verdi.

Vatansever Kuvvetler Güç Birliği Hareketi'nin iki yöneticisi hakkında "Ergenekon örgütü içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek yardım etmek" suçlamasıyla açılan dava.

Danıştay saldırısının faili Alparslan Arslan'a Glock marka silah satılmasına ilişkin Üsküdar 5. Asliye Ceza Mahkemesi'nde süren dava.

Savcı Zekeriya Öz'ü tehdit ettiği gerekçesiyle yargılanan Özkan Kurt'un davası.

Cumhuriyet gazetesine molotof kokteyli atılmasına ilişkin İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinde süren 7 sanıklı dava.

Rum Ortodoks Patriği I. Bartholomeos'a yönelik suikasta hazırlandığı

suçlamasıyla yargılanan İsmet Rençber'in davası.

Davanın ikinci duruşmasında, adli tıp uzmanı Prof. Şebnem Korur Fincancı da bu davada yargılanan bazı sanıklar kendisine ait kişisel bilgileri kaydettiği ve özel telefon görüşmelerini dinlediği için yaptığı müdahillik talebi ile Cumhuriyet gazetesine üç kez bombalı saldırı düzenlenmesi olayı ile gazetenin doğrudan zarar gördüğünü gerekçe göstererek yaptıkları müdahillik talebi mahkeme heyetince kabul edildi. Hukukçular Derneği, Demokratik Toplum Partisi, İnsan Hakları Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği ve Diyarbakır Barosu'nun müdahillik talepleri ise reddedildi. Danıştay saldırısında yaralanan dönemin Danıştay 2. Daire Başkanı Mustafa Birden, üyeleri Ayfer Özdemir ve Ayla Gönenç ile tetkik hakimi Ahmet Çobanoğlu 6 Ağustos 2011'de davaya müdahil oldu.

Bu davanın sanıklarından Fikret Emek hakkında Genelkurmay Askerî Mahkemesi'nde de dava açıldı. Emek, "askeri eşyayı gizlemek" suçundan, 1 yıl 8 ay 25 gün hapse mahkum oldu ve Emek'in iyi hali sebebiyle hükmün açıklanmasının 5 yıl geri bırakılmasına karar verildi.

108 sanıklı Ergenekon ana davasında aralarında Ümraniye bombalarıyla suçlanan emekli astsubay Oktay Yıldırım, emekli yüzbaşı Muzaffer Tekin, yazar Ergün Poyraz, Eskişehir'de bulunan mühimmat ile suçlanan emekli binbaşı Fikret Emek, emekli tuğgeneral Veli Küçük, Türk Ortodoks Patrikhanesi Basın Sözcüsü Sevgi Erenerol, İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, Büyük Hukukçular Birliği Başkanı Kemal Kerinçsiz, Kuvayı Milliye Derneği Başkanı Fikri Karadağ, Cumhuriyet ve Danıştay saldırısının failleri Alparslan Arslan ve Osman Yıldırım'ın aralarında bulunduğu 27 kişi hâlen tutuklu bulunuyor.

İkinci dava

Ergenekon kapsamındaki 58 sanıklı 2. iddianame 25 Mart 2009 günü kabul edildi. Davanın ilk duruşması 20 Temmuz 2009›da Silivri›deki duruşma salonunda yapıldı. Daha sonra bu dava, Ağustos 2009›da açılan 52 sanıklı 3. iddianame ile birleştirildi.

Aşağıdaki davalar fiili ve hukuki irtibat nedeniyle 2. Ergenekon davasıyla birleştirilmiştir:

Yusuf Erikel›in de aralarında bulunduğu 8 sanık için hazırlanan ek iddianame.

Sivas Ermeni cemaati lideri Minas Durmazgüler›e suikast planı iddiası için hazırlanan 2 sanıklı iddianame.

Aynı suikast planı için 2011 Haziran ayında hazırlanan İbrahim Şahin ve Garip İrfan Torun›un suçlandığı ek iddianame.

Davanın temelini oluşturan iddia, 2003-2004 yıllarında hazırlandığı iddia edilen Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz ve Eldiven kod adlı planlardır. Sanıklar, 2003-2004 yıllarında mevcut hükumeti silah zoru ile devirip anti-demokratik yollarla devlet idaresini ele geçirmeyi planlamak ve bu çerçevede Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz ve Eldiven kod adlı darbe planlarını hazırlamakla suçlanmıştır.

İddianamede Sarıkız kod adlı planın; Eruygur, Yalman, Örnek ve Fırtına tarafından yapıldığı savunulmuş, ancak Eruygur dışındaki üç kuvvet komutanın "Ergenekon örgütü ile irtibatı tespit edilemediği için Ergenekon sanıkları ile birlikte iştirak ettikleri eylemler ile ilgili evrakın tefrik edildiği" belirtilmişti. Haklarında Ergenekon üyeliği suçlaması bulunmayan Yalman, Örnek ve Fırtına'nın tefrik edilen dosyaları "olay yerinin Ankara olduğu" gerekçesiyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderildi. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 'Darbe Günlükleri'ne ilişkin yürütülen soruşturma ile Ergenekon soruşturması arasında fiili irtibat bulunduğu gerekçesiyle dosyayı tekrar İstanbul'a gönderdi.

Bir diğer bir suçlama, Özel Harekât Dairesi eski başkanvekili İbrahim Şahin›in liderliğinde oluşturulduğu ve bir grup emniyet mensubu ve askerin içerisinde yer aldığı iddia edilen «S-1» suikast yapılanmasıdır. Kendilerine karşı suikast yapılacağı ileri sürülen Ali Balkız ve Kazım Genç›in davaya müdahillik talebi kabul edildi.

Gölbaşı ve Zir Vadisi'nde bulunan silah ve mühimmat da bu davadaki suçlamalar arasında yer aldı. Davanın sanıklarından Mustafa Dönmez, Genelkurmay Askerî Mahkemesi'nde «bir kısmı cephane niteliğinde olan askeri eşyayı gizlemek» suçundan mahkum oldu ve Türk Silahlı Kuvvetleri›nden ihraç edildi. Fakat karar Askeri Yargıtay tarafından usule aykırılık ve noksan soruşturma gerekçesiyle bozuldu ve Dönmez yeniden yargılanma hakkı kazandı.

119 sanıklı davada aralarında Jandarma İstihbarat Dairesi eski başkanı emekli tuğgeneral Levent Ersöz, Jandarma Teknik İstihbarat Dairesi eski başkanı emekli albay Hasan Atilla Uğur, Cumhuriyet gazetesi Ankara temsilcisi Mustafa Balbay, gazeteci ve televizyoncu Tuncay Özkan, Başkent Üniversitesi Rektörü Mehmet Haberal, İnönü Üniversitesi eski rektörü Fatih Hilmioğlu, Zir Vadisi kazılarıyla suçlanan Yarbay Mustafa Dönmez, Özel Harekât Dairesi eski başkanı İbrahim Şahin›in de bulunduğu 21 kişi tutuklu olarak yargılanıyor. Yurtdışındaki firarî sanık AKP eski milletvekili Turhan Çömez hakkında yakalama emri bulunuyor.

Poyrazköy Davası

Poyrazköy iddianamesi 27 Ocak 2010'da İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. Davanın ilk duruşması 9 Nisan 2010'da Beşiktaş'taki İstanbul Adliyesi'nde yapıldı. 17 sanıklı dava daha sonra şu davalarla birleşti:

12. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan 19 sanıklı "amirallere suikast" davası.

Yine aynı mahkemede açılan 33 sanıklı Kafes davası.

Agos gazetesi, sanıklarda gazete abonelerinin listesinin ele geçirildiğini gerekçesiyle müdahillik talebinde bulundu, talebi oy çokluğuyla kabul edildi. Adana, Konya, Aksaray, Ankara ve Kayseri barolarına bağlı avukatların müdallik talepleri ise kabul edilmedi.

Poyrazköy davası, Deniz Kuvvetleri içerisindeki bir cuntanın planladığını öne sürülen bir dizi yasadışı eylemi konu alıyor. Kafes eylem planına ilişkin belgelere, Ergenekon yargılaması çerçevesinde yapılan aramalarda, Ergenekon sanığı Levent Bektaş'ın bilgisayarında ulaşıldığı öne sürüldü. Eylem planıyla, özellikle Türkiye'de yaşayan gayrimüslimlere yönelik şiddet eylemleri tasarlandığı ve bu suretle mevcut hükümetin özellikle dış politikada yalnızlaştırılmasının hedeflendiği iddia edilmiştir. Planın ayrıntılarında, gayrimüslimlere yönelik çeşitli suikast, kundaklama ve tehdit faaliyetleri, Koç müzesinde sivillere yönelik sansasyonel bir bombalama eylemi bulunduğu iddia edilmiş ve 10 Mayıs 2009'da Koç müzesinde bulunan TNT kalıplarıyla planlanan bombalama eylemi de bu çerçevede değerlendirilmiştir. Eylem planının Yarbay Ercan Kireçtepe tarafından hazırlandığı ve Koramiral Kadir Sağdıç yönetimindeki hücreler tarafından icra edileceği de ileri sürülmüştür. Poyrazköy'le birleştirilen ve "amirallere suikast" olarak bilinen davanın sanıkları ise Ergenekon'un Karargâh Evleri yapılanmasında yer almak, uyuşturucu madde bulundurmak, kişisel verileri hukuka aykırı olarak kaydetmek gibi suçlamalarla yargılanıyorlar.

Büyük çoğunluğu denizci askerlerden oluşan 69 sanıklı Poyrazköy davasında 7 kişi tutuklu yargılanıyor.

İrticayla Mücadele Eylem Planı Davası

İrticayla Mücadele Eylem Planı Davası, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 29 Nisan 2010 günü kabul edilen iddianameyle açıldı. İlk duruşması 28 Haziran 2010'da Silivri'deki duruşma salonunda yapıldı. Bu davadaki başlıca suçlama, Ergenekon zanlısı Levent Göktaş'ın yine aynı soruşturma kapsamında

tutuklanan avukatı Serdar Öztürk'ün ofisinde ele geçirildiği belirtilen ve 12 Haziran 2009'da Taraf gazetesinde manşetten verilen "İrticayla Mücadele Eylem Planı" başlıklı belgedir. Genelkurmay'da çalışan Albay Dursun Çiçek'in hazırladığı iddia edilen belge Adalet ve Kalkınma Partisi ile Gülen hareketine yönelik, kara propaganda, komplo ve yıpratma planları içermekteydi. 2003-2004 dönemindeki darbe planlarına katılmakla suçlanan firarî sanık Bedrettin Dalan ve Dalan'a hakkındaki soruşturmayı önceden haber vererek yurtdışına kaçmasını sağladığı iddia edilen MİT İstanbul Bölge Başkan Yardımcısı Özel Yılmaz da sanık olarak yer aldı. İki Aydınlık dergisi çalışanı da 2003-2004 dönemindeki darbe planlarına katılmakla suçlanan dönemin Jandarma İstihbarat Dairesi başkanı Levent Ersöz'ün arşivindeki hükûmet üyelerine ait telefon dinleme kayıtlarını bulundurdukları gerekçesiyle yargılanmaktadır. AKP Genel Başkan Yardımcısı ve eski Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in İrticayla Mücadele Eylem Planı belgesinde "Milli Eğitim Bakanlığı'na ait okul öğrencilerine ait ibadet görüntü ve haberlerinin medyada yoğun biçimde yer alması sağlanarak, Milli Eğitim Bakanı kamuoyu nezdinde yıpratılacaktır." ifadesinin bulunduğu için yaptığı müdahillik talebi kabul edildi.

Temmuz 2011›de 22 sanıklı internet andıcı iddianamesi kabul edildi. İrticayla Mücadele Eylem Planı davasıyla birleştirilen davada sanıklar hükûmet aleyhinde kara propaganda ve psikolojik harekât amaçlı web siteleri kurmakla suçlanıyorlar.

29 sanıklı davada Albay Dursun Çiçek ve emekli orgeneral Hasan Iğsız dahil 15 kişi tutuklu bulunuyor. Hakkında yakalama kararı olan Nusret Taşdeler ve Mustafa Bakıcı henüz teslim olmadı, Bedrettin Dalan ise yurtdışında firarî.

ESMAHAN AYKOL

Esmahan Aykol, 1970 Edirne doğumlu. Bornova Anadolu Lisesi'nin ardından İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Öğrencilik yıllarında Sokak Dergisi'nde çalışmaya başladı. Daha sonra Güneş, Nokta ve Radikal İki'de çalıştı. Daha sonra Almanya'ya giderek Berlin Humboldt Üniversitesi'nde hukuk yüksek lisansı yaptı. Kitapçı Dükkanı, Aykol'un ilk kitabı. Patricia Highsmith, Jacob Arjouni, Lawrence Block, Ruth Rendell gözde yazarları. Dedektifi, Kati Hirşel.

Eserleri

Suçlu Öyküler (2000), Kitapçı Dükkanı (2001), Kelepir Ev (2003), Savrulanlar (2006)

F

FRED VARGAS

Fred Vargas, 1957 yılında Paris'te doğdu. Tarih ve arkeoloji eğitimi gördükten sonra arkeozooloji dalında uzmanlaşmıştı. Polisiye roman yazmaya 1986 yılında 'Les Jeux de L'amour et de la Mort'la başladı, bu roman aynı yıl Cocnag Polisiye Roman Ödülü'ne layık görüldü. Bilimsel çalışmalarını ortaçağ hayvan kemikleri üzerine sürdüren Fred Vargas, CNRS'de (Fransa Bilimsel Araştırma Merkezi) araştırmacı olarak çalıştı. Kahramanı, Komiser Adamsberg'dir.

Eserleri

Tersine Adam, Neptün Rüzgarları Altında, Mavi Çemberli Adam, Hemen Git Çabuk Dön

G

GEORGES SİMENON

Doğumunun 100. yılı Avrupa'da etkinliklerle anılan George Simenon, eserlerinin yanında yaşam tarzıyla da sanat dünyasına damgasını vurmuş bir karakterdi. 21 ciltlik anı kitabına imza atan yazar, 37 kez ev taşımış, Fellini ile yaptığı bir söyleşide 10 bin kadınla birlikte olduğunu söylemişti.

George Simenon, psikolojik polisiyenin babası kabul edilir. Okurlarına suçlunun takibinden çok suçun nedenlerini anlatır. Kitaplarının konusu, çoğunlukla insanı pençesine alan duygular üzerinde şekillenir: şehvet, kıskançlık, intikam, tutku ve takıntılar. Ancak, kitapları kadar hayatı da şaşırtıcıdır. Ağzından düşürmediği uzun piposu, farklı tarzı, yerinde duramayan doğasıyla, kadınların da gönlünde hep taht kurmayı başarır. Son 23 yılını inzivada geçiren Simenon, anılarını 21 ciltlik bir kitaba zor sığdırır.

1903 yılının 13 Şubat gecesi Belçika'nın Liege kentinde doğan Simenon, 450 eserin yazarı, 550 milyon okuyucuya ulaşmış komiser Maigret'nin yaratıcısıdır. 15 yaşına kadar parlak bir öğrenci olan genç Simenon, babasının ölümcül hastalığı nedeniyle okulu bırakır. Bir süre kitapçıda, kısa bir süre de bir fırında çalışır. İki işten de çıkar. Sonunda Liege'in yerel bir gazetesinde muhabir olarak işe başlar. Genç muhabir dört yıl boyunca mahkeme, cenaze ve suç haberleri peşinde koşar. Polisle sıkı bir işbirliği içinde çalışır ve bu sayede kitapları için kayda değer nitelikte malzeme toplar.

1922 yılının sonunda, yazarlık hayatının profesyonel anlamda başlayacağı şehir, Paris'e gider. Simenon bu dönemde çeşitli takma adlarla hafif, duygusal kitaplar ve macera romanları yazar. 1928 yılında altı aylık Fransa turuna çıkar. 1929'un Eylül'ünde Hollanda'nın bir liman kentinde Komiser Maigret karakteri doğar. Bu gelişme, Simenon için bir dönüm noktasıdır. Bundan sonra yazar, takma isimleri ve popüler romanları bırakır, polisiye yazmaya başlar.

Eserleri

Avrenos'un Müşterileri, Kanaldaki Ev, Bella'nın Ölümü, Hakimin Evi, Katil, Kaçak, Ormandaki Deli, Cardinaud'nun Bir Haftası, Kedi, Maigret Arizona'da, Venedik Treni, Maigret'nin Yeni Soruşturmaları, Küçük Köpekli Adam, Hollanda'da Bir Cinayet, Flamanların Evinde, Maigret ve İhtiyarlar, Üç Dul Kavşağı, Sarı Köpek Komiser Maigret

GIORGIO SCARBENENCO

1911'de Ukrayna'nın Kiev şehrinde dünyaya geldi. Doğumundan kısa süre sonra annesiyle birlikte İtalya'ya göç etti. Maddi sıkıntılar yüzünden eğitimini yarıda bırakıp çeşitli işlerde çalıştı; değirmencilik, gece bekçiliği, postacılık yaptı. Sonunda kadın dergilerinde bir iş bularak yayın dünyasına adım attı. İlk önce redaktörlük yaptı. Bir süre sonra da çok tutulan romantik öyküler ve romanlar yazmaya başladı. İlk dedektiflik romanını 1940'da kaleme aldı ve 1968'de İhanetin Tadı adlı romanıyla prestijli Grand Prix de la Litterature Policiere ödülünü aldı. Ne yazık ki, bundan tam bir yıl sonra, kariyerinin zirvesindeyken aniden hayatını kaybedene dek polisiye türünde eserler verdi. Kahramanı, Dedektif Duca Lamberti'dir.

Eserleri

Milanolular Cumartesi Cinayet İşler, İhanetin Tadı

H

HAMLET

William Shakespeare tarafından yaratılan Hamlet isimli eserin kahramanı, kısa süre önce ölmüş olan Kral Hamlet'in oğlu, babasının kardeşi ve halefi olan Kral Claudius'un yeğeni olan Danimarka Prensi Hamlet'tir. Kral Hamlet'in ölümünden sonra Claudius alelacele Kral Hamlet'in dul eşi ve Hamlet'in annesi Gertrude ile evlenir. Geri planda Danimarka'nın komşusu Norveç ile uzun zamandan beri süregelen düşmanlığı devam etmekte ve Norveç prensi Fortinbras önderliğinde bir işgal beklenmektedir.

Oyun Danimarka Kraliyet Sarayı Elsinore'da soğuk bir gecede açılır. Askerler Hamlet'in arkadaşı Horatio'yu Kral Hamlet'in hayaletini gördüklerine inandırmaya çalışırken Hayalet tekrar ortaya çıkar. Horatio'dan Hayalet'in ortaya çıkışını duyduktan sonra Hamlet Hayalet'i görmeye karar verir. O gece, Hayalet, Hamlet'e görünür. Hamlet'e babasının ruhu olduğunu söyler ve Claudius'un Kral Hamlet'i kulaklarına zehir akıtarak öldürdüğünü ifşa eder. Hayalet, Hamlet'ten intikamını almasını ister. Kabul eden Hamlet yapmacık cinnet getirerek şüpheleri üzerinden atmaya karar verir. Ancak, Hayalet'in güvenilirliğinden emin değildir.

Devlet işleriyle meşgul olan Claudius ve Gertrude, Norveç Prensi Fortinbras tarafından yapılacak bir işgali önlemeye çalışmaktadır. Hamlet'in babası için tuutuğu yasın devam etmesi ve giderek artan garip davranışları nedeniyle Hamlet'in iki arkadaşını (Rosencrantz ve Guildenstern) Hamlet'in değişen davranışlarının nedenini bulması için gönderirler. Hamlet, arkadaşlarını sıcak bir şekilde karşılar ama hemen kendisine karşı olduklarının farkına varır.

Polonius, Claudius'un güvendiği danışmanlarından biridir; oğlu Laertes Fransa'ya dönmekte, kızı Ophelia'ya ise Hamlet tarafından kur yapılmaktadır. Ne Polonius ne de Laertes Hamlet'in Ophelia hakkında ciddi olmadığını düşünmekte ve Ophelia'yı uzak durması konusunda uyarmaktadır. Kısa bir süre sonra Hamlet'in garip davranışından telaşlanan Ophelia babasına, Hamlet'in odasına daldığını ve kendisine bakakaldığını ama hiçbir şey söylemediğini bildirir. Polonius Hamlet'in getirdiği cinnetin sebebini yaşadığı "aşk sarhoşluğu"na bağlar ve Claudius ile Gertrude'a haber verir. Daha sonra, Manastır Sahnesi diye bilinen sahnede, Hamlet Ophelia'ya bağırarak bir manastıra gitmesinde ısrar eder.

HERCULE POIROT (ERKÜL PUARO)

Hercule Poirot, Agatha Christie tarafından yaratılan Belçikalı dedektif karakteridir. Miss Marple ile birlikte, Christie'nin en ünlü ve uzun süreli karakteridir ki 33 romanda ve 54 kısa öyküde boy göstermiştir.

Poirot ekranlara, filmler ve diziler için, Albert Finney, Peter Ustinov, Ian Holm, Tony Randall, Alfred Molina ve en ünlüsü, David Suchet gibi çeşitli aktörler tarafından aktarılmıştır. Tiyatro dünyasındaki en önemli temsilcisi ise Charles Laughton'dur.

Poirot karakterinin oluşumu 1916'daki ilk dedektif kitabının bir ürünüydü. Poirot'nun Belçikalı olmasının sebebi, Belçikalılara sempati duymasıdır. Çünkü, Almanların Belçika'yı işgali, ülkesi için Birinci Dünya Savaşı'na girme nedeni olmuştur.

Popülaritesi Poirot›yla ilk tanıştığımız roman The Mysterious Affair at Styles (Ölüm Sessiz Geldi-Styles›daki Esrarengiz Cinayet) 1920›de ve son romanı Curtain (Ve Perde İndi...) 1975›dedir. Poirot tarihte kendisine ölüm ilanı verilen tek kurgusal kahramandır. New York Times›da «Hercule Poirot is Dead; Famed Belgian Detective» (Hercule Poirot Öldü; Meşhur Belçikalı Dedektif) denilmiştir.

Poirot, düzen hastası ve tutkunuydu. Birçok vakayı da bu tutkusu sayesinde çözmüştür. Bunun yanında Poirot, bir çok vakada Arthur Hastings, Başmüfettiş Japp, Albay Race, Ariadne Oliver ve Başkomiser Battle ile birlikte çalışmıştır.

Christie onu 1930›da ‹çekilmez biri› olarak tanımladı ve 1960›daysa onu ‹nefret uyandıran, gösterişli, can sıkıcı ve ben merkezcil› olarak resmetmiştir. Fakat, halk Poirot›yu sevdi ve Christie onu öldürmeyi reddetti ki bunu halkın sevdiği şeyi üretmenin kendi görevi olduğunu iddia ederek yaptı.

HIRSIZLIK

Hırsızlık, yazılı kanunlar ya da toplumsal meşruiyet düzeyinde mülkiyeti kendine ait olmayan bir taşınır malı, izinsizce alıkoyma, kullanma, nesneden menfaat temin etme işidir. Tüm dinler tarafından da yasaklanmış bir olaydır. Ekonomik değeri olan her türlü enerji de taşınır mal sayılır ve hırsızlığa konu olabilir.

Günlük konuşma dilinde dolandırıcılık ile aynı anlamda kullanılsa da dolandırıcılık ve hırsızlık ceza kanunlarında ayrı ayrı düzenlenmiş suçlardır.

Aralarındaki en önemli fark, hırsızlıkta mal malikinin elinden rızası olmaksızın çıkarken, dolandırıcılıkta malın malikinin elinden rızasıyla çıkmış olmasıdır.

Dünyanın en eski eylemlerinden biri sayılabilecek hırsızlık, destan, masal, fıkra, roman, fabl, film gibi yazılı, sözlü yahut görsel anlatı kahramanlarının mesleklerinden biri olagelmiştir.

Bazı hırsızlık vakaları, ruhsal bozukluk kaynaklıdır ve hırsız, tedavi edilebilir. Bunlar, çocukların suça âlet edildiği veya belli biçimlere bürünen (örneğin, dükkân hırsızlığı, kadın reyonlarından giyim eşyaları çalma) ya da defalarca belli bir eşyayı çalma vakaları gibi olaylardır. Saldırganlık, hırs, kıskançlık ve kötü niyet, hırsızlıkta sık rastlanan emosyonel temellerdir. Çocuklarda ise bir ilgi çekme yolunu yansıtabilir. Sayısız hırsızlık biçimleri göz önünde tutulduğunda, psikiyatriden ziyade, insan yapısıyla ilgili bir bilgi gereklidir; bunların çoğunluğunda motivasyon, yalnızca kolay yoldan para sahibi olmaktır.

I

IAN FLEMİNG

Fleming, 1908 yılında zengin bir İskoç ailenin oğlu olarak dünyaya geldi. Reuters için muhabirlik yıllarında Sovyetler Birliği'nden haberler yaptı. Bankerlik ve gazete danışmanlığı da yapan Fleming, 2. Dünya Savaşı yıllarında Britanya deniz haber alma ajansında çalıştı. Bu yıllardan sonra Fleming, ilk James Bond romanı olan Casino Royale'i yazdı. Fleming, 1964 yılında kalp krizi nedeni ile hayatını kaybetti. Ian Fleming'in ölümünden sonra James Bond'u tekrar diriltmeye çalışan İngilizler ünlü yazar Robert Markham'a yenisini yazdırdılar.

Eserleri

Dokuz Canlı Adam, Son Koz, Kurt Kanı, Sonsuz Kabus, Zorlu Düşman, Doktor No, Yıldırım Harekatı, Ani Tehlike, Rusya'dan Sevgilerle, Altın Tabancalı Adam, Çok Gizli, İnsan İki Kere Yaşar, Zümrüt Küre, Ben

IAN RANKIN

1960 İskoçya'da doğdu. Edinburg Üniversitesi'ni bitirdi. Bir süre gazetecilik yaptı. İlk romanı olan The Flood'u 1986 yılında yayınladı. Müfettiş Rebus karakteriyle dünya çapında ün kazandı. İlk Rebus romanı Knotts & Crosses ile başarı kazanan Rankin, bu başarıyı tesadüflere de borçludur. Roman konusu için bilgi almak istediği polis merkezi o anda benzeri bir olay üzerinde çalışıyordu. Rankin şüpheliler listesine alındı.

Türkçe'ye çevrilen eserleri

Siyah ve Mavi, Öldürmek Ülküsü, Düğmeler ve Haçlar

İ

İDAM CEZASI

İdam cezası veya ölüm cezası, devletler tarafından uygulanabilen en sert cezadır. Kişi, idam cezasına çarptırıldığında infaz, kişinin yaşamına kanuna uygun bir şekilde (çoğu zaman hapishanede) son verildiği zaman gerçekleşir. Tarihte, kanun suçlularının ve siyasi karşıtların idam edilmesi neredeyse bütün toplumlar tarafından suçu cezalandırmak ve siyasi ihtilafları bastırmak amacıyla kullanılmıştır.

İdam cezası, uygulandığı çoğu yerde, önceden tasarlanmış cinayet, casusluk, vatana ihanet veya askeri adalet kapsamında kullanılır. Birçok ülkede, uyuşturucu kaçakçılığı da kişiyi idam cezasına çarptırmaya yetecek bir suç sayılır. Çin›de, insan kaçakçılığı ve ciddi yolsuzluk davaları idam cezası ile sonuçlanabilir. Dünya çapındaki askeriyelerde, askeri mahkemeler korkaklık, firar, asilik ve ayaklanma gibi suçlarda idam cezasını uygulamıştır.

İdam cezası tartışmalı bir konudur. İdam cezasını destekleyenler, kişiyi suç işlemeden caydırdığını ve cinayet gibi bazı suçlarda hakedilen cezanın verildiğini iddia ediyorlar. İdam cezası karşıtları, ömür boyu hapis cezası ile caydırıcılık konusunda hiçbir farkı olmadığını, insan haklarını çiğnediğini, yanlış infazlara yol açtığını, azınlıkta olanlara ve fakirlere ayrımcılık yaptığını iddia ediyorlar.

DNA kanıtları idam davalarının çok azında mevcut olmasına rağmen, Amerika›da 1992 yılından bu yana, senede birden fazla kişinin beraat etmesine sebep olmuştur. Birleşik Krallık›ta yakın zamanda yeniden gözden geçirilen davalar, 1950 ve 1953 yıllarında idam edilenler arasında, bir kişinin affedilmesi ve üç kişinin de beraati ile sonuçlanmıştır.

İMRALI ADASI

Marmara Denizi›nde ada. Armutlu Yarımadası'nın batı ucundaki Bozburun›a yaklaşık 20 km, Bursa, Karacebey kıyısındaki Susurluk Çayı ağzına 12 km uzaklıktadır. Bursa ili sınırları içinde kalır, günümüzde üzerinde yerleşim birimi bulunmaz. Yüz ölçümü bakımından Marmara, Paşalimanı ve Avşa›dan sonra Marmara Denizi›ndeki dördüncü büyük adadır. Yüzölçümü 9,98 km2, kıyılarının uzunluğu ise 19,4 km›dir.

Tarihçe

Orhan Bey'in komutanlarından Emir Ali'nin Bizanslılar'dan aldığı adanın Kalolimnos olan adı Emir Ali olarak değiştirildikten sonra, zamanla İmralı'ya dönüştü. Ada, Osmanlı döneminde Mudanya kazasına bağlı bir nahiyeydi. 20. yüzyıl başlarına değin varlığını koruyan üç Rum köyü vardı. 1913 yılında adada 250 hane, bir okul, üç manastır vardı ve tamamı Rumlar'dan oluşan 1.200 kişi yaşıyordu. Adanın başlıca uğraşları, soğan tarımı ve balıkçılıktı. Yetiştirilen soğanlar İstanbul'a satılıyordu. Sebze yetiştirilmediği için adalıların başlıca gıdasını balık oluşturuyordu.

Lozan Antlaşması'ndan sonra Nüfus Mübadelesi (1924) ile ada halkının Yunanistan'a gitmesi üzerine, İmralı Adası bir süre boş kaldı. 1935'te Türkiye'nin ilk yarıaçık cezaevi burada kuruldu.

Yassıada Yargılamaları sonunda ölüm cezasına çarptırılan Demokrat Parti dönemi başbakanı Adnan Menderes, dışişleri bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve maliye bakanı Hasan Polatkan'ın cezaları burada infaz edildi. Naaşları 29 sene İmralı Adası'nda kaldıktan sonra, 17 Eylül 1990 tarihinde buradan İstanbul'daki anıtmezara nakledildi. 1999'da, PKK terör örgütü lideri Abdullah Öcalan buraya nakledilene kadar adadaki mahkumların çalıştığı tarımsal işletmelerin ürünleri İstanbul ve diğer şehirlerde satılmaktaydı. Mahkumlar sabun ve konserve fabrikası gibi fabrikalarda çalışıyorlardı ve belli bir ücret alıyorlardı. Öcalan'ın gelmesiyle adadaki diğer mahkumlar tahliye edildi ve ada, Abdullah Öcalan'a tahsis edildi. Ömür boyu hapis cezasına çarptırılan terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın yanına 2009'da benzer suçlardan hüküm giymiş 8 mahkûm daha gönderildi.

J

JAKE W. STEPHENSON

1957 yılında Ankara'da doğan yazar, babasının görevi nedeniyle 64-67 yılları arasında Sinop, Ankara ve Diyarbakır'da yaşar. Babasının ne iş yaptığı bilinmemektedir. Üniversiteye kadar eğitimini Türkiye, Belçika, İsviçre ve ABD okullarında tamamlar. New York'ta aldığı üniversite eğitiminden sonra hukukçu kimliği ile sonra da gazetecilik denemeleri ile ABD, İsveç, Yunanistan ve Fransa'da bulunur. Türkçeyi anadili kabul eden yazar Türkçe yazmaktadır.

Eserleri

Brüksel Lahanası, Ankara Tavası, Washington Portakalı

JAKOB ARJOUNİ

Asıl adı Jakob Bothe olan Arjouni, 1964 yılında doğdu. Yatılı okullarda büyüdü. Tiyatro oyunculuğu eğitimini yarım bıraktı ve çok erken yaşta yazmaya başladı. Kayankaya dizisinin ilk kitabı olan İyi ki Doğdun Türk yayınlandığında 21 yaşındaydı. Yazdığı tiyatro oyunları sahnelendi. Yazarken kullandığı takma adı ve kahramanının Türk olması nedeniyle hakkında Arap, Yahudi, Cezayir ya da Ortadoğu kökenli olduğu söylentileri çıkan Arjouni, Alman bir aileden dünyaya gelse de kendini Alman olarak tanımlamaz. Dedektifi, Kemal Kayankaya'dır.

Eserleri

Daha Çok Bira, İyi ki Doğdun Türk, Bir Adam Bir Cinayet

JAMES BOND

James Bond 007, Ian Fleming tarafından 1952'de yaratılan hayalî bir İngiliz ajan karakteridir. Fleming, 1964 yılında ölünceye dek bu karakter etrafında birçok roman ve küçük hikâyeler yazmıştır.

Takibindeki James Bond hikâyeleri; Kingley Amis, John Pearson, John Gardner, Raymond Benson ve Charlie Higson tarafından yazılmıştır. Christopher Wood da eski romanları kullanarak iki senaryo yazmıştır.

Romanları da ünlü olmasına rağmen James Bond, film serisi sayesinde tanınmıştır. 2008 itibari ile 22 film çekilmiş, 2 adet bağımsız olarak çekilmiş ve

1 film de Amerikan televizyonlarında yayımlanmıştır. 1975'e kadar prodüktörü Albert R. Broccoli ve Harry Saltzman iken Brocolli 1975'ten sonra tek prodüktörü olmuştur. 1995 yılından itibaren de kızı Barbara Broccoli ve damadı Michael G. Wilson prodüktörlüğe devam etmiştir. Bond, aynı zamanda dünyanın en uzun serili filmi olma özelliğinede sahiptir.

Şu ana kadar 6 aktör James Bond serilerinde görev yapmıştır. Bunlar:

Sean Connery (1962–67/ 1971)

George Lazenby (1969)

Roger Moore (1973–85)

Timothy Dalton (1987–89)

Pierce Brosnan (1995–2002)

Daniel Craig (2006–halen)

JAMES PATTERSON

James Patterson, 22 Mart 1947'de New York'ta doğdu. Manhattan Koleji'nden sonra master eğitimini Vanderbilt Üniversitesi'nde tamamladı. Günümüzün en iyi bestseller yazarlarından biri olan Patterson, The Thomas Berryman Number adlı kitabı ile Edgar Award En İyi Polisiye Roman Ödülü'nün sahibi oldu. Ayrıca Öldüren Öpücük adlı romanı sinemaya uyarlanan yazar yaşamını Miami'de sürdürmektedir. Dedektifleri, Alex Cross ve Lindsay Boxer'dır.

Türkçe'ye çevrilen eserleri

Saklambaç, Örümcek Ağı, Öldüren Öpücük, Rüzgar Estikçe, Sansar, Jack&Jill, Fatima'nın Sırrı, Kedi ve Fare, 3. Derece, 2. Şans, İlk Ölüm, Balayı, Cankurtaran, Mary Mary, Londra Köprüleri

JANDARMA

Jandarma, (Fransızca: gendarmerie) askeri bir kolluk kuvvetidir. Genel olarak polisin bulunmadığı yerlerde görev yapmaktadırlar. Ancak, İtalya gibi bazı ülkelerde hem şehir hem de kırsal alanda görev yapmaktadırlar.

JEAN-CHRİSTOPHE GRANGÉ

Fransız yazar Jean-Christophe Grangé 1961'de Paris'te doğdu. Serbest gazeteci olarak çeşitli haber ajansları ve gazeteler için çalıştı. Paris-Match için gezi-

macera röportajları, Figaro Magazine için bilimsel röportajlar hazırladı. Leyleklerin göçü üzerine hazırladığı yazı dizisinden esinlenen Leyleklerin Uçuşu adlı ilk romanı 1994'te yayımlandı. Bu kitap sekiz bölümlük bir TV dizisi haline getirildi. Fransa'da 450 bin adet satan ve dünyada 20 dile çevrilen Kızıl Nehirler, yazarın ikinci romanı. Grangé'nin üçüncü romanı Taş Meclisi ise eylül 2000'de çıktı ve yalnız Fransa'da kısa sürede 150 bin adet sattı. Fransız polisiye - gerilim Yazarı Jean Christophe Grange'nin Üç Romanı Sinemaya Uyarlandı. Dedektifi, Komiser Niemans'dır.

Eserleri

Kızıl Nehirler, Taş Meclisi, Leyleklerin Uçuşu, Kurtlar İmparatorluğu, Siyah Kan, Zaner'in Laneti-Sibylle

K

KARBON 14 METODU ARTIK KULLANILMIYOR

Arkeolojik kazılarda ele geçen buluntuların bir kısmı, içinde karbon elementi bulunan çeşitli organik buluntulardır. Karbon içeren organik buluntularda eser olarak bulunan radyoaktif 14C (radyokarbon) izotopunun yoğunluğu ya da radyoaktivitesi ölçülerek söz konusu buluntular ve bu buluntuların ele geçtiği tabakalar ve kontekstler tarihlenebilir. Radyokarbon tarihleme yöntemi, bulunduğu 1950 yılından günümüze, yaklaşık son 50 bin yılda yeryüzünde meydana gelen arkeolojik, paleobotanik ve yerbilimsel olayların mutlak tarihlenmesi için kullanılan ana yöntem durumuna gelmiştir. Arkeolojik kazılarda ele geçen ve karbon içeren her organik buluntu radyokarbon yöntemiyle tarihlenebilir. Tarihlenmek üzere toplanan buluntulara örnek adı verilir. Tarihlenecek örnekler olarak ağaç parçaları, odun kömürü, kurumuş bitkiler, tahıl taneleri, dokuma parçaları, deri, hayvan kabukları, kemik, yemek artıkları sayılabilir. Yöntem, adli tıpta da, kullanılmaktadır.

Ancak son zamanlarda radyokarbon, yerini başka yöntemlere bırakmıştır. Bu metotlardan en güvenilir olanları OSL (Optical Silimulated Luminescance - Işık Uyarlamalı Luminenas Yöntemi) ve TLD (Termo Luminenas Yöntemi) yöntemleridir.

OSL, bir materyalin en son ne zaman gün ışığı gördüğünü saptamaya yönelik bir metotken, TLS de gün ışığı esasına dayalı olarak bir materyalin imalat tarihinin belirlenmesinde kullanılıyor. Yeni metotlar yüzde 5 hata payı ile çalışıyor ve 30 bin yıldan, 200-300 bin yıla kadar tarihlendirme yapılabiliyor. OLS, fay hatlarının da yaşının belirlenmesinde kullanılıyor.

KARIN FOSSUM

Norveç'in suç kraliçesi olarak tanınan yazar, 6 Kasım 1954 doğumlu. Hayatını Oslo'da devam ettiren Fossum'un ilk eseri henüz 20 yaşındayken yayınlandı. Çeşitli ödüllere sahip olan yazar, polisiye romanlarında dedektif Konrad Sejer'in maceralarını konu alır. Eserleri 16 dile çevrilmiştir.

Türkçe'ye çevrilen eserleri

Sana Sesleniyorum, Şeytanın Işığı ve Kurttan Korkan Adam

KARIN SLAUGHTER

Karin Slaughter Georgia Eyaleti'nin küçük bir kentinde büyüdü. Çocukluğundan beri kısa hikayeler ve romanlar yazıyor. Çok satan Körbakış ve Acı Öpücük romanlarının yazarıdır ve Grant Bölgesi serisi adlı bir dizi kitap da yazmıştır.

Eserleri

Körbakış, Acı Öpücük, Soğuk Korku, Büyü Gibi, Silinmeyen

KATALEPSİ

İradenin yitimi, dış etkilere karşı duygunluğun ortadan kalkması ve hareket organlarına verilen herhangi bir durumun olduğu gibi sürüp gitmesiyle beliren sendrom. En karakteristik olarak katatonik şizofrenide görülen bu durum, kas tonusunda spesifik bir kasılma ve değişimdir. Yüz ifadesi donar ve vücut normal bir insan için zor veya imkansız olan hareketsiz bir biçim alır. Hastanın aldığı vücut biçimini değiştirmek için gösterilecek herhangi bir çaba sonucunda da hasta ya direnç gösterir ya da vücudunu başka bir biçime sokar.

Edgar Allan Poe'nun Zamansız Gömülme adlı hikâyesinin kahramanı katalepsi hastasıdır; katalepsi translarından birinde ölü sanılıp gömülmekten korkar ve hikâye, kahramanın hezeyanlarını konu edinir. Hikâyenin lezzeti, gömülme korkusunun yol açtığı öz kısıtlamalardır yani zamansız gömülmekten korkan kahraman hayatını öylesine kısıtlar ki yaşayamaz olur. Korkusu bir anlamda 'sosyal katalepsi'ye dönüşür.

KATHY REICHS

1950 Chicago doğumlu olan yazar, ABD'nin Carolina kentinde hastanelerde ve adli tıp laboratuvarlarında antropolog olarak çalıştı. Adli antropolog olarak FBI'da dersler verdi ve polisiye olaylarda uzman olarak aktif rol aldı. Polisiye eserler yazdı. Dedektifi, Temperance Deasee Brennan'dır.

Türkçe'ye çevrilen eserleri

Pazartesi Cinayetleri, Kemik Kutusu

KATİL DOKTORLAR

Tıbbın cinayete alet edilmesi, savaş dönemlerinde daha da kolaylaşabiliyor. Buna en somut örnek, "Ölüm Meleği" lakaplı Nazi Dr. Josef Mengele... Bosnalı Sırpların lideri psikiyatrist Dr. Rodovan Karadzic'in etnik temizlik adı altında işlediği cinayetleri de unutmamak gerek.

Doktor cinayetlerinde Shipman kadar sabıkalı bir isim de, Eastborne'da aile hekimliği yapan John Bodkin Adams... 1957 yılında tıbbi teknikler kullanarak dul bir kadını öldürmek suçundan yakalanan Adams'ın, 400 hastanın ölümünden sorumlu olduğu açıklanmıştı.

İnsanlarda yıkıcılık ve yapıcılık özellikleri mevcut. Yapıcılığın ağır bastığı kişilerde istenmeyen davranışlar daha kolay önlenebiliyor. Nazilerin "ölüm meleği" Josef Mengele, belki farklı bir dönemde yaşasaydı, çok başarılı bir doktor olarak adını duyuracaktı. Ancak toplumsal koşullar, otorite baskısı ondaki yıkıcılığı kamçıladı.

Psikiyatrist Dr. Richard Badcock, seri katilleri güdüleyen diğer bir özelliğin kontrol etme arzusu olduğunu belirtiyor. Kimin yaşayıp kimin ölmesi gerektiğini kontrol etmek, bu kişilerin kendilerini tanrılaştırmasını da sağlıyor. Badcock, Shipman örneğinde bunun da dikkate alınması gerektiğini vurguluyor.

Bosna›daki etnik temizlikte adı "Sırp Kasabı"na çıkan Bosnalı Sırpların lideri Radovan Karadzic de bir doktor. Uluslararası tıp kuruluşları, doktorların insan hakları ihlali yapan rejimlerde görev almalarını yasaklıyor. Karadzic›i harekete geçiren güdü şuydu: Güçlü olma arzusu.

Cerrahlıktan katilliğe giden uzun ince yol

Tıp eğitiminde öğrencilere tüm duygularından arınmaları öğretiliyor. Örneğin, bir ameliyat sırasında hasta, yaşayan, nefes alan, hisseden bir insan gibi değil de, kalp, beyin gibi sadece organ olarak değerlendiriliyor. Kuşkusuz ameliyatın başarısı için böyle bir konsantrasyon gerekli. Ancak, şaşırtıcı bir gerçek, seri cinayetler işleyen katillerde de bu özellik var. Cerrahlar hastayla kişisel ilişkilerini nasıl kesiyorlarsa, katiller de kurbanlarıyla aynı süreci yaşıyor. Bu, ikinci aşamada insanlıktan uzaklaşmaya kadar varıyor.

Psikolog görüşü

Bazı psikologlar, katil ruhlu kişilerin doktorluk mesleğini kullanarak çok daha rahat cinayet işleyebileceklerini belirtiyorlar. Psikolog Ian Stephen bu durumu şöyle açıklıyor: "Shipman örneğini ele alalım. Kişisel tatminsizlikle doktor olmak ona büyük avantajlar sağlıyordu. Sorumluluk, güç ve statü..."

Kimse katil doğmuyor, beklenmeyen çevre faktörleri, çocukluktan gelen etkiler kişiyi bu yola sürüklüyor. Psikolog Stephen, Shipman'ı katilliğe iten nedenin, henüz 17 yaşındayken annesinin göğüs kanserinden öldüğü güne kadar uzandığını ileri sürüyor:

"Shipman'ın her cinayetinde, annesinin ölümünü yeniden yaşadığına inanıyorum. Aslında o geçmişiyle hesaplaşıyordu. Bu kompülsif, yani içten gelen itici bir zorlamaya dayanan bir davranış tarzı. Her öldürdüğü kişide, annesinin kanserden çektiği acıyı dindiriyordu. Çünkü 17 yaşında genç bir çocukken, onun acıları karşısında çaresiz kalmıştı.

KATLİAM

Katliam, kendini savunma imkânı bulunmayan çok sayıda insanın acımasızca öldürülmesi olaylarıdır. Katliamlar uygar toplumlar tarafından hoşgörüyle karşılanmasa da katliamı yapan kişi veya kişiler genellikle yaptıkları katliamların haklı nedenlere dayandığı düşüncesindedirler.

Katliamlar çoğunlukla ırk, din veya siyasi düşünce farklılığı nedeniyle yapılır. Bazen de akli dengesi bozuk olan kişiler tarafından keyfi bir şekilde seçilmiş kişi veya kişileri hedef alır.

Katliamların devlet eliyle gerçekleştirilmiş olmaları da mümkündür. Devlete isyan eden veya isyan etmesi beklenen azınlıklar, tarihin çeşitli dönemlerinde devlet organları tarafından katliama tabi tutulmuşlardır. Özellikle, savaş veya siyasi kriz dönemlerinde katliamlarda artış gözlenir.

Katliamlar tekil olaylar olabileceği gibi bir etnik temizlik planının parçası olarak çoğul bir şekilde de gerçekleşebilir. Eğer katliamlar bir ırkı veya ulusu tamamen ortadan kaldırma amacı taşıyorlarsa bir soykırımın parçası olarak düşünülürler.

KEMAL TAHİR

1910 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'nin ikinci sınıfında terk etti. Bir süre avukat kâtipliği, maden işletmelerinde ambar muhasipliği yaparak yaşamını sürdürdü. Sonra gazeteciliğe başladı. Donanma Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nce Nâzım Hikmet'le birlikte tutuklanarak hapse mahkûm edildi. On iki yıl Çankırı, Çorum, Kırşehir, Malatya cezaevlerinde yattı. Genel af yasası uyarınca kalan cezası bağışlandı; cezaevinden çıkınca İstanbul'a yerleşti. Romanlarını bir süre başka imzalarla çeşitli gazetelerde yayınladı. Takma adlarla polis romanları yazdı. Aziz Nesin'le birlikte Düşün Yayınevi'ni kurdu. Son yıllarda yaşamını romanlarının geliriyle sürdürdü. 1955'ten sonra yayınlanmaya başlanmış romanlarıyla, bugünkü sanatımızın en kuvvetli temsilcileri arasında yer aldığı söylenen Kemal Tahir, özellikle 1960'dan sonra değişik yorumlara yol açan yapıtlar verdi. Vedat Günyol, Fethi Naci, Tahir Alangu vb. yazarların

incelemelerinde işlediği konular, tarih anlayışı, yakın tarihimizin gerçeklerine bakış açıları, dil, belgesel roman türünde çalışmalarda bulundu. Yazar, 21 Nisan 1973'te öldü.

1950'lerde yayınevleri orijinal Mayk Hammer maceralarının yakaladığı başarı üzerine yerli yazarları sahte Mayk Hammer romanları yazmaya teşvik etmişlerdi. Bu süreçte, orijinal maceraların çevirmeni Kemal Tahir'in de dört adet sahte Mayk Hammer macerası yazdığını görüyoruz.

Polisiye eserleri

Ecel Saati: Derini Yüzeceğim: Bir Mike Hammer Romanı (1954), Bir Mike Hammer Romanı (1955), Kara Nara: Bir Mike Hammer Romanı (1955), Kıran Kırana: Bir Mike Hammer Romanı (1955), Merhaba Sam Krasmer (1957)

KORSANCILIK (WAREZ)

Warez ya da korsan ürünler, telif yasaları çiğnenerek ticareti yapılan telif hakkı saklı materyallerdir. Bu tanım, genelde arkadaşlar arasındaki dosya paylaşımları veya özel sunucular sayesinde büyük grupların dosya paylaşımlarından çok, telif hakkına sahip materyallerin, organize gruplar tarafından yasadışı yayınlarını tanımlar. Telifli ürünlerin kopyalanmasını, çoğaltılmasını ve dağıtımını yapan kişilere korsan, yapılan işe korsancılık denmektedir.

İlk başlarda sadece çeşitli yeraltı bilgisayar grupları tarafından kullanılan bu tanım, günümüzde internet kullanıcıları ve medya sektöründe de sıkça kullanılır. Başlangıçta sadece yazılımları kapsayan bu tabirler, zamanla kitaptan filme birçok telifli ürünü kapsayacak şekilde genişlemiştir.

1990›ların öncesinde, korsan yazılımlar 'wares' olarak adlandırılmaktayken, daha sonraları kendi diline sahip yeraltı dünyası İngilizce›de çoğul eki olan «s» harfinin yerine «z» harfini getirdi ve 'warez' kelimesini tüm korsan yazılımlar için genel bir isim olarak kullanmaya başladı. Bu zamanlarda, büyük dosyaları yavaş modem ve BBS bağlantıları aracılığı ile yollamak çok vakit aldığından, korsanlar diğer korsanlarla birebir ticaret yaparlardı. Dolayısıyla, yazılım korsanları kendilerini, koleksiyonları ile beraber bir nevi satıcı, tüccar vs. olarak benimsiyor ve uygun kelime olarak da 'wares'i kullanıyorlardı.

L

LİVATA (ANAL SEKS)

Anal seks, anal ilişki, livata ya da ters ilişki, özellikle erekt haldeki penisin rektumdan içeri sokulması şeklinde uygulanan cinsel birleşme. Bunun haricinde rektum ve anüsü içeren, parmakla, oral yolla ve her nevi cinsel oyuncakla gerçekleştirilen tüm cinsel aktiviteler de anal seks kabul edilir.

Homoseksüel erkek çiftlerin yaklaşık 2/3'ü, heteroseksüel çiftlerinse 1/3'ü zaman zaman anal seks yapmaktadır. Heteroseksüel çiftlerin yaklaşık %10'unda anal seksin, cinsel hayatın düzenli bir parçası olduğu, gitgide yaygınlaştığı, bunda da pornografik yayınlarda sıklıkla anal sekse yer verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. 2009 yılında Birleşik Krallık'ta yapılan küçük bir araştırmada, ülkede satışa sunulan porno DVD'lerin yaklaşık %30'unun rektal birleşme içerdiği görülmüştür. Gerçektekinden farklı olarak, filmlerde bu aktivite kadınlar için oldukça rutin ve acısız olarak resmedilmektedir.

Tarafların rızası ve hukuki boyut

Çiftler cinsel hayatlarını, bulundukları ülkenin yasaları çerçevesinde ve her iki tarafın da rıza göstermesi koşuluyla, diledikleri şekilde yaşayabilirler. Örneğin, Birleşik Krallık'ta, 16 yaş ve üzerindeki kişiler ister homoseksüel isterse heteroseksüel anal ilişkiye girebilirler. Bu yaş limiti İrlanda'da 17'dir. Anal seks, bazı ülkelerde halen kanunen suçtur ve gözaltı, hapis, falaka ve hatta idam ile cezalandırılabilir. Anal seksin suç olduğu ülkeler arasında bazı eski İngiliz sömürgeleri ve ABD eyaletleri de vardır.

Bireyler çok çeşitli cinsel fantezilere sahip olabilirler ve bu durumu eşlerine açmakta güçlük yaşıyor olabilirler. Kimi eşler yeni deneyimlere açık iken bazı eşler bu fantezilerin gerçekleştirilmesine gönülsüz bir şekilde razı olabilirler, bazen de uzun süre ısrar edilerek ikna edilmeleri gerekebilir. Cinsel partneri, hoşlanmadığı ya da aşağılayıcı bulduğu bir eyleme zorlamak hem etik açısından yanlış, hem de kanunen suç oluşturabilecek bir durumdur. Birçok ülkede yasal eşi dahi olsa birini anal sekse zorlamak suçtur ve 1. dereceden boşanma gerekçesi sayılabilir. Birini uyuşturucu veya alkol ile etkisiz hale getirerek ya da kendi rızası ile bu maddeleri kullanmış birinin bilinci tamamen yerinde değilken cinsel ilişkide bulunmak çok ciddi sonuçlar doğurabilecek bir suçtur.

M

MAFYA

Tarihi seyri itibariyle mafyanın Sicilya'da başlayıp Amerika'ya daha sonra diğer ülkelere yayılması, mafyayı uluslararası bir kavram haline getirmiştir. Amerikan La Cosa Nostra (LCN) ailelerinden İtalyan Camerro'ya, Ndranghet'dan Japon Jakuzasına, Çin Triads ve Tong'dan Meksika ve Güney Amerika uyuşturucu kartellerine kadar birçok ad ve yapıda fakat aynı amaç altında devletlerin kurtulmak isteyip de bir türlü kurtulamadığı yapılanmalardır.

Arapça kökenli bir sözcük olan mafya, karşımıza ilk kez 16.yüzyılın sonlarına doğru Sicilya'nın güney bölgelerinde çıkmaktadır. Sözlük anlamı kahramanlık, cesaret olduğu kadar kendine güven ve kibirdir.

Mafya veya akademik tabiri ile organize suçlar, esasen kazanmayı ve çıkar sağlamayı amaçlar. (Suç karteli her şeyden önce kapitalist anlamda ekonomik ve mali bir örgüttür. Her suç örgütünün temelinde şiddet yatar. Burada sözü edilen şiddet, genellikle en uç aşamaya varır ve tümüyle parasal varlığın bölgesel hakimiyeti artırması ya da pazar kazanılması amacına hizmet eder).

Mafya her ne kadar ekonomik kazancı ön planda tutsa da siyasi hedefleri de vardır. Yeni dünya düzeni, globalleşme ve her türlü alanda artan özgürlükler nedeni ile mafya türü suç örgütleri etki alanını genişletmiş, gizli olarak yönetsel yapıyı (iktidarı) da etki alanına almaya başlamıştır. Böylece, yönetimde söz sahibi olan etkili yetkililerle ilişki içine girmiş kamu görevlilerinin bazı kişisel ve ahlaki zaaflarını kullanarak devlette organik bir bağ kurmaya, kurulan bağları geliştirmeye çalışırlar. Demokratik değerlerin yozlaştığı bir yapıda genişlemiş kamu düzeni ve esenliği için bir tehdit olmuştur.

Çalışma biçimi uluslararası şirketlere benzeyen bir örgüt, yasal ekonomiden yararlanarak ama kuralları çiğneyerek, mümkün olan en yüksek karlara ulaşabilmek için kişileri, görevlerini en küçük ayrıntısına kadar belirlenmiş, uzun süre yerinde kalmak üzere ve tamamen kapalı olarak düşünülmüş küçük hücrelerden oluşan bir yapıda çalıştırıyorsa burada örgütlü suç var demektir.

MAHKEME

Mahkeme, esas itibariyle hüküm sözcüğünden türetilmiştir. Hükme varmak için yapılan faaliyete muhakeme, muhakemenin yapıldığı yere mahkeme denir.

Anayasanın 9. maddesinde yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerce kullanıldığı belirtilmiştir.

İki ayrı ölçüt vardır. Dar ve teknik anlamda mahkeme; devlet tarafından görevlendirilen ve adalet dağıtımı işiyle uğraşan yerlerdir. Bu kavram devlet mahkemelerini tanımlar. Devlet mahkemelerinin ayrı bir tüzel kişiliği yoktur.

Devlet mahkemelerinin yanı sıra hakem mahkemeleri de vardır. Hakem mahkemeleri, ihtiyari tahkim görevi yapar. İhtiyari tahkim, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği işlerden kaynaklanan hukuki uyuşmazlıkların çözümünü anlaşmak suretiyle devlet mahkemeleri yerine hakem denen özel kişi ya da kişilere bırakmalarına denir. Tahkim yargılaması bir sözleşmeye dayanır. Tahkim yargılamasında görev alabilmek için hâkim ya da hukukçu olmaya gerek yoktur. Tahkim yargılaması istisnai bir yargısal kol konumundadır.

Geniş anlamda mahkemeler; devlet mahkemeleri ve hakem mahkemelerinin birlikteliğinden anlaşılması gerekendir.

Mahkemelerin tasnifi

Kuruluş ve çalışma biçimlerine göre:

Tek hâkimli mahkemeler, yalnızca bir hâkimin görev yaptığı mahkemelerdir. Tahkikat ve yargılama işlemleri bizzat hâkim tarafından yapılır ve hüküm onun tarafından verilir. İlk derece mahkemelerinin çoğu tek hâkimlidir. Usul ekonomisi ilkesine uygundur. Sulh hukuk, asliye hukuk, iş, sulh ceza, asliye ceza ve tüketici mahkemeleri tek hâkimli mahkemelerdir.

Çok hâkimi mahkemeler (toplu mahkemeler), birden çok hâkimin görev yaptığı mahkemelerdir. Tek sayı olacak şekilde yapılanma olur. Yargılamayı sevk ve idare ile görevli olan kişi başkandır. Genelde bir başkan ve iki üyeden oluşur. Başkan, kıdem itibariyle daha ön plandadır. Kural olarak tahkikat ve yargılama işlemleri kurul tarafından yapılır. Karar da kurul halinde verilir. Hâkimlerden birisi bunlara katılmamışsa verilen hüküm yok hükmündedir. En kıdemsizinden en kıdemlisine doğru görüş bildirilir. Bazen hâkimlerden birisi kurul adına mahkeme binası dışında yapılması gereken işleri yapabilir. Örneğin: Keşif. Bu şekilde görevlendirilen hâkime naip hâkim denir. Bu görevlendirmeye inabe denir. İnabe istisnaidir. Naip üyenin yapmış olduğu tahkikat işlemi sadece kendisini değil, kurulun tamamını bağlar. Bu konuda bir de istinabe kavramı vardır. Mahkemeler arasındaki hukuki yardımlaşmaya istinabe denir.

Yargı sistemi içerisindeki mahkemeler :

İlk derece mahkemeleri, bir davayı ilk evrede gören ve karara bağlayan yargı yerlerine denir. Bunlar, hakkını dava yoluyla arayacak kişinin muhattap olacağı mahkemelerdir. İlk derece mahkemelerine bidayet mahkemesi de denir.

Üst derece mahkemeleri, ilk derece mahkemelerinin hüküm ve kararlarına karşı kanunen öngörülmüş yollara başvurulması üzerine devreye giren ilk derece mahkemelerinin kararlarını hem hukuka uygunluk hem de vakaalara uygunluk yahut sadece vakalara uygunluk yönünden denetleyen yargı yerlerine denir.

Görmeyi üstlenmiş oldukları uyuşmazlığın niteliğine göre mahkemeler

Genel Mahkemeler: Belirli kişiler yahut meslek mensupları arasındaki uyuşmazlıklar ile belirli türdeki uyuşmazlıkları çözüme kavuşturmak amacıyla değil de aynı yargılama hukuku disiplininin uğraş alanına giren tüm uyuşmazlıkları karara bağlamak üzere oluşturulan mahkemelere denir.

Özel Mahkemeler: Belirli kişiler yahut belirli meslek mensupları arasındaki uyuşmazlık ile belirli türdeki uyuşmazlıkları çözüme kavuşturmak amacıyla oluşturulan yargı yerlerine denir. Özel mahkemelere ihtisas mahkemeleri de denir.

Mahkemelerde görev

Bir davaya bir yerde bulunan ilk derece mahkemelerinden hangisinin bakacağı sorunu görev sorunudur. Görev konusu, uyuşmazlığın niteliği ile ilgilidir. Mahkemelerin görevi ancak ve ancak kanunla belirlenir. Görev kuralları yargı erkinin işleyişi ile ilgili kurallardır.

Sulh hukuk mahkemelerinin görevleri

A) Mal varlığından doğan işlerde iki ayrı ölçüt vardır.

1. Ölçüt: Dava konusunun değer ve miktarı. Dava konusundan maksat, dava ile ulaşılabilecek sonuç, talep sonucudur. HUMK 8/1›de bu ölçüt temel alınmıştır. İflasa ve vakıflara ilişkin dava ve işler ayrıl olmak üzere dava konusunun davanın açıldığı tarihteki miktar ya da değeri HUMK 8/1›deki değer dahil olmak ile bu tutarın altında ise görevli mahkeme sulh hukuk mahkemesidir. Bu kurala ana kural denir. Görev sınırının belirlenmesinde dava konusunun çıplak değeri esas alınır.

2. Ölçüt: Kanun, HUMK 8/1 de gösterilen görev sınırının altında ya da üstünde olmasına bakılmaksızın bazı dava ve işlerin sulh hukuk mahkemesinin görev alınına girdiğini belirtmiştir. Bunlar;

Kira sözleşmesine dayanan her türlü tahliye, akdin feshi ve kira bedelinin tespiti davaları ve bunlarla birlikte açılan tazminat ve alacak davaları, ayrıca bunlara karşı açılan karşılık davalar miktar ve değeri ne olursa olsun sulh hukuk mahkemesinin görev alınına girer. Taşınır ve taşınmaz malların paylaştırılmasıyla ilgili davalar ile ortaklığın giderilmesi davaları miktar ve değeri ne olursa olsun sulh hukuk mahkemelerinin görev alanına girer. Salt zilyetliğin korunmasını temel alan davalar. Yasanın belirlediği bazı çekişmesiz yargı işleri Özel kanunlarda sulh hukuk mahkemelerinde bakılacağı belirtilen dava ve işler sulh hukuk mahkemelerinde görülür.

B) Şahıs varlığı haklarından doğan dava ve işlerde, şahıs varlığı ve haklarından doğan dava ve işlerin büyük bir kısmını aile hukuku uyuşmazlıkları oluşturur. Aile hukuku uyuşmazlıklarını konu alan dava ve işler genel olarak aile mahkemelerinde görülür. Bunun tek istisnası vesayettir. Vesayet işleri sulh hukuk mahkemesinde görülür. Şahıs varlığı görevleri son derece sınırlıdır. Şahıs varlığına ilişkin haklarda sadece mahkeme denmiş, başka bir belirleme yapılmamışsa sözü edilen uyuşmazlık aile mahkemelerinin görev alanına girmiyorsa görevli mahkeme asliye hukuktur.

Asliye hukuk mahkemelerinin görevleri

A) Mal varlığına ilişkin dava ve işlerde, davanın açıldığı tarihteki müddeabihin tutarı HUMK 8/1'deki değerin üzerinde ise görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesidir. Bu değer çıplak değerdir.

Bu ana kuralın bazı istisnaları vardır. Yasa müddeabihin değeri ne olursa olsun asliye hukuk mahkemelerinin görevli olduğunu söylemiştir. Bunlar;

1- İflasa ilişkin dava ve işler müddeabihin değeri ne olursa olsun asliye ticaret mahkemesinde görülür.

2- Konkordatoya ilişkin tüm dava ve işler bakımından da iflas davalarına ilişkin kural geçerlidir.

B) Şahıs varlığı haklarından doğan dava ve işlerde, asliye hukuk mahkemeleri, aile mahkemelerinin görev alanı dışında kalan sulh hukuk mahkemelerine de bırakılmayan şahıs haklarından doğan dava ve işlere bakar. Ayrı bir aile mahkemesi kurulmamış yerlerde asliye hukuk mahkemesi hâkimi aile mahkemesi hâkimi sıfatıyla uyuşmazlığa bakar.

Derneklerin kapatılmasında görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesidir.

MAURICE LEBLANC

Maurice Marie Émile Leblanc, 1864'te Fransa'nın Rouen kentinde doğdu. Farklı ülkelerde geçen öğrenim hayatının sonunda, hukuk fakültesinden de kovulunca Paris'e yerleşip roman yazmaya başladı. Gustave Flaubert ve Guy de Maupassant'dan etkilendi. Polisiye eserleriyle ünlenen yazar, dünyaca ünlü hırsız-dedektif Arsene Lüpin'in (Arsen Lüpen) yaratıcısıdır. Birçoklarına göre Lüpen, İngiliz yazar Sir Arthur Conan Doyle'un unutulmaz kahramanı Sherlock Holmes'ün Fransız rakibidir.

Arsen Lüpen'in en etkili maceralarından biri hiç kuşkusuz Oyuk İğne'nin Esrarı'dır. Bir silah sesi duyulmasının ardından Rubens'in dört adet yağlı boya tablosunun çalınmasıyla başlayan olaylar, yüzyıllardır gizemini koruyan bir sırrın da açığa çıkmasının tetikçisi olur. Bu öyle bir sırdır ki, Fransa'nın güçlü bir devlet olarak devamının da garantisidir... Nerede hırsızlık, nerede sır varsa orada da elbette Lüpen vardır! Lüpen, dünyanın en büyük hazinesine kavuşmaya çalışırken, bu kez karşısında süper zekaya sahip, lise öğrencisi amatör bir dedektif vardır. Öte yandan acımasız Ganimard'la ünlü ingiliz dedektifi Herlock Sholmes de işin içindedir. Peşindekilerle kedinin fareyle oynadığı gibi oynayan Lüpen, amacına ulaşacak mıdır? Hayatında ilk defa ölümüne sevdiği kadına kavuşacak mıdır? Bu macerada hayal gücünün sınırlarını zorlayan Leblanc, oynak üslubuyla sergilediği canlı karekterlerle ve şiirsel bir anlatımla okuyucuyu büyülemekten geri kalmıyor.

Eserleri

Kontes Cagliostro, Saat Sekizi Çaldı, Arsen Lüpen Bütün Maceraları 1, Kibar Hırsız, Sherlock Sholmes'e Karşı, Kristal Tıpa

MEHMET MURAT SOMER

1959 Ankara doğumludur. ODTÜ'de mühendislik eğitimi almış, kısa süre mühendis, uzun zaman bankacı olarak çalışmıştır. 1994 yılından bu yana kurumlara yönetim ve bireysel gelişim eğitimleri vermekte, yönetim danışmanlığı yapmaktadır. Tamamı ısmarlama sinema filmi ve TV dizi senaryoları yazmış, gazete ve dergilerde klasik müzik eleştirileri yayımlamıştır. Halen İstanbul'da yaşamaktadır. Dedektifi, Burçak Veral'dır.

Eserleri

Buse Cinayetleri (2003), Peygamber Cinayetleri (2003), Jigolo Cinayeti (2003), Huzur Cinayetleri (2004), Peruklu Cinayetler / Bir Hop-çiki-yaya

Polisiyesi (2004), Holding Şampanya Üçlemesi (2005)

MICHAEL CONNELLY

Polis muhabirliği yaparken ilk kitapla, polisiye romanlara verilen Edgar ödülünü aldı. Daha sonra yazdığı kitapların tümü büyük okuyucu kitleleri tarafından beğeniyle okundu ve Connelly, kendi alanında saygın bir yer adindi. Karanlık ve dramatik gerilim hikayeleri yazabilmek için suçlular dünyasını ve düşünce şekillerini anlamak gerekir. Michael Connelly, bu anlayışı yazdığı kitaplara bir şairin duyarlılığı ile aktarabilen bir yazardır.

Eserleri

Son Çakal, Bagajdaki Ceset, Karanlık Ay, Hile, Tünel Fareleri, Yanlış Numara, Kara Buz, Kemikler Şehri, Şair, Kan Bağı, Betondaki Sarışın

MICKEY SPILLANE

Asıl adı Frank Morrison Spillane'dir. 1918 Brooklyn doğumlu yazarın hızlı bir hayatı vardı, II. Dünya Savaşı'nda pilottu. Savaş sonrası New York polis örgütü hesabına çalıştı ve 1947'den 1995'e kadar 13'ü Mike Hammer macerası olmak üzere çok sayıda "sert" macera romanı yazdı. Yazı hayatına, 1930'lu yılların sonunda bazı polisiye dergilere hikayeler ve çizgi romanlar için senaryolar yazarak başladı. Savaş sonrası 1946'da New York'a ve yazın kariyerine geri dönmesinin ardından, 1947 yılında Kanun Benim adlı ilk Mike Hammer macerasını dokuz gün gibi bir sürede yazıp tamamladı. Kitabın büyük ilgi görerek 60 milyondan fazla satması üzerine Spillane, 1950-52 yılları arasında beş yeni Mike Hammer macerası daha kaleme aldı. Yazarın bütün dünyada çok sevilen Mike Hammer maceralarından her birini yaklaşık iki haftada tamamladığı ve bitirdikten sonra metinler üzerinde düzelti yapmayı reddettiği söylenir. Mike Hammer'in yanı sıra Tiger Mann ve Morgan gibi karakterler de yarattı. 1989'da yayınlanan Ölüm Taciri, 130 milyondan fazla sattı. Son kitabı Karanlık Yol, Mike Hammer maceralarına yedi yıllık bir ara vermesinden sonra 1996'da yayınlandı. İki de çocuk kitabı bulunan yazarın hayatı Güney Carolina'da patlayan Hugo kasırgasıyla değişti. Saray yavrusu evini ve servetinin büyük bölümünü bu kasırgayla kaybetti. Hatta yeni başladığı romanı da kasırgayla birlikte kayboldu. Zor durumda kalan Spillane, eski dostu Mike Hammer'ı geri çağırdı. Son Mike Hammer romanı Karanlık Yol'u 1996'da yayımladı. 1995'te Edgar Allen Poe Ödülleri'nde Büyük Usta Onur Ödülü'nü alan Spillane, Mike Hammer ve Komiser Colombo dizilerinin de senaryo yazarı. 1962'de çevrilen Kız Avcıları adlı filmde de Hammer rolünü kendisi canlandırdı.

Ülkemizde birçok ünlü yazar, maddi kaygılarla Türkçe okunuşuyla taklit 'Mayk Hammer' romanları yazdı. Sayılarının 250'yi bulduğu söylenmektedir. Kemal Tahir, Afif Yesari bu yazarların başında gelir.

Eserleri

Kanun Benim, Öp Beni Öldüresiye, Karanlık Yol, Ölüm Taciri, Benden Kaçamazsın, Bu Gece Öleceksin, Benim İçin Ağlama, Canlı Hedef, Cehennem Şehri, Cellat Çabuk Gel, Devler Çarpışıyor, Korkunç Macera, Silahlar Susacak, Deli Kurşun, Çakal Yavrusu, Çelik Kelepçe, Kız Avcıları, Yılan Soyu, Hesap Günü, Tabutunu Ismarladım, Caniler Uyumaz, Silah Gölgesi, İkinci Darbe, Kıyasıya, Darbe Darbeye, Ölümle Vuruşanlar, Sonuncu Korsan

MIKE HAMMER (MAYK HAMMER)

Mayk Hammer, Amerikalı yazar Frank Morrison Spillane'in yazdığı Mike Hammer serisinin Kemal Tahir tarafından çevrilen tercümeleridir.

Çeviri "Mayk Hammer"lar, o zamanlar (1953) Refik Erduran, Ertem Eğilmez ve Haldun Sel'in ortaklaşa kurdukları Çağlayan Yayınevi'nden çıkmaktadır. Basılan ilk çeviri Mayk Hammer kitabı, ABD'li yazar Mickey Spillane imzasını taşıyan 'Kanun Benim' (I, The Jury–1954) olur. Kemal Tahir'in "F.M." ikinci takma adıyla yazdığı bu kitap inanılmaz bir ilgi görür. Çok kısa sürede yeni baskıları yapılan kitap, 100 binin üzerinde bir satış rakamına ulaşır. Kanun Benim'in başarısı üzerine, Çağlayan Yayınevi diğer Mike Hammer maceralarının da çevrilip yayınlanacağını duyurur. Kemal Tahir'in Mickey Spillane'den çevirdiği Çağlayan Yayınevi'nden çıkan diğer kitapları da aynı başarıyı tekrarlar. Fakat, olay burada noktalanmaz; çünkü yayınlanan Mayk Hammer romanları Türk okuyucuları tarafından büyük zevkle okunur ve yeni Mayk Hammer'ın maceralarını talep ederler. Ancak Spillane, altı adet Mayk Hammer romanı yazdıktan sonra kitap yazmaya ara vermiştir.

Bu durum, talebi karşılama hevesindeki yayıncıların yerli yazarları sahte Mayk Hammer maceraları yazmaya teşvik etmeleri sonucunu doğurur. Nitekim 1950'li ve 1960'lı yıllarda Türkiye'de 250'nin üzerinde sahte Mayk Hammer macerası yayımlanır. Bu süreçte, orijinal maceraların çevirmeni Kemal Tahir'in de Çağlayan Yayınevi'nden dört adet sahte Mayk Hammer romanı çıkarır. Kara Nara da bunlardan biridir.

Polisiye roman türünün en önemli özelliği, genelde bir dedektif ya da casusun gerilim ve macera dozu yüksek olayların içinde herkesten önce yer almasıdır. Bu

özelliğinin de bir sonucu olarak, okurdan yoğun ilgi gören bu romanların sayıları günden güne artmıştır. Gazete, dergi ve televizyonlarda tanıtımının yapılması, hatta birçoğunun senaryolaştırılması sonucunda okurun yanı sıra izleyici ile de buluşması ve böylece ilginin oluşmasıyla polisiye romanlar en çok satan kitaplar arasına girmiştir. Bu romanların popülariteleri çok yüksek olduğu için uluslararası siyasetteki gelişmeler, teknolojik yenilikler, bilimsel çalışmalar gibi konular bu kitaplarda yoğun olarak ele alınmaktadır. Ayrıca bu romanlar çevrildikleri ülkelerdeki yazarlara da esin kaynağı olmuşlardır. Bazı yazarlar, kimi zaman taklit yoluyla kimi zamanda kendi ülke koşullarına uyarlamayla yeni polisiyeler üretmişlerdir.

Kemal Tahir bu yazarlardan biridir. Polisiye romanlarda karmaşık olayların çözümü tamamen dedektiflere bırakılmıştır. Dedektif, polisin çözemediği sorunları çözer, ipuçlarını yakalar ve üstün zekâsıyla romanın asıl konusunu oluşturan muammayı açıklamaktadır. Bu dedektif, klasik polisiye romanın asıl kahramanıdır.

Kemal Tahir de 1935'ten sonra geçimini sağlamak için F.M. ikinci takma adıyla bu klasik polisiye romanlarını yazmıştır. Mayk Hammer maceralarını seçme nedeni ise Türk halkının da dünyada yoğun ilgi gören polisiye-serüven tarzındaki romanlara olan büyük ilgi göstermesidir. Öyle ki Kemal Tahir'in yazdığı bu Mayk Hammer romanları özgün olanlarından çok daha fazla ilgi görür ve daha fazla satılır.

1950'li yıllarda Türkiye'de en çok okunan romanların Mayk Hammer polisiyeleri olması, kurtarıcı ve kurtarıcıyı bekleyenlerin psikolojisini yansıtan belki de en önemli göstergedir. Mayk Hammer'ı vazgeçilmez ve sıklıkla taklit ettiren neden ise yazarın kendi ifadesiyle, suçluluk oranının yükselmesi ve polisin başarısızlıkları saplantısından kurtulamayan yurttaşların dileklerini karşılamasıydı. Aşağılanan insanların intikamını alan bir dedektif olan Mayk Hammer'ın hem yargıç hem de cellât olarak anlatılmıştır. Bu anlamda zaman zaman sembolik bir «Robin Hood» olduğu da söylenebilir. Suçluyu yargılayan da onu cezalandıran da Mayk Hammer'ın ta kendisidir.

Belki de bu unsur, Mayk Hammer karakterinin ve maceralarının Türk halkını etkilemesinin en önemli nedenidir. Bir bakıma Türk halkı kendine yakın olanı seçmiştir. Romanlardaki heyecanlı hareketlilik (romanların sürükleyici olması) de Türk okuyucusunu romana çeken diğer bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

MOBBİNG

Mobbing, özellikle iş yerinde duygusal tacize verilen bir isimdir. Bu saldırının açılımı, «işyerinde psikolojik terör»dür. Son yıllarda, özellikle gelişmiş Batı ülkelerinde çok yaygınlaşan bir dışlama yöntemidir. Fransa, İtalya ve Almanya gibi ülkelerde yaklaşık 1,5 milyon kişinin bu saldırılar nedeniyle psikologlar tarafından tedavi gördüğü belirtiliyor. Önceleri düşmanlık biçiminde ortaya çıkan bu saldırılar, giderek organize olmaya, kötü planlar kurmaya, hatta zaman zaman cinsel tacize kadar uzanabiliyor.

Mobbing mağduru kişiler zamanla uykusuzluk, iştahsızlık, depresyon, sıkıntı ve panik ataklar yaşamaya başlar. Sonuç, işten atılma veya kurumsal işten çıkarma diyebileceğimiz kişinin istifasıdır. Avrupalı uzmanlar, bu saldırıya uğrayan bir kişinin topluma maliyetinin, yıllık gelirinden fazla olduğunu ileri sürüyorlar. İşin en acı yanı, gelişmekte olan ülkelerde çok sayıda çalışanın benzer durumda olması, ama bunu bir hastalık olarak görmemesi.

Mobbing, duygusal bir saldırıdır. Bu süreç, bireyin zarar veren ve saygısız davranışlara hedef alınmasıyla başlar. Bu davranışlar, işyerlerinde çok farklı biçimlerde ve sürekli olarak sergilenmektedir. Bu olgu, yeni milenyumun işyerlerinde karşılaşılan en ciddi sorunlarından biridir.

Mobbing bir suç olmasına rağmen, "mobbing" davranışları, örgüt yönetimleri tarafından özel bir strateji olarak görmezlikten gelinmiş, müsamaha gösterilmiş, yanlış anlamlandırılmış ya da gerçekten teşvik edilmiştir. Doğal olarak mağdurlar, kendilerini savunurken ‹kimi, kime şikayet edecekleri› gibi bir açmazı yaşamaktadırlar.

İngiltere'de çalışanların % 54'ü, Almanya'da %11'i bildirilmiş mobbing mağdurudur. Uluslararası Çalışma Örgütü raporunda bazı meslek gruplarında çalışanların %95'i bu saldırıya maruz kalmaktadır.

Türkiye'de ise özel işyerlerinin % 90'ında, resmi kurumların % 60'ında insanlar mobbing mağdurudur.

Mağdur musunuz?

Geceleri gözünüze uyku girmiyor, gündüzleri ise karnınızda bir ağrı, kıvranıp duruyorsunuz. Her sabah güne başlarken tek düşünceniz işteki stres oluyor, işe gitmek istemiyorsunuz. "Kim bilir bugün başıma neler gelecek, kim bana fırça atacak ya da kim ayağımı kaydırmaya çalışacak?" diye kara kara düşünüyorsunuz. Derdinize derman bulamıyor, kimseden medet umamıyorsunuz. Bu da yetmiyormuş gibi performansınız da hızla düşüyor.

Ofiste sesiniz soluğunuz çıkmıyor. Öyle ki, bazen nefes bile alamıyormuş gibi hissediyorsunuz. Kurtuluşu sadece istifa etmekte görüyorsunuz. Tüm bu belirtiler sizde de görülüyorsa söyleyelim; siz bir "mobbing" mağdurusunuz.

İş yerinde ruhsal taciz anlamında kullanılan mobbingin Türkçe anlamı saldırma, sataşma ve hücum etme. Türkiye'de henüz bu tabir pek bilinmiyor. Oysa İngiltere ve Almanya gibi gelişmiş ülkelerde mobbing ile mücadele merkezlerinin sayısı gün geçtikçe artıyor. İş yerlerine dava açan mobbing mağdurları örgütlenip mobbingden korunmanın yollarını anlatan kitaplar yazıyor. Alt tarafı bunalım, gelip geçer, diye düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Çünkü, ruhsal tacize maruz kalan çalışanlar kısa bir süre içerisinde psikosomatik hastalıklara yakalanabiliyor.

Kitleleri mobbinge iten unsurlar

İş yerlerinde insanları bireye karşı gruplaşmaya iten sebeplerin başlıcaları şöyle:

Yönetimin mükemmellik arayışı: Çalıştığınız ortamın mükemmele yakın olmaması, çalışanların size karşı tavır almak için mükemmel olmamanızı bahane etmesine engel değildir.

Etik değerlerin kaybolması: Etik dışı davranışların normal karşılandığı, bazı değerlerin çoktan kaybedildiği kurumlar, mobbing'in oluşması için ideal ortamlardır.

Örgüt yapısındaki radikal değişiklikler: Kurumun idari yapısındaki beklenmedik değişiklikler, çalışanlar arasında yeni statü farkları yaratacak, bazı işten çıkarılmalar ve yeni işe alımlar çalışanlar arasında tatsızlık yaratacaktır. Bu gibi durumlarda da mobbingle karşılaşmak mümkündür.

Duygusal zekadan yoksunluk: Özellikle, liderlik görevini üstlenmiş kişilerin çalışanlarına karşı takınması gereken tavırlar konusunda başarılı olamaması ofis içindeki gerginlikleri tırmandıracak, huzurlu bir ortam oluşmasını engelleyecektir. Öte yandan, insan ilişkilerinde başarılı olan bir yönetici, mobbing girişimlerini erkenden fark edip önüne geçebilir.

İş yerinde maruz kalınan yüksek derecede stres: İş ortamının ve yapılan işin strese sebep olması, çalışanlar arasındaki ilişkilerin gerilmesine yol açabilir. İşlerini aksatan çalışan, diğerleri tarafından tepki görebilir ya da üstün bir başarısı yüzünden kendisine tavır alınabilir.

İş yerindeki monotonluk: Her gün aynı mekana gidip aynı şeyleri yapmaktan sıkılmış kişilerin, sırf rutin hayatlarına biraz renk katmak, dedikodu malzemesi çıkarmak, bir şeyle meşgul olmak için böyle bir yıldırma politikasına giriştikleri de görülmüştür.

Örgüt bireylerinin genel özellikleri: Örgütsel hareketlere iten unsurların dışında, mobbinge sebep veren bireysel özellikleri de göz ardı etmemek gerekir. Bireyi dışlayan grup üyelerinin bazılarında kötü kişilik özelliklerine sahip olma, ayrıcalıklı hak sahibi olduğuna inanma, narsist kişilikli olma, diğerlerini grup normlarına uymaya zorlama gibi ortak özellikler görülmüştür. Ancak, bu özellikleri tüm grup üyelerine mal etmek yanlış olur. Sürü psikolojisinin etkisinde kalan bazı kişiler bu özelliklere sahip olmasalar da diğerleriyle aynı davranış biçimini benimseyebilmektedirler.

Mobbing aşamaları

Kabus, dedikodularla, toplantılarda terslemelerle, söz hakkı vermemelerle başlıyor. Mobbing mağduru pasif kalıp bu ve buna benzer baskılar karşında sessiz kalıyor. Mobbing mağduru, başına gelen durumu, üst kademeye şikayet etmesi halinde diğer iş arkadaşları tarafından dışlanabiliyor. Yetkilerinin kısıtlanması, saf dışı bırakmak için geliştirilen sistemli taktikler karamsarlığa ve kişinin hata üstüne hata yapmasına yol açarak iş veriminin düşmesine neden oluyor. Sosyal iletişimin bozulması, dolayısıyla yönetimle ve iş arkadaşlarıyla kişinin arasının bozulması depresyona neden oluyor. Psikolojik saldırı, özellikle kadınlarda aktif veya pasif cinsel tacize kadar uzanabiliyor. Yukarıdaki tüm gelişmeleri ruhsal çöküntü, kendine güvensizlik, değerlerin yitirilmesi ve tahammülsüzlük izliyor.

Son adım: istifa etmek.

Mobbing çoğu kez, giderek artan küçük dozlarla başlar. Siz bunu hissettiğinizde çoğunlukla geç kalmış olursunuz.

Ne yapılabilir?

Doğruyu söylemek gerekirse, Türkiye'de daha tanımı konusunda bile bir anlaşmaya varılmamış ve fazla araştırma yapılmamış olan bu konu hakkında bir çözüm üretmek çok zor. Daha doğrusu, soruna çözüm olması adına atılan adımların işe yarayabilmesi için, öncelikle sorunun adının konması ve teşhis edilmesi gerekiyor. Ancak, tüm dünyada kurumlarda yüzyılın bu kitlesel rahatsızlığından kurtulmak için alınan önlemler ve iyileştirici çalıştırmalar

bulunmakta. Bunlar arasında en yaygın kullanılan ve hemen hemen her örgüt için uygulanabilir özellikte olanların birkaçı şöyle:

• Örgüt içi statü ve görev dağılımı gibi hassas konularda belirsizliklere yer verilmemesi, her şeyin tanımının ikilemlere sebep olmayacak şekilde açık yapılması, mobbingin doğmasına engel teşkil edecek bir ortam sağlanmasına yardımcı olur.

• Örgüt içi iletişimde dürüstlük ve içtenlik kavramlarının kaybolmaması, zayıfsa güçlendirilmesi gerekir.

• Şikayet ve performans değerlendirme mekanizmalarının olabildiğince sağlıklı çalışmasına özen gösterilmelidir. Böylece adaletsizlik olduğu inancına dayalı mobbing hareketlerinin önüne geçilebilir.

• İşe alım süreçlerinde adayların yeterliliklerine bakılırken, kişilik özelliklerine ve duygusal zekalarına da önem verilmeli, iş ortamında sorun çıkaracak kişilik özellikleri olup olmadığına dikkat edilmelidir.

Bu noktalarda titiz davranılırsa duygusal saldırı, dışlama, ayrımcılık gibi iş ortamını cehenneme çevirecek talihsizliklerden olabildiğince kaçınılacaktır.

Tüm çalışanları iş yerinde zorbalığa, yani mobbinge karşı bilinçlendirmek zorundayız.

İster orta veya üst düzey yönetici, ister çalışan olsun, başkalarına yapılan mobbingin yarın bize karşı yapılabileceğini hiç unutmamak gerekiyor.

MODUS OPERANDİ

Modus operandi, seri katillerin ceset üzerinde veya olay mahallinde yaptıkları kişisel değişikliklerdir. Örneğin, parmak almak, duvara kanla yazı yazmak vs gibi. Modus operandi›siyle ünlü olan Karındeşen Jack gibi katiller şu an bile anlaşılamamıştır. Ayrıca, modus operandi, yapan katilin psikolojisi ile ilgili çok ayrıntılı ipuçları içerir. Bir modus operandi ayrıca geçmişteki cinayetlerin çözümünde de yardımcı olur.

N

NİHAN TAŞTEKİN

Nihan Taştekin, 1963 yılında doğdu. Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'nu bitirdi. Bir süre basın sektöründe çalıştı. Garsonluk, tezgâhtarlık, çocuk bakıcılığı, düzeltmenlik gibi işler yaptı.

Taştekin, yazdığı türün klişeleri yerine incelikli edebiyatın peşinde koşan bir yazar. Bu da onu çoğu polisiye yazarından ayırır. Taştekin'in öykü kişileri hayatın içindendir ve hepsi psikolojik derinlikleri ile ele alınmıştır. Dedektifi Cem Beyoğlu'dur.

Eserleri

Kertenkelenin Uykusu (2000), Yağmur Başlamıştı (2002), Karganın Güldüğü (2005)

O

OSMAN AYSU

Osman Aysu, 1936'da İstanbul'da doğdu. Üç asırdan beri İstanbul'da yasayan bir Osmanlı ailesine mensup olan yazar, ilk ve orta öğrenimini bu şehirde tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. 1994 yılından bu yana kaleme aldığı polisiye ve gerilim romanlarıyla tanınıyor.

Eserleri

Havyar Operasyonu 'Bir Suikastın Anatomisi' (1994), Kurt Sıgınağı (1995), Sır Duvarları (1995), Sorguç (1996), Mavi Beyaz Rapsodi (1996), Cellat (1997), Lenin'ın Mangası (1998), Çöl Akrebi (1998), Yanık Yüz (1999), Şeytanın Maskesi (1999), Karanlıkta Fısıltılar (1999), Kuşkunun Ötesi (1999), Nemrut'un Gazabı (1999), Londra Moskova Hattı (2000), Bir Aşk Masalı (2000), Ay Işığı (2000), Yazar ve Aşkı (2001), Miras (2001), Güvercin Kayalıkları (2001), Atkuyruklu Adam (2001), Odak Noktası (2001), Bıçak Sırtı (2002), Terörün Gölgesinde (2002), Taş Plak (2002), Yedinci Uzman (2003), Aşk Oyunu (2003), Tilkiler Savaşı (2003), Sevdim Bir Genç Kadını (2004), Saklı Gerçek (2004), Kuş Kafesi (2004), Darbe (2004), Dogum Günü: 15 Aralık (2004), Şantaj (2005), Tutkunun Esiri (2005), Leoparın İzleri (2005), Mönüde Komplo Var (2005), Korku Evi (2005), Kuşku Zinciri (2005), Puslu Anılar (2006), Osman Hilmi Efendi'nin Laneti (2006), Karanlıklar Hakimi (2006)

OTOPSİ

Otopsi, yalnız organların alınması demek değildir. Otopside organlar alınmaz, çıkarılıp incelenir, gerekli parçalar alınıp yerine konur. Otopsi, olay yerinde başlayan ve tüm laboratuar inceleme sonuçları adli tıp uzmanının eline ulaşıp teşhis konulana kadar geçen tüm aşamaları kapsayan bir işlemdir.

Ölenin olay yerinde bulunuş şekli, üzerindeki elbiselerin özellikleri ve hem olay yerinden hem de ölenden toplanacak deliller, ölenin dış muayenesi, baş, göğüs ve karın boşlukları açıldıktan sonra organların ve boşlukların durumu, organ ağırlıkları, renkleri, kıvamları gibi çıplak gözle görülen özellikleri, gerekli yerlerden ve olayın özelliğine göre alınan örneklerin mikroskop ile ve diğer laboratuar yöntemleri ile incelenmesi ve tüm bu incelemeler sonucunda elde edilen verilerin yorumlanarak teşhisin konması, bir bütün olarak otopsi işleminin aşamalarını oluşturmaktadır.

Adli tıp uzmanı, uygun yerden uygun koşullarda örnek almamış ise ve ne aranması gerektiğini belirtmezse, laboratuarda arananlar eksik kalır, laboratuar sonucu gelmeden adli tıp uzmanı kesin teşhisini koymakta zorlanır. Otopsi, son derece organik bir işlemdir ve ekibin her elemanının uyum içinde çalışmasını gerektirir.

Ö

ÖLÜM

Ölüm, bir canlı varlığın (hayvan, mantar, bitki ve mikroskobik canlının) hayati faaliyetlerinin kesin olarak sona ermesidir. Canlı varlıkların herhangi bir dokusunun canlılığını kaybetmesine de ölüm denir. Canlının ölümünden bahsedebilmek için, hayati faaliyetlerin bir daha geri gelmemek üzere sona ermesi şarttır. Zira boğulma, donma, zehirlenme tehlikesi geçiren ve kalbi duran kişilerde suni teneffüs ve kalp masajı yapılarak, durmuş gibi görünen solunum ve dolaşım fonksiyonlarının tekrar başlatılması çok kere mümkün olmaktadır.

Hukuktaki ölüm

İnsan hayatının tamamen tükenmesi olan ölümle hukuki şahsiyet (kişilik) sona erer. Ölen kimse herhangi bir borç altına giremez ve hak sahibi olamaz. Ölen kimseye karşı veya onun adına dava açılamaz. Kaide olarak ölümün ispatı, nüfus sicilindeki kayıtlarla yapılır. Bir kimse nüfus sicilinde ölü görünüyorsa, bunu ileri süren tarafın sırf bu kayıtları delil olarak göstermesini adli makamlar yeterli görüyor. Aksini iddia eden kimse, çeşitli delillerle iddiasını ispat etme hakkına da sahiptir.

Ölüm sicilleri nüfus memurluklarınca tutulur. Ölen her kimsenin ölüm sicilinin tutulması için, en geç on gün içinde nüfus memurluğuna bildirilmesi lazımdır. Bundan başka hakim tarafından gaib kararı verilmiş veya ölümüne muhakkak nazarıyla bakılan bir tehlike içinde kaybolan ve ölüsü bulunmayan kimse de (mahallin en büyük mülkiye amirinin emriyle) ölüm siciline ölü olarak kaydedilir.

P

PACO IGNACIO TAIBO II

1949 yılında İspanya'da doğdu. 1958 yılında Meksika'da yaşamaya başladı. Mexico City Metropolitan Üniversitesi'nde tarih dersleri verdi. Çok sayıda romanı, tarih kitabı ve kısa hikâyesi bulunan Taibo'nun eserleri birçok dilde yayınlanmış ve aralarında Mortiz-Planeta Ödülü'nün de olduğu çok sayıda ödül kazanmıştır. Uluslararası Suç Yazarları Derneği'nin (International Asscociation of Crime Writers) kurucularındandır. Kahramanı, Dedektif Belascoaran'dır.

Eserleri

Havada Bulut, Aynı Şehre Dönüş, Namı-ı Diğer Che, Mutlu Son Yoktur

PARMAK İZİ

Suç olarak tanımlanabilecek bir fiilin meydana gelmesinden sonra, gerçek failin yakalanarak olayın haksızlıklar önlenerek adil bir biçimde aydınlatılması için ilgili deliller çok önem taşımaktadır. Delillerin tespiti, korunması ve değerlendirilmesiyle olayın çözümüne gidilirken birtakım bilimsel verilerden yola çıkılmalı, teknolojik bilgiler kullanılmalı ve belli standartlar göz önünde bulundurulmalıdır ki mahkemeler tutarsız delillerle uğraşmasın ve vereceği kararlar adil olsun.

Suç işleyen faillerin tespitinde kullanılacak yöntemlerin ne kadar önemli olduğu ortadadır. Bilimsel yöntemlerin yeterince gelişmediği ülkelerde, suç faillerinin yakalanmasında, insanlık dışı psikolojik ya da fiziksel işkence yöntemlerine başvurulduğu görülmektedir. İnsan haklarının en iyi şekilde korunmaya çalışıldığı günümüzde bu tür durumlar bütün dünyanın tepkisini çekmekte ve hatta milletler arası bir takım yaptırımlara sebebiyet verebilmektedir.

Son yıllarda ülkemizde suç faillerinin yakalanmasında kullanılan bilimsel yöntemler konusunda büyük atılımlar yapmıştır ve her geçen gün de teknoloji ile birlikte bu yöntemler hızla geliştirilmektedir. Özellikle olay yeri incelemesinde ve olay yerlerinden elde edilen suç delillerinin değerlendirilmesinde dünya standartlarını yakalamıştır.

Suç işlendiği tespit edilen bir alanda, yapılan inceleme ve araştırmalar neticesinde, çok sayıda iz ve kalıntılara rastlamak mümkün olabilmektedir. "Her

dokunuş bir iz bırakır" felsefesiyle hareket edilerek, olay yerinde bulunan ve delil niteliği taşıyan iz ve kalıntılar sistematik bir inceleme sonucunda toplanır ve üzerlerinde en uygun bilimsel yöntemler kullanılarak failin kimlik tespitine gidilir.

Taşıdığı özellikler göz önünde bulundurulduğunda, olay yerinde bulunma ihtimali olan bütün iz ve kalıntılar arasında en önemli yeri alan ve kimlik saptamasına en elverişli olan iz, parmak izidir. Parmak izi yüz yıllardır kullanılan bir kimlik belirleme tekniğidir. Tek yumurta ikizleri de dahil olmak üzere, her insanın parmak izinin farklı oluşu, yıllarca değişmemesi dolayısı ile faillerin tespitinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Olay yerinde edinilen parmak izleri

Bu izler, parmaklarımızın birinci boğumdan başlayan ve tırnak dibine kadar olan bölgedeki papil hatlarının üzerinden, vücutça salgılanan biyolojik sıvının çıkması ve cisimler üzerine bulaştırılmasıyla oluşur. Bu şekilde cisimler üzerinde kalan parmak izleri, çeşitli tekniklerle alınarak olaya ait bir delil olarak kullanılır.

Parmak izlerinin suçların aydınlatılmasında delil olarak kullanılma nedeni suç faillerinin kimliğini belirlemeye yöneliktir. Geçmiş yıllarda olay yerlerinde tespit edilen parmak izleri ya göründükleri gibi fotoğraflanmış ya da toz uygulanarak belirgin hale getirilmiştir. Ama yapılan araştırmalar neticesinde parmak izlerinin aranması ve geliştirilmesi için yeni teknikler bulunmuş ve bu yöntemlerin pek çoğu dünyadaki polis kuvvetleri tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

Parmak izi delil tipleri

Olay yerlerinden elde edilen parmak izlerini genel olarak kabartma izleri, görünen parmak izleri, gelişmemiş parmak izleri olmak üzere üç grupta toplamak mümkündür.

Kabartma Parmak İzleri: Parmağın yumuşak cisimlerle teması sonucu oluşur (balmumu, macun, mum, sabun vb.). Bu gibi yüzeylerde parmak izinin üç boyutlu görüntüsü oluşur.

Görünen Parmak İzleri: Parmağın herhangi bir boyayıcı madde ile (kan, mürekkep, yağ, boya vb.) bulaşıp bir yüzeye teması sonucu oluşur

Zayıf görünen parmak izini incelemek için renkli veya eğik aydınlatma gerekli olabilir (Kameranın önüne renkli filtre koymak renkli aydınlatma ile aynı işi görür). Örneğin, kandaki parmak izleri uygun bir boyama tekniği ve optik

tekniklerle geliştirilebilir.

Gelişmemiş (Görünmeyen) Parmak İzleri: Bu izlerin görünür hale getirilmesinde kullanılacak fiziksel, kimyasal ve fıziko-kimyasal yöntemler daha çok parmak izini araştıracağımız yüzeyin cinsine bağlıdır. Örneğin, pürüzsüz ve gözeneksiz yüzeylerde (cam, plastikler, boyanmış yüzeyler, parlak metaller vb.) kullanılacak parmak izi geliştirme yöntemleri pürüzlü ve gözenekli yüzeylerde (kağıt, tahta, karton, bez parçaları) kullanılacak parmak izi geliştirme yöntemlerinden farklıdır. Parmak izinin yaşı, (parmak izinin inceleme altına alınmasına kadar geçen süre), ayrıca parmak izini bırakan şahsın parmaklarının herhangi bir yağ, kan, meşrubat gibi sıvılara bulaşmış olması da kullanılacak yöntemin seçilmesinde göz önünde bulundurulması gereken faktörlerdendir. Bugün hala geçerli olan belli araştırma teknikleri, ter sıvıları ve vücut salgılarına ait çalışmalara dayanmaktadır.

Parmak izi geliştirmek için kullanılan yöntemler

Sonuçları çok değişken olan bu yöntemler parmak izi uzmanlarınca denenmekte ve kullanılmaktadır. Nesnelerin yapısına, yüzeyine ve ortamın koşullarına göre değişiklik göstermektedir. Bu yöntemler şöyledir:

Görsel inceleme: Nesnelere herhangi bir parmak izi geliştirme yöntemi uygulamadan önce her zaman, her zeminde görsel inceleme yapılır. Bazı görebileceğimiz izlerin keşfini sağlar, kullanışlı parmak izi varsa fotoğrafı çekilir.

Fiziksel belirteci: Gümüş temelli sulu belirteçtir, sebaceus salgısının bileşenleri ile reaksiyona girerek gri gümüş kalıntı oluşturur. Yöntem genel olarak gözenekli yüzeyler (kağıt, karton ve ham odunda) üzerinde kullanılır.

Parlaklık araştırması: Doğal gelişmemiş parmak izleri, bazı kimyasal bileşenlere çevrenin yol açtığı lekelenmelerle sonradan çöken kalıntılar oluşturur. Bunlar uygun aydınlatmaya bağlı olarak bulunabilir, ya da geliştirilebilir.

Küçük parçacık belirteci: Deterjan çözeltisi içinde ince molibdenumdisülfat tanecikleri bulunan bir süspansiyondur. Gelişmemiş parmak izlerinin yağlı bileşenleri ile etkileşerek kalıntı oluşturur. Eski izlerden çok yeni izler üzerinde etkilidir.

Gentian moru: Gentian moru, sebaceus salgısının yağlı bileşimlerini boyayarak koyu mor görüntü oluşturan bir boyadır. Yapışkan bandın yapışkan yüzeyi

üzerindeki gelişmemiş parmak izlerinin geliştirilmesinde çok etkilidir.

Gümüş nitrat: Gümüş nitrat (AgNO3) gelişmemiş parmak izindeki kloritlerle (NaCI, KCI), reaksiyona girerek gümüş klorit (AgCI) oluşur. Tozlandırılıp kurutulduktan sonra, gümüş serbest kalır ve papil hatları siyah çizgiler halinde belirir.

Sudan siyahı: Sebaceus terinin yağlı bileşenlerini lekeleyerek mavi-siyah bir görüntü oluşturan boyadır. Gelişmemiş parmak izi taramasında diğer bazı proseslerden daha az etkilidir.

Amido siyahı: Geliştirilmesi gereken kanlı parmak izlerinin üzerinde kullanılır. Amido siyahı, kandaki proteinleri boyayıp mavi- siyah renk oluşturan bir renk vericidir. Diğer tekniklerle birlikte gelişmemiş kanlı parmak izleri araştırırken kullanılır.

İyot: İyot buharı gelişmemiş parmak izleri tarafından fiziksel olarak emilir. İyot buharı terdeki maddelerle birleşerek iz kalıntılarına uygun renk oluşturur. İyot aynı zamanda doymamış yağlarla da reaksiyon oluşturarak turuncu-kahverengi bir görüntü oluşturur.

Ninhydrin: Ninhydrin belirtici, kağıt ve bazı diğer gözenekli yüzeyler için genel amaçlı belirteçtir. Parmak izindeki aminoasitler ve bunların parçalanması ile oluşan bileşikler ile ninhydrin reaksiyona girer. Gelişecek parmak izi gelişim şartlarına göre portakal renginden mora kadar değişen bir renkli iz oluşur. Parmak izinin tam gelişmesi uzun sürebilir.

Süper yapıştırıcı: Süper yapıştırıcı buharı, etil ya da metil cyanoacrylate bazı parmak izleri üzerinde polimerleşerek beyaz bir kalıntı oluşturur. Bu polimerizasyonun gelişmemiş parmak izi içindeki su ve diğer bileşenlerin katalizörlüğü ile oluştuğu düşünülmektedir. Yöntemin etkinliği büyük ölçüde parmak izinin yaşına ve işlem koşullarına bağlıdır.

Tozlar: Gelişmemiş parmak izlerinin geliştirilmesi için pek çok tipte toz kullanılmaktadır. Taze parmak izlerinde parmak izlerinin sulu birleşenleri tozların yapışkanlığı, daha eski izlerde ise sebaceaus salgısının yağlı kalıntıları temel olarak tozlarla etkileşir.

Delil olarak parmak izi

Parmak izi modeli eşsizdir ve kişiseldir (Tek yumurta ikizlerindeki durumda olduğu gibi, iki parmak izi genel olarak benzer olabilir, ancak birbirinin aynı

olamaz.). Parmak izlerini eşsiz yapan, kabartma çizgilerinin karakteristik özellikleri ve ince ayrıntılarıdır. Bunlara özellik noktaları denir.

Parmak izlerinin sınıflandırılmasında belirlenen genel özellikler sayesinde bir parmak izi üzerinde kimlik tespiti yapan polis, bütün dosyaları incelemektense birkaç benzerlikten yola çıkarak sonuca ulaşır. Belirlenen her grup, sonradan değişik faktörlere ayrılabilir (Örn: kabartma sayısı, papillerin sayısı, Galton çizgisi vs.).

Parmak izi, kimlik belirlemek dışında çeşitli suçların aydınlatılmasında önemli roller oynamaktadır.

Olay yerinde bulunan bir parmak izinin arşivden aranarak bulunması halinde karşılaştırma yapılabilir ve gerçek failin kimliğine ulaşılır. Bilinen şüpheli kişilerin parmak izleri ile karşılaştırılır. Aynı kişi tarafından işlendiği düşünülen suçlarda değişik olay yerlerinden parmak izleri toplanır ve karşılaştırılması yapılır. Faili bilinmeyen suçlarda elde edilen parmak izleri yeni suçlardan elde edilen parmak izleriyle karşılaştırılır. Değişik kişilerce işlenen ve bir grup işi olduğu düşünülen suçlardaki parmak izleri karşılaştırılır. Kimliği bilinmeyen kişilerin kimliğinin tespitinde kullanılır, ayrıca kimliği belirsiz cesetlerin kimliklerinin tespitinde de yararlanılmaktadır.

Parmak izinin karşılaştırılması

Olay veya suç yerinde bulunan parmak izleri, şahsın teşhis ve tespitinde önemli olduğu için, o izin hangi şahsa ait olduğunun tespit edilmesi önemlidir.

Sanığın bırakmış olduğu parmak izleri tespit edildikten sonra formüle edilir ve o formülde iz aranır. Sonra ya şüpheli kimselerin parmak izleri ile karşılaştırılır ya da parmak izi bürolarındaki izler ile karşılaştırılarak iz sahibi araştırılır. Bulunmazsa saklanarak sonradan alınan izler ile karşılıklı tetkiki yapılır.

Karşılaştırmayı aynı elin aynı parmaklarında yapmak mümkündür. Olay yerinden alınan izin gurubu ve formülü tespit edilir. Bu iz ile aynı gurup ve formüldeki izler karşılaştırılır. İzin merkezi tespit edilerek benzerlikler aranır. Karşılaştırılan iki iz arasında ilk bakışta göze çarpan farkların bulunması bu izleri birbirinden uzaklaştırır.

İzlerde benzemeyen birkaç noktanın bulunması bu iki izin farklı izler olduğunu söylemeye yeterlidir. İki izin aynı parmağa ait olduğunu söyleyebilmek için her iki iz üzerinde en az 11-12 karakteristik ortak noktanın bulunması gerekir.

İki iz arasında 8-12 ortak nokta bulunursa;

1. İzlerin temizlik ve netliğine,

2. Ender rastlanan izlerden olmalarına,

3. İzlerdeki delta ve merkezlerin görülebilir, gurupların tayin ve incelenebilir nitelikte olmalarına,

4. Ter deliklerinin (por) mevcut olmasına,

5. Papil aralan mesafelerinin fark edilebilmesi, papillerin yönleri ve çatalların açıları her iki izde benzer olmasına bakılır.

Şayet iki iz arasında, az sayıda ortak nokta bulunursa, bu parmak izi kimlik tespitinde kesin bir delil olarak kullanılamaz, fakat büyük ihtimalle şahsın sanık olduğu düşünülür. Sav, diğer delillerle kuvvetlendirilmelidir

Karşılaştırma yöntemleri

Parmak izleri arasındaki karşılaştırmayı iyi bir şekilde hatasız yapmak için bazı yöntemler geliştirilmiştir. Bunlar;

Büyüteç yardımı ile: Bir büyüteç yardımıyla iki ize bakılır. Ortak karakteristik noktalar izler üzerinde işaretlenir. Ortak benzer karakteristik noktanın oluşu iki izin aynı parmağa ait olduğunu ispatlar. Kriminal laboratuarlarda genellikle bu yöntem kullanılmaktadır.

Fotoğraf yardımı ile: Bu yöntem genelde olay yerinden izin fotoğrafı alındığında karşılaştırılması yapılacak izin fotoğrafıyla karşılaştırma yapılır. Burada fotoğraflar büyütülür. Sonra benzer karakteristik noktalar tespit edilir

Projeksiyon yöntemi ile: İzlerin fotoğrafı alındıktan sonra projeksiyon ile büyütülerek perdeye yan yana ve üst üste düşürülerek benzer noktaların birleşmesi sağlanır.

Streoskopik yöntemi ile: İzler çok net, benzer noktalar belirgin ise kesin teşhis için streoskopi aletinde izler yan yana konarak bakılır. Netlik sağlandıktan sonra relieflikte her iki izin tek görüntüsünde hiç bir kabartmanın bulunmaması iki izin aynı parmağa ait olduğu sonucunu gösterir.

Mulaj yöntemi ile: İz üzerinde nokta, hat, çatal, adacık gibi karakteristik şekillerin bulundukları yerler iki şekilde işaretlenir;

a- Karakteristik noktaların bulundukları yerler toplu iğne ile delinir. İki iz üst üste konduğunda aynı yerler deliniyorsa,

b- Her iki iz üzerinde selofan kağıt konur, izler bu kağıda aktarılır, a'daki gibi uyum sağlanır, karakteristik noktalar çakışıyorsa izler aynı parmağa ait denir.

PARMAK İZİYLE ÇÖZÜLEN İLK VAKA

Amerika'da parmak izinin kanıt kabul edildiği ilk cinayet davası, Thomas Jennings davasıdır. 1910 yılında, Chicago Illinois'de meydana gelmiştir.

Clarence Hiller, karısı ve dört çocuğuyla birlikte Chicago›da, Batı 104. Sokak'taki iki katli bir evde yaşıyordu. 19 Eylül 1910 sabahı erken saatte uyanan bayan Hiller, kızı Florence'in yatak odasının yakınında yanık duran gaz lambasının söndüğünü fark ederek kocasını uyandırdı ve adam derhal yataktan fırladı.

Üst katın sahanlığında bir yabancıyla karşılaştı ve mücadele eden iki erkek merdivenden aşağıya yuvarlandı. Birkaç dakika sonra, Bayan Hiller iki el ateş edildiğini ve kocasının inleyerek yardım istediğini duydu. Aynı anda kapı gürültüyle kapandı. Bay Hiller merdivenlerin altında cansız yatıyordu.

Silah sesleri ve çığlıkları duymuş olan komsusu John C. Pickens koşarak geldi. Şans eseri oğlu Oliver biraz ilerde Floyd Beardsley adlı bir polis memuruyla konuşuyordu. İkisi de silah seslerini duyarak aceleyle geldiler. Katilin, elinde bir kibritle on dört yaşındaki Clarice ve ondan bir yaş küçük kız kardeşi Florence'ın uyuduğu odaya girdiğini öğrendiler. Katil, kızlara saldırmamıştı ama ikisi de bağıramayacak kadar korkmuştu. Birkaç dakika sonra ise ölümle sonuçlanan kavga başlamıştı.

Florence›ın yatağının ayak ucunda bir miktar kum ve çakıl parçası bulundu. Bay Hiller›in cesedinin yanında bulunan kullanılmamış üç fişekle birlikte tüm ipuçları bunlardı. Ne var ki, henüz Beardsley bilmiyordu, ama katil bu arada tümüyle farklı bir suçlamayla tutuklanmıştı.

Hillerler'in evinden yarım mil kadar uzakta görevde bulunmayan dört polis memuru, karanlığın içinde arkasına kuşkuyla bakarak koşan bir adam görmüşler ve durdurup ceplerini boşaltmasını istemişlerdi. Adam derhal 38›lik revolveri çıkarıp teslim etmiş ve isminin Thomas Jennings olduğunu söylemişti. Giysilerinde taze kan lekeleri vardı ve akşamüstü tramvaydan düşerek sol kolunu incittiğini iddia ediyordu.

Bu öyküden etkilenmeyen memurlar Jennings›i karakola götürdüler ve bu arada Bay Hiller›in öldürüldüğü haberi geldi. Yaralı adamın hırsızlık suçundan yatmakta olduğu Joilet Eyalet Hapishanesi›nden bir ay önce çıkmış olması bir numaralı zanlı haline gelmesine neden olmuştu.

Kuşkular daha da arttı. Cezaevinden çıkışından iki hafta sonra, şartlı tahliye kurallarına karşı gelerek sahte isimle bir tabanca satın almıştı. 38›lik tabanca incelenince içindeki fişeklerin Clarence Hiller›in yanında bulunanlarla eş olduğu ortaya çıktı.

Boyadaki izler

En önemli ipucu cinayet yerinde ele geçti. Bay Hiller, katilin eve girmek için kullandığı, mutfağın arka penceresinin yakınındaki demir parmaklığı ölümünden birkaç saat önce boyamıştı ve taze boyanın üzerinde bir insanin sol eline ait dört parmağın izi vardı. 1905 yılında Scotlandyard'dan Komiser Muavini John Ferrler, ST. Louis Uluslararası Polis Fuarı'na gelip, Sir Edward Henry'nin sınıflandırma sistemini övmesinden beri Amerika'nın yasa koruyucu kurumları parmak izi alma işlemine başlamışlardı. Gerçi 1910 yılında bile Bertillonage sisteminden vazgeçilmişti ama Chicago polisi yeni sistemi hevesle kabul etmişti. Polis Müdürlüğü Kimlik Saptama Bürosu'nun teknisyenleri parmaklıkları inceleyip izlerin fotoğraflarını çektiler ve Jennigs'in parmak izleri ile karsılaştırılınca eş oldukları ortaya çıktı.

Açılan davada bu bürodan William M. Evans'ın başkanlığında parmak izi uzmanlarından oluşan 4 kişilik bir grup yalnızca Jennigs'in sol elinin parmaklıklar üzerine böyle bir iz bırakmış olabileceğini iddia ettiler. Bu ifadenin ardından Jennings, suçlu bulunup ölüme mahkum edildi. Derhal savunma avukatları parmak izi almanın henüz emekleme aşamasındaki bir yöntem olduğunu, bilimsel olmadığını ve Illinois yasalarının bu kanıtları kabul etmediğini ileri sürdü. Tüm ülkenin dikkati, IIlinois Yüksek Mahkemesi'nin vereceği karara çevrilmişti. 21 Aralık 1911 tarihinde Yüksek Mahkeme, tarihi oturumunda parmak izlerinin kanıt olarak kabul edileceğini bildirip deneyimli teknisyenlerin de bilirkişi olarak görev alacaklarını bildirdi.

Sonuçta, temyiz mahkemesi jürinin kararını onaylayıp idam cezasını değiştirmedi ve kısa bir sure sonra Jennings asildi.

Sonuç

Illinois eyaletinde görülen bu davadan sonra parmak izi alma yöntemi

Amerika'nın her yerinde kullanılmaya başlandı. 1915 yılında California'da buluşan bir grup parmak izi uzmanı, daha sonraları Uluslararası Kimlik Saptama birliği (International Association for Identification, IAI) adını alacak olan dünyanın bu konudaki ilk profesyonel kurumunun temellerini attılar. Yeni gelişmelerin ve bilgilerin toplandığı bir merkez olan bu kuruluşun dünyanın her tarafından binlerce üyesi bulunmaktadır.

PATRICIA CORNWELL

1956 yılında Florida'da dünyaya geldi. Kuzey Carolina'daki Davidson College'da yüksek eğitimini tamamladı. Charlotte Observer Gazetesi'nde polis muhabirliği yaptı. Dr. Kay Scarpetta'yı tanıttığı Otopsi adlı ilk romanını kaleme almadan önce altı yıl, Virginia eyaletinde adli tabip şefinin bürosunda gönüllü polis memuru olarak çalıştı. Tüm dünyada olağanüstü beğeni kazanan Otopsi, yazarına bir yıl içinde beş büyük polisiye roman ödülü getirdi. İlk defa bir romana bu kadar çok ödül verilmiştir. Bunu izleyen dokuz Scarpetta romanı tüm dünyada en çok satan kitaplar listesinin ilk sıralarında yer aldı. Cornwell'in, polislerin dünyasını ve çalışma yöntemlerini dile getiren üç eseri daha vardır. Ayrıca A Time For Remembering adlı eseri gezici bir vaizin karısı olan Ruth Graham'in biyografisidir. Gerilim roman türünde Amerika'da Edgar, John Creasy, Anthony Ve Macavity, Fransa'da Prix Du Roman D'aventure ödüllerini Aldı. Şimdiye kadar satılan kitaplardan kazandığı servet 150 milyon Avro olarak tahmin edilmektedir. Dedektifi, doktor Kay Scarpetta'dır.

Eserleri

Otopsi (1997), Yoksullar Mezarlığı (1997), Ceset Çiftliği (1997), Ölüm Zinciri (1999), Morg Çıkmazı (1999), Cinayet Nedeni (1999), Kanıt (1999), Başlangıç Noktası (2000), Sapık Teşhir (2000), Son İhtar (2001), Arı Kovanı (2001), Ölüm Kavşağı (2002), Bir Katilin Aanatomisi (2004), Son Durak (2005), Trace (2006)

PATRICIA HIGHSMITH

1921 yılında Teksas'ta doğan Patricia Highsmith, altı yaşında ailesiyle birlikte New York'a taşındı ve orada eğitim gördü. Yazar olmaya 16 yaşındayken karar verdi. İlk romanı olan Trendeki Yabancılar, 1950 yılında Alfred Hitchcock tarafından filme alındı; üçüncü romanı olan Yetenekli Bay Ripley (1955) ile de Edgar Allan Poe Ödülü'nü aldı. 1963 yılından sonra Avrupa'da yaşadı, 1995'te yaşamının son 12 yılını geçirdiği İsviçre'de öldü. Kahramanı, Katil Ripley'dir. Ripley dedektif, polis veya adli tıp uzmanı değildir. Katildir. Hem de en acımasızından...

Eserleri

Sokakta Bulundu, Bir Kadın Düşmanından Öykücükler, Edıth'in Güncesi, Küçük G: Bir Yaz Masalı, Fidyecinin Peşinde, Su Altında, Yetenekli Bay Ripley, Trendeki Yabancılar, Ripley Karanlıkta, El Sürçmesi, Beceriksiz, Baykuş Çığlığı, Cam Hücre, Merhameti Ertelemek, Tatlı Hastalık

PETROS MARKARİS

İstanbul Heybeliada doğumlu Petros Markaris, 1965 yılında yazdığı Ali Reco'nun öyküsüyle edebiyat dünyasına adım attı. Ardından, daha çok sahne sanatları ve sinemayla ilgilendi; Kral İbu'nun Destanı, Atlar gibi oyunlar yazdı. Ünlü yönetmen Theodoros Angelapulos'un 1936 Günleri, Büyük İskender, Leyleğin Geciken Adımı, Ulysse'in Bakışı filmlerinin senaryolarını kaleme aldı. Polisiye türe ilk olarak Yunan televizyonlarında üç yıl kesintisiz oynayan Bir Cinayet Anatomisi'nin senaryosunu yazarak adım atan Markaris, daha sonra Komiser Haritos'un başkahramanı olduğu, Gece Bülteni ve Alan Savunması adlı Romanları kaleme aldı. Kahramanı, Komiser Haritos'tur.

Eserleri

Alan Savunması, Gece Bülteni

PEYAMİ SAFA

Peyami Safa 1899'da İstanbul'da doğdu. Servet-i Fünun dönemi şairlerinden İsmail Safa'nın oğludur. Sivas'a sürgüne gönderilen babasının orada ölmesi üzerine iki yaşında yetim kalmış, bu yüzden "Yetim-i Safa" adıyla anılmıştır. Babasız büyümenin acılarının yanısıra, sekiz dokuz yaşlarında yakalandığı bir kemik hastalığı dolayısıyla 17 yaşına kadar, bu hastalığın fiziksel ve ruhsal bunalımlarını yaşamıştır. Sonradan bu günlerini ünlü Dokuzuncu Hariciye Koğuşu adlı romanında dile getirmiştir. Hastalık ve savaşın yol açtığı maddî sıkıntılar dolayısıyla öğrenimini sürdürememiş, o sıralar maarif nazırı olan Recaizade Ekrem Bey, bu görevinden ayrılınca onu Galatasaray Lisesi'nde okutma vaadini yerine getirememiş, Peyami Safa da hayatını kazanmak ve annesine bakmak için Vefa İdadisi'ndeki öğrenimini yarıda bırakmıştır. Keaton Matbaası'nda bir süre çalışan Peyami Safa, açılan sınavı kazanarak Posta - Telgraf Nezareti'ne girmiş, Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasına kadar orada çalışmıştır. Daha sonra Boğaziçi'ndeki Rehber-i İttihat Mektebi'nde öğretmenlik yapmaya başlamıştır. Dört yıl çalıştığı bu okulda, hem öğretmiş, hem de kendi çabasıyla Fransızcasını ilerletmiştir.

Daha sonra ağabeyi İlhami Safa'nın isteğine uyarak öğretmenlikten ayrılmış ve birlikte çıkardıkları 20. Asır adlı akşam gazetesinde Asrın Hikâyeleri başlığı altında yazdığı öykülerle gazetecilik yaşamına başlamıştır. İmzasız yazdığı bu öykülerin tutulması üzerine adını kullanmaya başlayan Peyami Safa, daha sonra Son Telgraf gazetesinde yazmış, oradan da Tasvir-i Efkâr'a geçmiştir. Daha sonra Cumhuriyet gazetesine geçmiş, 1940 yılına kadar bu gazetede fıkra ve makalelerinin yanısıra roman da tefrika etmiştir.

1960'lı yıllara kadar birçok gazete ve dergide yazan Peyami Safa, 27 Mayıs'tan sonra Son Havadis gazetesinde yazmaya başlamıştır. Aynı yıl Erzurum'da yedek subaylığını yapmakta olan oğlu Merve'nin ölümü üzerine büyük bir sarsıntı geçiren Peyami Safa, birkaç ay sonra İstanbul'da ölmüştür (15 Haziran 1961). Dedektifi, Mike Hammer'dan esinlenerek yarattığı Cingöz Recai'dir.

Eserleri

Romanları: Gençliğimiz (1922), Şimşek (1923), Sözde Kızlar (1923), Mahşer (1924), Bir Akşamdı (1924), Süngülerin Gölgesinde (1924), Bir Genç Kız Kalbinin Cürmü (1925), Canan (1925), Dokuzuncu Hariciye Koğuşu (1930), Fatih-Harbiye (1931), Atilla (1931), Bir Tereddüdün Romanı (1933), Matmazel Noralya'nın Koltuğu (1949), Yalnızız (1951), Biz İnsanlar (1959)

Hikâyeleri: Gençliğimiz (1922),Hikâyeler (Halil Açıkgöz derledi, 1980)

Oyunu: Gün Doğuyor (1932)

PINAR KÜR

Günümüz romancılarındandır. 15 Nisan 1945 tarihinde Bursa'da doğdu. Liseyi New York'ta okudu, üniversite eğitimini New York ve İstanbul'da tamamladı. Fransa'da Sorbonne Üniversitesi'nde "Yirminci yüzyıl tiyatrosunda gerçeklik ve yanılsama" konusunda doktora verdi. Bir süre Ankara'da devlet tiyatrosunda dramaturg olarak çalıştı.

Eserleri

Yarın Yarın (1976), Küçük Oyuncu (1977), Asılacak Kadın (1979), Bitmeyen Aşk (1986), Bir Cinayet Romanı (1989), Sonuncu Sonbahar (1992), Bir Deli Ağaç (1981), Akışı Olmayan Sular (1983)

POLİS

Polis deyimi çeşitli evrelerden geçmiş, kökeni Yunanca ve Latince'den gelen

bir kelimedir. Yunanca 'politeia', Latince 'politia' kelimelerinden türemiştir. Başlangıçta site ve şehirleri, şehirdeki devlet ve hükümet faaliyetlerini ve yönetimini ifade etmekteydi. Bu anlamda polis deyimi, sitenin tüm kamu hizmetlerinin karşılığı olarak kullanılmıştır.

Polis deyimi bugün, çeşitli sözlüklerde; kent içinde kamu düzenini, huzur ve güvenliği sağlayan örgüt, kolluk, zabıta, şehirde güvenliği sağlamakla görevli kişiler anlamında kullanılmaktadır. Polis, güvenlik hizmetlerini sunan, kamu düzenini ve yurttaşların canı ve malı ile temel hak ve özgürlüklerini koruyan, yasa uygulayıcı bir kamu görevlisidir.

POLİSİYE ROMAN KATEGORİLERİ

Suça ve suçlulara bütünüyle yer veren edebiyat, çok çeşitli açılımlar yaratmıştır. T. Kakınç'ın 100 Filmde Başlangıcından Günümüze Gerilim/Polisiye Filmleri adlı kitabında bu açılımlar genel olarak şu başlıklar altında incelenmiştir:

Gerilim Romanları

Genelde serüven hikayeleridir. Olayların gelişimi kimi zaman yaşamın gerçeklerine dayanmaktadır. Kimi zaman da düşlere, gerçek dışına ve gerçeküstüne dayanır. Amaç, okurda merak uyandırmaktır.

Casus Romanları

Bir gizli servis ajanının serüvenlerini anlatan tek boyutlu hikayelerden; psikolojik, bazen de siyasal havalı olanlara, Bond ve benzerleri gibi bilim-kurgu sınırlarına dayananlara dek uzanan geniş bir yelpazede yer alır.

Suç Romanları

Yer altı dünyası da denilen suçlular dünyasını anlatır. Gangster çeteleri, örgütlü suç, adam öldürme şebekeleri, kaçakçılar, hırsızlar ve yer altı dünyasının olanca pisliği bu romanların işlediği ana konulardır.

Gerçekçi Gangster Romanları

Bunlarda gerçekten yaşamış ünlü gangsterlerin, çetebaşılarının, örgüt ve mafya önde gelenlerinin portreleri çizilir, hayat hikayeleri anlatılır.

Kahraman Polis Romanları

Polis örgütlerinin çalışmalarını, yöntemlerini, olumlu ve olumsuz yanlarıyla

anlatırlar. Kimi zaman aşırı gerçekçidirler, bütünü belgelere dayandırılmıştır. Kimi zaman da güvenlik görevlilerinin günlük yaşamları hikaye edilmiştir.

Polisiye Romanlar

Bir suçun, çoğunlukla da cinayetin kimin eliyle işlenmiş olduğunu bulma odağı etrafında gelişen romanlardır. Kimi zaman okur, tüm roman kişilerini şüpheli görür. Romanın meslekten gelme veya amatör hafiye olan kahramanı, olayı saklayan giz perdesini bir takım kanıtlara dayanarak, aşama aşama kaldırıp olayı çözümlerken okur da onunla bu çözüm eylemine katılır. Roman gerçek katilin saptanmasıyla son bulur.

Tersine Polisiye Romanlar

Polisiye romanlar bir bilinmeyenle başladığı halde bu türde daha kitabın başında katil apaçık ortadadır. Roman, olayı aydınlatıp suçluyu yakalamak isteyen hafiye ile yakalanmamak için çaba gösteren suçlu arasında bir çekişme şeklinde gelişir. Bu arada yeni cinayetlerin işlenmesi de söz konusu olabilir.

Cinayet Romanları

Bir cinayeti, nedenleri, işlenişi ve sonuçlarıyla bir arada ele alan romanlardır. Burada cinayet ve cinayetin işlenmesine neden olan etkenlerin irdelenmesi, asıl cinayetin aydınlanmasından da, suçlunun cezalandırılmasından da daha fazla önem kazanır.

Tarihsel Cinayet Romanları

Geçmiş zamanda işlenmiş, fakat bir türlü aydınlatılamamış cinayetleri ya da başka suçları konu alan, eldeki bilgilere dayanarak ye da kanıtlar uydurup yakıştırarak olayları yeni baştan canlandırıp aydınlatmaya çalışan romanlardır.

Psikolojik Gerilim Romanları

Olaylar dizisinin kuruluşunu başka bir eserden iğreti olarak alırlar. Romanın ağırlık noktası; katil ile kurbanı, kimi zaman da katil ile hafiye arasındaki ilişkilerde psikolojik ortak paydalara dayanmaktadır.

Korku Romanları

Öncelikle bir dehşet ortamı, bir gerilim havası yaratma amacını gütmektedir. Romanda olayların gelişimi çoğunlukla akıl dışı niteliklerde olabileceği gibi, doğaüstü güçler ve doğaüstü varlıklar da ortaya çıkabilmektedir. Burada önemli

olan okurda ürperti yaratmaktır.

POLİSİYE ROMAN YAZMANIN 20 ALTIN KURALI

Polisiye literetür araştırmacısı ve yazar S.S. van Dine›ın «Polisiye yazmak için uyulması gereken 20 kural»ı şöyle:

1 - Okuyucudan ipucu saklanmamalı, okuyucu ile dedektife eşit imkanlar sağlanmalı.

2 - Suçlunun dedektife oynadığı oyunların haricinde okuyuca akıl karıştırıcı fazladan oyun yapılmamalı.

3 - İşin içine aşk girmemeli. Asıl konu bir suçluyu adalete teslim etmek olmalı.

4 - Dedektif asıl suçlu çıkmamalı.

5 - Suçlu, akıl yürütme ile bulunmalı, Tenten›in yaptığı gibi tesadüfen değil.

6 - Bir dedektif ipuçlarını toplamalı, analiz etmeli ve çözmeli.

7 - Mutlaka bir cinayet olmalı. 300 sayfada cinayetten az bir şey anlatmak okuyucunun çabasına saygısızlıktır.

8 - Suçlar doğal yoldan çözülmeli. Fal baktırmak, ruh çağırmak, kristal küre döndürmek gibi paranormal yöntemler sayılmıyor.

9 - Kahraman sadece bir dedektif olmalı. Birden çok dedektif, okuyucuya haksızlık ve 1. ile 2. maddeye ihanettir.

10 - Suçlu, hikayede önemi olan biri olmalı, okuyucu tarafından tanınmalıdır.

11 - Katil uşak çıkmamalıdır. Bu, en çaresiz yazarların yöntemidir.

12 - Kaç suç işlenirse işlensin tek bir suçlu olmalıdır.

13 - Gizli örgütlerin, mafyanın dedektif öykülerinde yeri yoktur.

14 - Suç ve araştırma, bilim kurgu sınırlarına girmemeli, mantıklı olmalıdır.

15 - Gerçekler hep göz önünde olmalıdır. Okuyucu kitabı bir kere daha okursa finalden önce de her şeyin yerli yerine oturduğunu görebilmelidir.

16 - Bir polisiye, uzun betimlemelere, edebi karakter çalışmalarına yer vermemelidir. Bunlar heyecanı düşüren etkenlerdir.

17 - Profesyonel bir suçlu, suçluluk duygusu duymaz, polisiye romanlardaki suçlular da duymamalıdır.

18 - Polisiye romandaki suç, asla kaza ya da intihar çıkmamalıdır. Okuyucunun kalbini kırmamak için suçun dahiyane şekilde önceden planlanmasına özen gösterilmelidir.

19 - Suçun arkasındaki sebepler kişisel olmalıdır, uluslararası komplolar ya da sadece para sebebiyle işlenen suçlar ucuz numaralardır.

20 - Aşağıda sayılacak durumlar ve objeler, kendine saygısı olan bir yazar tarafından asla kullanılmamalıdır. O kadar çok kullanılmışlardır ki, türün sevenlerine çok aşinadırlar, yazarın orijinalliğine büyük zarar verirler:

a) Suç mahalinde bırakılan sigaranın markası ile suçluyu tanımak.

b) Suçluyu korkutmak için kullanılan sahte ruh çağırma seansları.

c) Parmak izleri.

d) Suçluya havlamayan ve içeriden biri olduğunu ortaya çıkaran köpek.

e) Suçlu sanılanın şeytani ikizinin suçlu çıkması.

f) Bayıltıcı şırınga.

R

RUTH RENDELL (BARBARA VINE)

1930 yılında Essex'de doğan Ruth Rendell, öğrenimini tamamlayıp 1948-1952 yılları arasında, çeşitli yerel gazetelerde muhabir ve yardımcı editör olarak çalıştı. Yirmisine geldiğinde, aynı gazetede çalışan Don Rendell ile evlendi. Bir yıl sonra oğlu doğunca gazeteci olarak çalışmayı bıraktı. Evde roman yazmaya başladıysa da yayımcı bulamadı. Ancak altıncı kitabını tamamlayıp Başmüfettiş Wexford karakterini yarattığında romanları yayımlanmaya başladı.

Kısa süre sonra polisiye edebiyatın etkili bir ismi haline gelen Ruth Rendell, Barbara Vine imzasıyla da psikolojik gerilim romanları yazdı. Eserleri 22 dile çevrilen yazar, ABD'de büyük başarı sağladı. Rendell, Amerikan Polisiye Yazarları Birliği'nin verdiği Edgar ödülleriyle İngiliz Polisiye Yazarları Birliği'nin verdiği Altın Hançer ödüllerini değişik tarihlerde birden fazla kazanmıştır.

Klasik İngiliz polisiye geleneğinin günümüzdeki sürdürücüsüdür. Gazeteciliği bıraktıktan sonra cinayet, suç ve psikolojik gerilim romanları yazmaya başlayan Rendell, 'Cinayet Romanları Kraliçesi' olarak anılmaya başlanmıştır. Sağladığı haklı ün yazara ülkesinde 'Barones' unvanının verilmesine de gerekçe olmuştur.

Eserleri

Güneşi Beklerken, Park Cinayetleri, Cam Hançer, Taştan Hüküm, Sessizliğin Öfkesi, Güneşi Beklerken, Ölüme Giden Yol, Kuzgunların Zulmü, Ölüme Bakan Gözler, Parola Mandarin, Kalp Taşları, Timsah Kuşu, Yanlış Hesap, Cinayet Oyunu, Barbara Vine Romanları, Sihirli Halı, Hasta'nın Günlüğü, Merdivenli Köşk, On Üçüncü Yıl, Karanlıktaki Gözler, Efendinin Kölesi

S

SADIK YEMNİ

Sadık Yemni 1951 yılında İstanbul'un Kurtuluş semtinde doğdu. 1954'te ailesi, anne memleketi olan İzmir'e taşındı. 1975'te Ege Üniversitesi'ndeki kimya mühendisliği öğrenimini yarıda keserek kısa bir süre kalıp dönmek üzere Amsterdam'a gitti. Hollanda'da çeşitli işlerde çalıştı. Bunlardan sonuncusu, devlet demiryollarında köprücülüktü. Özellikle, kışları şehir dışında kimsenin uğramadığı bir yerde geçen boş saatleri, okumak, düşünmek ve yazmak için kullandı. 1987'de sekiz öykülük bir kitapla yazarlar kervanına katıldı. Kahramanları, Sarp Sapmaz, Orhan Demir ve yardımcısı Mikrop Halil'dir.

Eserleri

Öte Yer (1997), Muska (1996), Metros (2002), Amsterdam'ın Gülü (2003), Çözücü (2003), Ölümsüz (2004), Yatır (2005), Muhabbet Evi (2006)

SAVAŞ SUÇU

Savaş suçu, askeri veya sivil kişi veya kişilerin, savaş kanunları ihlâli için uluslararası ceza hukuku çerçevesinde cezalandırılabileceği suçtur. Devletlerarası çatışmalarda savaş kanunlarının her ihlâli bir savaş suçu sayılmaktadır, ama devlet içi çatışmalarda yer alan ihlâller savaş suçu sayılmayabilir.

Savaş kanunları sınırları içinde, yerleşmiş güvenliğinin ihlâli, çatışma esnasında kabul edilmiş prosedürlerin ve kuralların çiğnenmesi, örneğin ateşkes bayrağını kaldıranlara saldırmak veya ateşkes bayrağını yanıltıcı şekilde kullanıp saldırmak savaş suçu sayılır.

Savaş esirlerine ve sivillere karşı kötü davranmak da savaş suçu oluşturan davranışlar arasında yer alır. Savaş suçları toplu katliam ve soykırım olaylarının bir parçası olmasına rağmen bu tip suçlar genel olarak uluslararası insani hukuk çerçevesinde insanlığa karşı suçlar kapsamına girer.

Savaş suçlarının uluslararası insani hukuk alanında önemli bir yeri vardır ve bu alanda Nurnberg Mahkemeleri gibi uluslararası mahkelemer düzenlenmiştir. BM Güvenlik Konseyi tarafından oluşturulan Eski Yugoslavya için Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Rwanda için Uluslararası Ceza Mahkemesi yakın tarihten örneklerdir.

Uluslararası Ceza Mahkemesi, 1 Temmuz 2002 tarihinden sonra işlenmiş savaş suçları davalarının görüşülmesi için Lahey›de kuruldu. Bazı ülkeler, özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve İsrail, mahkemeye karşı eleştirilerde bulunup, katılmayı reddetmişlerdir ve mahkamenin vatandaşları üzerinde yargılama yetkisine sahip olmasına izin vermemişlerdir.

SERİ CİNAYETLERİ KONU ALAN FİLMLER

Afraid of the Dark (1991)

All-American Murder (1991)

Ambition (1991)

American Perfekt (1997)

American Psycho (2000)

American Strays (1996)

Angel Dust (1994)

The Atlanta Child Murders (1985)

The Baby Doll Murders (1992)

Back (1997)

Backstreet Justice (1994)

Balkan! Balkan! (1994)

Beyond Bedlam (1993)

Blackbelt (1992)

Blackwater Trail (1995)

Blood Clan (1990)

Bloodmoon (1997)

Blue Steel (1990)

Body Bags (1993)

Body Parts (1991)

The Bone Collector (1999)

The Borrower (1991)

The Boston Strangler (1968)

Boy Meets Girl (1994)

Breaking Point (1993)

Bums (1993)

Butterfly Kiss (1995)

Campfire Tales (1991)

Candyman: Farewell to the Flesh (1995)

Carnal Crimes (1991)

The Case of the Hillside Stranglers (1989)

Child›s Play 3: Look Who›s Stalking (1991)

The China Lake Murders (1990)

Citizen X (1995)

Closer and Closer (1996)

Cobra (1986)

Cold Light of Day (1990)

Con Air (1997)

Confessions of a Serial Killer (1992)

Cop (1988)

Copycat (1995)

Crimetime (1996)

Criminal Law (1989)

Curdled (1996)

Dance with Death (1992)

Dead Beat (1994)

Dead Certain (1991)

Dead On: Relentless 2 (1991)

Death Mask (1989)

The Deliberate Stranger (1986)

A Demon in My View (1992)

Deranged (1974)

Destroyer (1988)

Diary of a Serial Killer (1997)

The Diary of Jack the Ripper (1993)

Dirty Weekend (1993)

Donato and Daughter (1993)

Dr. Giggles (1992)

Driller Killer (1979)

Easy Prey (1986)

Ed Gein (2000)

Ed McBain›s 87th Precinct (1995)

8 Heads in a Duffel Bag (1997)

Epitaph (1988)

Exclusive (1992)

Eyes of the Beholder (1992)

The Face of Fear (1990)

Fallen (1998)

Falling for You (1995)

Fatal Charm (1992)

Fathers and Sons (1992)

Felicia›s Journey (1999)

Final Combination (1993)

The Finishing Touch (1992)

The First Power (1990)

Four Stiffs and a Trombone (1991)

Freddy›s Dead: The Final Nightmare (1991)

Freeway (1996)

Frenzy (1972)

Frequency (2000)

F/X 2 (1991)

Ghost in the Machine (1994)

The Glimmer Man (1996)

Guilty as Sin (1993)

Halloween (1978)

Halloween: The Curse of Michael Myers (1995)

Hannibal (2001)

The Harvest (1993)

The Hawk (1992)

Headless Eyes (1971)

Heads (1994)

Heathers (1987)

Henry: Portrait of a Serial Killer (1990)

Henry: Portrait of a serial Killer 2BMask of Sanity (1997)

Hero and Terror (1988)

Hidden Obsession (1992)

Hideaway (1995)

The Hillside Stranglers (1989)

Hunt for the Night Stalker (1989)

Il Mostro (1994)

In Dreams (1998)

In the Deep Woods (1992)

In the Light of the Moon (2000)

Inspector Maigret (1958)

Intimate Stranger (1991)

Jack the Ripper (1958)

Jack the Ripper (1976)

Jack the Ripper: The Final Solution (1995)

Jack›s Back (1988)

The January Man (1988)

Jennifer 8 (1993)

Just Cause (1995)

Kalifornia (1993)

Keeper of the City (1992)

Killer: A Journal of Murder (1995)

Killer Nerd (1991)

Kiss the Girls (1997)

Knight Moves (1993)

Lady in Waiting (1994)

Last Dance (1991)

Last of the Dogmen (1995)

The Limbic Region (1996)

Listen (1996)

Live! From Death Row (1992)

The Lodger (1926)

Love and Murder (1991)

M (1931)

Malice (1993)

Man in the Attic (1953)

Manhunter (1986)

Mianiac (1980)

Maniac Cop II (1991)

The Mean Season (1985)

The Minus Man (1999)

Mortal Sins (1992)

Murder in Paradise (1990)

A Murder of Crows (1998)

Murder So Sweet (1994)

Murdercall: Deadline (1997)

Murderous Vision (1991)

Naked City: A Killer Christmas (1998)

Naked Killer (1994)

Naked Souls (1995)

Nature of the Beast (1994)

Never Talk to Strangers (1995)

Night Game (1989)

The Night of the Hunter (1955)

The Night Stalker (1987)

Nightmare in Columbia County (1991)

Nightwatch (1998)

Nothing Underneath (1989)

Off Limits (1988)

Open House (1987)

Out of Sight, Out of Mind (1989)

Out of the Darkness (1985)

Overkill: The Aileen Wuornos Story (1992)

The Paint Job (1993)

Pale Blood (1991)

Peeping Tom (1998)

Play Nice (1992)

The Pledge (2001)

Power 98 (1996)

Prime Suspect 1 (1993)

Probable Cause (1994)

Profundo Carmesi (1996)

Psycho (1960)

The Rain Killer (1990)

Ratchet (1996)

Red Dragon (1986)

Relentless (1989)

Relentless 3 (1993)

The Return of the Texas Chainsaw Massacre (1995)

The Ripper (1997)

Road Kill U.S.A. (1994)

Room to Let (1949)

The Rosary Murders (1987)

Schramm (1994)

Scanner Cop 2 (1994)

Sea of Love (1989)

Self-Storage (1997)

Serial Killer (1995)

Serial Killers: The Real Life Hannibal Lecters (2001)

Serial Mom (1994)

Seven (1995)

Sight Unseen (1990)

The Silence of the Lambs (1991) [Discussed in Class]

Sketch Artist 2: Hands That See (1995)

Slashdance (1990)

Slaughter of the Innocents (1993)

Sleepstalker (1995)

Smooth Talker (1991)

Snapdragon (1993)

So I Married an Axe Murderer (1993)

Split Second (1992)

Stage Fright (1987)

Star Time (1992)

Stepfather III: Father›s Day (1992)

Still Life: The Fine Art of Murder (1992)

Strike a Pose (1993)

Striking Distance (1993)

A Study in Terror (1965)

Sudden Impact (1983)

Summer of Sam (1999)

The Surgeon (1995)

Switchback (1997)

Ten Monologues from the Lives of Serial Killers (1994)

10 Rillington Place (1971)

Tinseltown (1999)

To Catch a Killer (1992)

To Protect and Serve (1992)

The Texas Chainsaw Massacre

The Town That Dreaded Sundown (1977)

Traces of Red (1992)

Trail of a Serial Killer (1998)

Trauma (1993)

Trilby (1915)

True Crime (1995)

Tunnel Vision (1995)

Turbulence (1997)

Twin Peaks: Fire Walk with Me (1992)

Twisted Justice (1990)

The Ugly (1997)

Undefeatable (1993)

Vegas Vice (1994)

Virtuosity (1995)

The Watcher (2000)

Waxworks (1924)

Wes Craven›s New Nightmare (1994)

When the Bough Breaks (1993)

While the City Sleeps

A Whisperkill (1988)

White Angel (1993)

Woodchip Massacre (1989)

Writer›s Block (1991)

Zipperface (1992)

SERİ KATİL

Seri katil, anormal kişisel bozukluklar sonucu, 30 günden daha uzun bir zaman diliminde ve arada bekleme dönemleri de olacak şekilde 3 veya daha fazla insanı öldüren kişidir. Genellikle, öldürme sebebi seksüel içerikli bir nedene dayanmaktadır. Kurbanlar sıklıkla aynı kurguda öldürülmekte ve benzer özellikleri taşıyabilmektedirler (örneğin mesleki, görünüş, cinsiyet veya yaş grubu gibi).

Karakteristikler

Psikoz, seri katiller arasında nadiren görülür. Ağır basan psikiyatrik tanı psikopatidir. Bu, anti sosyal kişilik bozukluğu ile ilintili olarak, kişinin kişisel fonksiyon bozukluğundan dolayı ortaya çıkmaktadır. Psikopatlar empati ve suçluluk duygusundan uzak bir halde, ben merkezci ve itici, sosyal, ahlaki ve hukuki kabullere uymayan kişilerdir. Psikopatlar sıklıkla toplumun kabullendiği kurallardan çok, kendi yarattıkları ve benimsedikleri kurallara uymayı tercih ederler. Genellikle dışarıdan gözlendiklerinde normal, göze batmayan ve hatta toplumda saygı gören ve çekici kişiler olabilirler.

Seri katillerde Macdonald üçlemesi— hayvanlara eziyet, ateş yakma takıntısı ve sürekli yatağı ıslatma durumu beş yaşını geçmiş çocukluk davranışları olarak gözlemlenmektedir.

Seri katil tipleri

FBI'ın Suç sınıflandırma kitapçığında seri katilleri üç kategoriye ayırır: "organize", "organize olmayan" ve "karışık"—hem düzenli hem de düzensiz karakter gösteren saldırganlar. Bazı katiller cinayetlerine devam ederken düzenli halden düzensize geçiş yapabilmektedirler.

Organize/asosyal saldırganlar: Organize asosyal saldırganlar genellikle ortalamanın üzerinde bir IQ'ya sahiptirler (örneğin 123 gibi). Bu kategoride bulunan saldırgan tipleri genellikle cinayetleri metodik olarak planlar, sıklıkla kurbanlarını kaçırır, onları bir yerde öldürüp, bir başka yerde de cesetten kurtulur. Genellikle kurbanlarının acıma veya sempati duygularına dokunarak kandırırlar. Örneğin Ted Bundy, bayan kurbanlarını sahte bir alçı içinde kolunu sakatmış gibi göstererek arabaya bir şeyler taşımasına yardım etmeleri için kandırır, daha sonra metal bir sopa ile onları bayılıncaya kadar döver ve daha sonra da kaçırırdı. Diğer tipler ise gönüllü olmaları dolayısı ile özellikle fahişeleri hedef alırlar. Suç mahallinde ileri seviyede bir kontrolleri vardır ve genellikle adli tıp hakkında eksiksiz bilgiye sahiptirler. Bu bilgi sayesinde izlerini çok iyi yok ederler ve takip edilmeleri oldukça zorlaşır (örneğin cesedin

bir göl veya nehre bir ağırlık aracılığı ile batırılması gibi). İşledikleri suçların medya takibini iyi yaparlar ve bundan büyük bir projeymişçesine gurur duyarlar. Organize katiller genellikle sosyal olarak yetkindirler; arkadaş veya partnerleri vardır ve hatta bazen evli ve çocuklu da olabilirler. Yakalandıkları zaman komşu ve akraba çevresi ile yapılan görüşmelerde, katiller hakkında genelde zararsız ve kimseyi incitmeyecek kişi olarak bahsedilmiştir. Bazı seri katiller işledikleri cinayetlerin sırrının çözülmesini oldukça zorlaştırır. İntihar notları ile yanlış yönlendirmeler, cinayeti başkasına yükleyecek bazı tuzaklar, çete savaşına kurban olmuş süsü verme ve hatta doğal bir ölüm gibi gösterme en çok başvurdukları yöntemlerdir.

Ted Bundy ve John Wayne Gacy, organize seri katillere uygun birer örnektirler.

Organize olmayan/asosyal saldırganlar: Organize olmayan asosyal saldırganlar sıklıkla çok zeki olmayan, ortalama altı düşük bir zekaya sahip (IQ <90) ve cinayetlerini düşünmeden ve planlamadan gerçekleştiren kişilerdir. Organize olan saldırganlar, kurbanlarını öldürmek için plan yapıp tuzak hazırlarken organize olmayan saldırganlar, karşılarına bir fırsat çıktığı anda cinayet işleyebilir ve cesedi yok etmek yerine suçu işledikleri yerde bırakıp gitme yönünde hareket eder. Genellikle kurbanlarının karşılarına aniden çıkarlar ve herhangi bir uyarı olmaksızın saldırılar. Saldırı ile kurbanın ölmesini müteakiben yapmak zorunda olduklarını hissettikleri ritüelleri gerçekleştirirler (nekrofili, kesip parçalama veya yamyamlık gibi). Nadiren izlerini gizlerler. İçlerine kapanık, sosyal olarak yetersiz ve az arkadaşı bulunan ve geçmişinde akıl rahatsızlıkları bulunması ihtimali olan kişilerdir.

Richard Chase bu grup için uygun bir örnektir.

İtici güçler

Seri katillerin güdülerini dört ana kategoriye ayırabiliriz: «hayalperest», «görev güdümlü», «zevk düşkünü» ve «güç veya kontrol». Ancak, yine de herhangi bir seri katilin bu kategoriler dışında çok daha başka bir itici güçten tetiklenebileceği de başka bir gerçektir.

Hayalperest: Bu gruptaki katiller genellikle gerçeği yanılsamalı olarak algılarlar (psikoz) ve bazen başka biri olduklarına veya cin/şeytan veya tanrı gibi varlıklarca öldürmeye zorlandıklarına inanırlar. Bu grubun en sık karşılaşılan iki alt grubu «şeytani güç güdümlü» ve «ilahi güdümlüler»dir.

Herbert Mullin, Vietnam Savaşı'nda ölen Amerikalı askerlerin Kaliforniya›yı

büyük bir depremden koruduğuna inanmaktaydı. Savaş sona erdikten sonra Mullin, babasının kendisi ile teletapik ilişki kurarak ona «doğaya bir miktar insan kurban etmesini» ve bu sayede Kaliforniya›nın çok büyük ve yıkıcı bir deprem sonrası okyanusa gömülmesini engelleyeceğini iddia etmiştir.

David Berkowitz («Sam›in oğlu») şeytani güç güdümlülere örnek olarak verilebilir. Berkowitz›in iddiasına göre, iblis ona komşusunun köpeği aracılığıyla öldürmesi için emirler gönderiyormuş.

Görev güdümlü: Görev güdümlü katiller tipik olarak kendilerini homoseksüeller, fahişeler, zenciler veya Katolikler gibi kendilerince istenmeyen ilan ettikleri insanların dünyadan temizlemesine adamış olarak görür; ancak, genel olarak psikotik değildir. Kendilerini daha çok insan ırkını sosyal hastalıklardan kurtarmaya adamış kişiler olarak görürler.

Örneğin Ted Kaczynski ("Unabomber"), üniversiteleri ve havayolları endüstrisini hedef almıştır. Kendi yazıp basına dağıttığı bir bildiride, toplumun eski günlerine dönmesini, teknolojinin insanlığa tehdit olmadığı döneme dönmesini istediğini belirtmiştir. İddiası, "Endüstriyel devrim ve getirdikleri insan ırkı için bir felaket olmuştur" şeklindeydi.

Zevk düşkünü: Bu tip seri katiller heyecan peşindedirler ve öldürmekten zevk alırlar. İnsanları bu amaç uğruna harcanabilir birer hedef olarak görürler. Adli psikologlar, bu zevk düşkünü katilleri üç alt gruba ayırmışlardır: «şehvet», «heyecan» ve «rahatlık».

ŞEHVET Şehvet grubundaki katillerin temel dürtüleri sekstir. Kurbanları ölsün veya ölmesin, cinayetlerinde fantezi büyük bir rol oynar. Seksten aldıkları zevk, kurbanlarına uyguladıkları işkence ve acı dolu sakatlama ayinlerinin fazlalığı ile doğru orantılıdır. Genellikle kurbanları ile yakın teması gerektirecek silahlar seçerler; bıçak veya çıplak el gibi. Şehvet güdümlü seri katiller cinayetlerine devam ettikçe öldürme frekansları artar veya uyguladıkları işkence ve şiddetin dozu artar veya her ikisi de birlikte görülebilir.

Kenneth Bianchi, seksüel güdüleri giderek artan seviyede değişik tip işkence ve parçalama ihtiyacında olduğu için, değişik yaş, ırk ve görünümdeki kadın ve kızları öldürmüştür.

Jeffrey Dahmer, mükemmel fantezi aşığını aramıştır: güzel, itaatkar ve sonsuza değin. Şehveti arttıkça alkol, uyuşturucu ve egzotik seks yöntemlerini denemeye başlamıştır. Giderek artan parçalama isteğini kurbanlarının başlarını ve genital

organlarını kesip saklayarak dışa vurmaya başlamıştır. Kurbanlarının onun bir parçası olmasını garantilemek için yamyamlığı da denemiştir.

HEYECAN Heyecan arayan katillerin ana amacı, kurbanları üzerinde acı veren kurgular yaratmak veya onları korkutmaktır. Bu onları tahrik eder ve heyecan uyandırır. Adrenalin onlar için kurbanlarını avlanma veya öldürme ile peşinde oldukları bir tutkudur. Bu gruptaki katillerin tek amacı öldürmektir ve bunun altında cinsel ihtiyaçlar veya işkenceden haz alma gibi dürtüler yatmaz, sadece sonuç önemlidir. Genellikle kurbanlar tanımadıkları kimselerdir, ancak katil bir süre de olsa kurbanlarını takibe almıştır. Heyecan peşindeki katiller, cinayetlerine uzun süre ara vererek cinayet yöntemlerini geliştirerek daha kolay öldürmek için planlarını geliştirip mükemmelleştirebilir. Birçoğu mükemmel cinayeti işlemeye kendilerini adamışlardır ve asla yakalanamayacaklarını düşünürler.

Robert Hansen kurbanlarını gizli bir yere götürür, onları orada salar ve daha sonra da avlayarak öldürürdü. Lee Boyd Malvo ve John Allen Muhammad, (Beltway keskin nişancı katilleri), tamamıyla rastgele kurban seçmişlerdir. Sıklıkla benzin istasyonları seçmişler ve arkalarında iz bırakmadan olay mahallini terk etmişlerdir.

RAHATLIK Maddi kazanım ve rahat bir yaşam şekli bu gruptaki katillerin temel dürtülerindendir. Genellikle kurbanlar aile bireylerinden veya yakın arkadaş çevresindendir. Cinayet işledikten sonra katil, müfettişlerin veya aile bireylerinin kendisinden şüphelenmemesi için cinayetlerine bir süre zarfında ara verebilir. Zehir, özellikle de arsenik, kurbanlarını öldürmede en çok kullandıkları yöntemdir. Kadın seri katiller genellikle bu gruba girerler ama bu gruptakilerin hepsi kadın değildir. Dorothea Puente, kiracılarını onların sosyal güvenlik ödemeleri yüzünden öldürmüş ve evinin arka bahçesine gömmüştür. H. H. Holmes da sigorta parası ve işyerinin karı için öldürmüştür.

Puente ve Holmes gibilerinin daha önceden hırsızlık, sahtekarlık, namussuzluk, borcunu ödememe, zimmetine para geçirme gibi aynı tabiata sahip suçlardan mahkumiyetleri vardır. Dorothea Puente en sonunda sahtekarlık suçundan şartlı tahliye edilmiş olduğu zamanda şartlarını bozduğu için tutuklanmıştır.

Güç/Kontrol: Ana amaçları kurbanları üzerinde güç kullanmak ve güç kazanmaktır. Bu tip katiller bazen çocukken tacize uğramış ve bu olaylar onların yetişkin hale geldiklerinde güçten mahrum ve yetersiz olarak hissetmelerine sebep olmuştur. Birçok güç veya kontrol güdümlü katiller kurbanlarını seksüel

olarak taciz eder, ancak bu noktada şehvet düşkünü katillerden ayrılırlar, çünkü esas amaçları şehvet güdüleri ile tecavüz etmek değil, kurban üzerinde hakimiyet kurmaktır. Ted Bundy, tüm Birleşik Devletler›de gezerek kontrol edebileceği kadın aramıştır.

Tıbbi profesyoneller

Yaşam ve ölümün içindeki gücün patolojik etkisine ilgi duyan bazı kişiler tıbbi mesleklere ilgi duymaya eğilimlidirler. Bu tip seri katillerin sıklıkla "ölüm melekleri" veya "merhamet melekleri" olarak adlandırıldıkları görülmüştür. Buna bir örnek Harold Shipman'dır. Kendisi İngiliz aile doktorudur ve kurbanlarını doğal yoldan ölmüş gibi göstermesi ile ünlenmiştir. 1975 ila 1998 yılları arasında en az 215 hastasını öldürmüştür; ki en az 250 kişiyi öldürdüğünden şüphelenilmektedir. Yine İngiliz olan Dr John Bodkin Adams ise 1957 yılında sadece bir hastasını öldürmekten ötürü temize çıkmış olsa da en az 163 hastasını öldürdüğü sanılmaktadır.

Bazı tıbbi katiller hile ve düzenbazlık yoluna sapmışlardır. Örneğin, H. H. Holmes sıklıkla sigorta dolandırıcılığı ve bilirkişi hilelerine başvurmuştur. Harold Shipman daha önce bu suçlardan hüküm giymiş ve £600 para cezasına çarptırılmıştı. Katil, ancak sahtekarlığı ortaya çıktıktan sonra yakalanabilmiştir.

Kurbanlar

Kriminoloji uzmanları, uzun süren çalışmalar sonucunda birçok seri katil ve seçtikleri kurbanlar arasında çeşitli bağ ve ilişkiler ortaya çıkarmışlardır. Demografik istatistiklere göre seri katiller erkeklerden çok kadınları, eş-dost yakın akraba ve aile bireylerinden çok yabancıları öldürmeyi tercih etmektedirler. Hayatında bir kez cinayet işleyenlerde ise kadın erkek eşit dağılımda olurken, yabancılardan çok arkadaş ve aile bireylerini öldürmektedirler.

Seri katillerin çoğunda cinsel güdüler cinayetlerde ağırlık kazanmakla birlikte istisnalar mevcuttur. Seksüel güdüler sıklıkla katillerin kurban seçimlerinde de spesifik bir kriter olmasında temel bir sebeptir. Homoseksüel seri katiller sıklıkla homoseksüel kurbanları seçmiştir (Jeffrey Dahmer veya Dennis Nilsen gibi).

Amerika Birleşik Devletlerinde katiller genellikle 18–50 yaş arası kurbanları seçmektedirler. Kurbanların ağırlıklı çoğunluğu beyazlardır ve destekleyen araştırmalar göstermiştir ki seri katiller ırkçılıkla iç içedir.

Erkeklerin yabancı kurban seçmelerinin aksine, kadın seri katiller genellikle

etraflarındaki eş-dost ve tanıdıklarından kurbanlarını seçerler. Kadın seri katiller için, önemli kurbanları arasında kocaları ve çocukları vardır. Erkek ve kadınları kıyasladığımız zaman çocuk öldürmede kadın seri katiller erkeklerden çok daha yüksek yüzdeye sahiptirler (%21 - %39).

Kadın seri katiller

Kadın seri katillere daha seyrek rastlanır. Duygusal olarak yakın oldukları erkekleri kişisel sebeplerden öldürmeye daha çok eğilimlidirler ve genellikle de öldürmeden önce kurban ile duygusal ilişkiye girme ihtiyacı duyarlar. Cinayetlerini kendi evleri veya sağlık merkezleri gibi belirli yerlerde (bu yüzden medya tarafından "Mercy Melekleri" ismi yaratılmıştır) veya aynı şehir veya eyalette farklı yerlerde işlerler. Her katilin sadece katilin kendisi tarafından geçerli kılınabilecek spesifik eğilimleri, ihtiyaçları, onları tetikleyen sebepleri vardır. Çok nadir durumlarda kadın seri katiller ortak olarak bir "takım" oluşturmak adına bir erkek seri katille işbirliğinde olabilirler.

Seksüel veya sadizm güdülü cinayetler kadın seri katillerde çok nadir gözükür. Gözüktüğü durumlarda, bu tip katillerde çocuk yaşlardaki istismarlar veya psikopatik ruh halleri görülmektedir. 105 kadın seri katil arasında yapılan bir araştırmada en çok başvurulan cinayet yöntemi zehirleme çıkmıştır.

Tipik kadın seri katillerin davranış karakteristiğine uymayan bir örnek olarak Aileen Wuornos verilebilir. Wournos ev yerine sokakları, zehir yerine silahı, eş-dost ahbap yerine yabancıları zevk için öldürmüştür. Diğer bir atipik kadın seri katile örnek hemşire Jane Toppan verilebilir. Toppan, cinayetlerinden yargılandığı duruşma esnasında öldürmenin onda cinsel tahrik uyandırdığını belirtmiştir. Seçtiği hasta kurbanlarına özel karışım bir ilaç vermiş ve öldükleri esnada yatakta yanlarına yatıp vücutlarına yakinen temas etmiştir.

SERİ KATİLLERİN 20 ORTAK ÖZELLİĞİ

1) Birbirine benzer en az 3 cinayet işlemiş olmaları.

2) Durdurulana kadar öldürmeye devam etmeleri. Bugüne kadar öldürmeye son veren seri katil olmamış.

3) Cinayetten sonra bir sakinleşme dönemine girmeleri. Bu süre kimi katile göre birkaç gün, kimine göre de bir iki yıl olabiliyor.

4) Sakinleşme döneminde cinayeti hafızada canlı tutabilmek için kurbandan bir eşya ya da organ alma.

5) Bazı istisnalar dışında yalnız çalışma.

6) Cinsel davranış bozuklukları ve intihara eğilim. Çoğunluğunda alkol ve/veya uyuşturucu bağımlılığı.

7) Zayıf hafıza. Gerçekle yüzleşmekten kaçma. Hayvanlara işkence etme eğilimi.

8) Kurbanlarını genellikle kendi yaş gruplarından seçme, sosyal ya da ekonomik sınıf farkı gözetmeme.

9) Kurbanlarının etini yeme ve ölü sevicilik.

10) Cinayet işlerken farkında olma. Cezai sorumluluk bilinci.

11) Aşağılık duygusu.

12) İktidar ve güç ihtiyaçlarını tatmin için öldürme. Öldürme güdüsünü harekete geçiren, genellikle cinsel ihtiyaçların açığa çıkması.

13) Yaşlarının genellikle 20 - 40 arasında olması. (%90›i erkek)

14) Genelde heteroseksüel ve dindar olmaları.

15) Dış görünüm olarak adam öldürecek birine benzememeleri. Düzenli bir işte çalışmama. Silik ve ezik hissetme.

16) Problemli çocukluk, cinsel saldırıya maruz kalma.

17) Normalin üstünde zeka.

18) Pornografi, mastürbasyon, röntgencilik ve fetişizm merakı.

19) 18 yaşına gelmeden önce tecavüz etme hayali kurma.

20) Erkek seri katillerin birçoğuna çocukken kız kıyafetleri giydirilmesi.

SHERLOCK HOLMES

Arthur Conan Doyle'un yarattığı hayalî dedektif, 6 Ocak 1854'de Londra'da doğmuştur. İlk hikâyesi olan Kızıl Soruşturma, 1887 yılında gazetede basılmaya başlanmıştır.

Sherlock Holmes, dedektif kahramanlar içerisinde belki de en meşhur olanıdır. Olayları gözlem yoluyla çözmesi ile ünlüdür. Tümdengelim yöntemini çok iyi kullanmaktadır, sorduğu soruların cevaplarınının birbiriyle tutarlı bir bütün

oluşturmasına dikkat eder, yani yöntemindeki fark, ipuçlarını biraraya getirip bir çözüm bulmak yerine elindeki ipuçlarından anlamlı bir bütüne ulaşmaya çalışmaktır. Bunun yanı sıra kendi kendine yaptığı laboratuvar araştırmaları sonucunda elde ettiği bilgileri tekil olaylara uygular ve sigara izmaritlerinden, el yazılarından, ayak izlerinden ve her türlü bilgi kırıntısından sonuca ulaşır. Yazar Doyle, Holmes karakterini yaratırken dönemin ünlü doktorlarından Profesör Joseph Bell'i kendisine örnek almıştır. Bell, Sherlock Holmes maceralarında sıkça karşılaşılan gözlemleme yöntemini hastalarıyla ilgili bilgi sahibi olmak için kullanır ve bu yöntemi tıp öğrencilerine öğretirdi. Holmes, işiyle ilgili olmayan hiçbir konuya ilgi duymaz, işine yarar diye sosyete haberlerini takip eder ama Dr. Watson'ın Holmes'ün politika bilgisine verdiği not, on üzerinden sıfırdır. Hatta, bu konuda abartıya kaçıp, "Dünyanın güneş etrafında döndüğünü bilmek işime yaramıyorsa, neden bu bilgiyi kafamda tutayım ki" dahi diyebilmiştir.

Dönemin pozitivizmi, kendisi bir doktor olan Conan Doyle tarafından, Holmes karakterine fazlasıyla giydirilmiştir. Holmes, kariyerine bir üniversite öğrencisi iken başlamaya karar vermiştir. Gloria Scott macerasında bir dostunun babası tarafından övgüler alan Holmes, öğrencilik yıllarında geliştirdiği akıl yürütme metodlarını profesyonel yaşamında olgunlaştırır. Aralarında Avrupa'nın kraliyet aileleri ve seçkin kişiliklerinin olduğu geniş bir müşteri yelpazesi vardır. Ancak Holmes, yine de müşterilerini seçme lüksünü kendine verir. Yoksul bir müşterinin getirdiği ilginç ve merak uyandırıcı bir davayı, zengin bir şahsın getirdiği sıradan bir probleme tercih eder. Yeri geldiğinde, ülkesinin çıkarları adına çalışır; Donanma Antlaşması, Bruce Partington Planları ve Son Görev gibi hikeyelerde İngiliz çıkarlarını korumuş ve potansiyel savaşları önlemiştir.

Dönemindeki pozitivist yaklaşım ve bilimsel analiz eğiliminden dolayı, Holmes farklı alanlarda birçok tezler ve monograflar kaleme almıştır. Sigara külleri gibi detektiflik mesleğinde kullandığı bir konudan; "Arıcılık ve Kraliçenin Ayrımcılığı Üzerine Bazı Fikirler" ve konu hakkındaki son noktayı koyduğu iddia edilen "Lassus'un Çok Sesli İlahileri" gibi farklı alanlardaki yazıları okuyucunun karşısına çıkar. Holmes, bilimsel yetenekleri dışında, iyi bir dövüşçüdür. Üniversitede boks ve eskrim eğitimi almış, 19. yüzyılda İngiltere'de sıkça görülen sopa dövüşünde de uzmanlık edinmiştir. Öykülerde Holmes'un ettiği kavgalar genelde sonradan anlatılır. Şöhretli Bir Müşteri Macerası, Yalnız Bisikletçi, Son Dava gibi hikâyelerde, Holmes eskrim, boks ve Boş Ev'de anlattığı üzere Baritsu gibi dövüş tekniklerine başvurarak kendini kurtarır. Buna rağmen Holmes imgesi, daima 'kalbi olmayan bir zihin' olarak belirir. Fiziksel

şiddet yönü oldukça nadir ve daima haklı olarak ortaya çıkar.

İnsanları, bir denklemin elemanları olarak ele alan ve dolayısıyla duygusal yönlere kaymayan bir karakter olan Holmes, amacına ulaşmak için zaman zaman aldatıcı ve kurnaz bir karaktere bürünür. Charles Augustus Milverton macerasında, Holmes bilgi edinebilmek için bir malikane hizmetçisine evlenme teklif etmiş, Baskerville Tazısı romanında, düşmanının safdışı etmek için Watson›a yalan söylemiştir. Detektifin çevresiyle olan ilgi ve ilişkisi, davasına olan temaslarıyla orantılı görünür. Watson, dostunun Akgürgenlerin Esrarı hikâyesinde, müşteri Violet Hunter›a ilgi duyduğunu sanmış ancak davanın çözümlenmesiyle Holmes›un ilgisi kaybolmuştur.

Holmes, davalarında Scotland Yard veya yeri geldiğinde İngiliz Hükümeti adına çalışsa da, bazı durumlarda kendi adaletini kendi sağlama hakkını kendinde görür. Donanma Antlaşması, Şeytan Ayağı ve Charles August Milverton Serüveni gibi hikâyelerde Holmes, yasal adaletin yetersiz kaldığı durumlarda kendi adaletini sağlayan kişilere sempati duymuş ya da bir suçlunun yakalanmasının, serbest kalmasından kötü sonuçlar vereceğine kanaat getirerek kaçmasına izin vermiştir. Charles August Milverton hikâyesinde yüksek fiyatlar karşılığında tanınmış kişilere şantaj yapan Milverton›ı öldüren bir kadına duyduğu saygıyı Lestrade›dan gizlemeyen Holmes, Donanma Antlaşması›nda ise evrak hırsızlığının ifşa olmasının uzun vadede çok daha büyük zarar getireceğini öne sürerek hırsız Joseph›in kaçmasına göz yummuştur. Davaları ve araştırmaları sırasında ise sık sık direniş ve hatta saldırganlıkla karşılaşır. Bu tepkiler Kayıp Futbolcu hikâyesinde, mesleğini tasvip etmeyen doktordan Seçkin Müşteri öyküsünde Holmes›a saldırmak için adam kiralayan çapkın konta kadar değişiklik gösterir. Detektif, bu tepkilere karşılık gerektiğinde mizahi ve sözlü karşılıklar verirken, fiziksel saldırılara karşı ise kendini korumakta zorluk çekmez. Bunun örneklerinden biri, Yalnız Bisikletçi öyküsünde, Holmes›a yalnızca bir sıyrık kadar hasar verebilen Woolidge›in kendisinin evine elarabası ile taşınmasından anlaşılabilir.

Sherlock Holmes, 20. yüzyılın başlarında artık emekliye ayrılır. Aslan Yelesi macerası gibi nadir durumlar dışında eski yaşamını geride bırakan Holmes, arıcılıkla ilgilenmiştir. Holmes›un gerçek anlamda dönüşü, Son Görev›dir. I. Dünya Savaşı öncesi, Almanlara karşı istihbarat amacıyla Amerika›ya giderek bir İrlanda göçmeni kılığına bürünen Holmes, bu uzun görevin sonuçlanmasıyla birlikte artık yaklaşmakta olan Dünya Savaşı›nı kastederek, dostu Watson›a şu sözleri söyleyerek gerçek anlamda bir dönemin kapanışını vurgular: «Bir şark rüzgarı geliyor, Watson. (...) Öyle bir rüzgar ki İngiltere'de böylesi esmedi.

Soğuk ve acı bir rüzgar bu Watson ve bir çoğumuz karşısında çürüyüp gideceğiz. Fakat yine de Tanrı›nın rüzgarı bu ve fırtına dindiğinde, güneşin altında daha temiz, daha güzel ve daha güçlü bir toprak yatacak.»

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

22 Mayıs 1859›da İskoçya›nın Edinburgh kentinde doğan Conan Doyle, polisiye roman türünün ve dünyanın en ünlü roman kahramanlarından detektif Sherlock Holmes›ün yaratıcısıdır. Koyu katolik bir aileden gelen yazarın babası meşhur bir sanatçı ve karikatüristti. Edinburgh Üniversitesi Tıp Fakültesi›nden 1884›te mezun oldu. İlk günlerdeki hasta azlığı sıkıntısını gidermek için A Study in Scarlet adlı ilk Sherlock Holmes öyküsünü yazdı. 1887›de yayımlanan roman pek bir başarı kazanmamasına rağmen Amerikalı bir yayıncı diziyi sürdürmesi için onu ikna etti. Üç yıl sonra yayımlanan The Sign of Four›un ardından doktorluğu bırakıp kendini tümüyle yazarlığa verdi. Doyle, sadece altı Sherlock Holmes hikâyesi yazmak niyetindeydi. Ancak, bunlar yayımlandığında, yayınevleri peşini bırakmaz oldu. Doyle, Holmes›ü sevmiyordu, ondan bir türlü de kurtulamıyordu. Önce yayınevlerinden inanılmaz derecede yüksek ücret isteyerek onları yıldırmak istedi. Oysa ki yayıncılar ona istediğinden fazlasını teklif ettiler. Ne yapacağını bilemeyen Doyle, maceralarından birinde Holmes›ü Reichenbach Şelalesi›nden düşürtüp öldürdü. Bu olay, bütün İngiltere için ulusal bir yas günü oldu. Doyle›u sadist, katil ve vatan haini olmakla suçladılar; binlerce genç, kollarında yas işareti olarak siyah şerit takarak şehir sokaklarında dolaştı. Sonunda Doyle, Holmes›ü yeniden hayata döndürmek zorunda kaldı. Ancak Birinci Dünya Savaşı›nda Holmes›ü gerçekten öldürebildi.

Sherlock Holmes maceraları

Kızıl Dosya, Dörtlerin Yemini, Bohemya'da Skandal, Mavi Laltaş, Son Vaka, Baskerville'lerin Köpeği, Korku Vadisi, Son Görev, Dava Kitabı, Sherlock Holmes Ölüm Döşeğinde, Bilinmeyenin Kıyısında, Kayıp Dünya, Beneklı Kordon, Boscombe Vadisi'nin Esrarı, Danseden Adamcıklar, Vampir, Kızılsaçlılar Kulübü, Mühendisin Başparmağı, Beş Portakal Çekideği, San Pedro Kaplanı, Yüzü Yaralı Adam, Basit Bir Mesele

SİBEL ATASOY

İstanbul'da doğdu, ortaöğretim ve üniversite yıllarında Anadolu'nun pek çok yerinde bulundu. Uzun süre büyük şirketlerde üst yönetimde görev yaptı. Sonra aniden kariyerini bıraktı ve Fethiye'de bir adada yaşamaya gitti. Yedi yılın sonunda, ilk kitabı Sırıtkan Kırmızı Ay'ı orada yazdı. 2000 yılında İstanbul'a

döndükten sonra eğitmenlik ve danışmanlık işlerinin yanısıra, bir film şirketinin genel koordinatörlüğünü yaptı. Bu arada fantastik ve gerilim dalında yeni yazarları desteklemek üzere kurulan Xasiork Ölümsüz Öyküler Kulübü'nün oluşumunda Orkun Uçar'la ortaklık yaptı.

Eserleri

Sırıtkan Kırmızı Ay (2002), Venüs Bağlantısı (2003), Bir Kadını Öldürmek (2005)

SİLİVRİ CEZAEVİ

Silivri Cezaevi (resmî adı: Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü) İstanbul'un Silivri ilçesinde yer alan ve yapımı 2008 yılında tamamlanan cezaevidir. 8 L tipi kapalı ve 1 açık cezaevinden oluşan "Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü", Türkiye'nin en modern ve yüksek teknolojili, Avrupa'nın en büyük cezaevidir.

Toplam yüzölçümü 744 bin 768 metrekare olan yerleşkede mahkumların kalabileceği alan 437 bin metrekaredir. 8 ayrı kapalı L Tipi cezaevi ile bir açık cezaevinden oluşan Silivri Kampüsü'nün kapasitesi yaklaşık 11.000 kişi. Cezaevinin toplam 2 bin çalışanı bulunmaktadır ve bunun için kampüs içerisine 500 daireli lojman da inşa edilmiştir.

Açık cezaevinde bulunan hükümlü ve tutuklular yemek, ekmek, çamaşır, ütü, atık su arıtması, ısıtma sistemi, kantin ve lokanta hizmetlerinde bulunuyorlar. Silivri Yerleşkesi'nde erkek ve kadın kuaförleri, alışveriş merkezi, kreş, 64 iş atölyesi, 48 dershane, 16 halı saha, 8 konferans salonu atık su arıtma tesisi, 6 trafo ve 2 su deposu yer alıyor.

Cezaevindeki odalarda iki kişilik ranza ve bunun yanısıra gereken durumlarda ranzaya dönüştürülebilecek bir yatak bulunuyor. Engelli tutuklu ve hükümlüler için her cezaevinde iki özel engelli odası yer alıyor.

Cezaevinin yapımına 2005 yılında başlanmış ve üç yılda tamamlanmıştır. Cezaevi için toplam 100 milyon Türk Lirası harcanmıştır.

SOYKIRIM

Soykırım, ırk, canlı türü, siyasal görüş, din, sosyal durum ya da başka herhangi bir ayırıcı özellikleri ile diğerlerinden ayırt edilebilen bir topluluk veya toplulukların bireylerinin, yok edicilerin çıkarları doğrultusunda önemli sayıda ve düzenli biçimde yok edilmeleridir. Tam tanımı, soykırım konusunda çalışan akademisyenler arasında değişim gösterse de, 1948'de Birleşmiş Milletler

Soykırım Suçunun Engellenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde (SSECS) hukuksal bir tanımı bulunmaktadır. Sözleşmenin 2. maddesi soykırımı "Ulusal, etnik, ırksal ve dinsel bir grubun bütününün ya da bir bölümünün yok edilmesi niyetiyle girişilen şu hareketlerden herhangi biridir: grubun üyelerinin öldürülmesi; grubun üyelerine ciddi bedensel ya da zihinsel hasar verilmesi; grubun yaşam koşullarının bunun grubun bütününe ya da bir kısmına getireceği fiziksel yıkım hesaplanarak kasti olarak bozulması; grup içinde doğumları engelleyecek yöntemlerin uygulanması ve çocukların zorla bir gruptan alınıp bir diğerine verilmesi." şeklinde tanımlar.

SSECS'nin giriş bölümünde soykırım olaylarının tarih boyunca yaşandığı, fakat Birleşmiş Milletler'in, Raphael Lemkin bu terimi oluşturana ve Nürnberg mahkemelerinde Holokost'un failleri yargılanana kadar soykırım suçunu uluslararası hukuk altında tanımlayan SSECS'ye karar vermemiş olduğu söyleniyor.

SSECS'nin yürürlüğe girmesi ile sözleşmenin uygulanmasıyla yapılan ilk yargılama arasında 40 yıllık bir boşluk vardır. Şimdiye dek olan tüm uluslararası soykırım yargılamaları, Ruanda Soykırımı, Bosna Soykırımı için olan yargılamalar, bu olaylara özel mahkemelerde yapılmıştır. Uluslararası Ceza Mahkemesi 2002'de kurulmuştur ve sözleşmeye taraf olan devletlerin vatandaşlarını yargılama hakkı vardır, ama henüz kimse yargılanmamıştır.

SSECS'nin 1951 Ocak'ında yürürlüğe girmesinden itibaren yaklaşık 80 Birleşmiş Milletler üyesi devlet SSECS'nin hükümleriyle uyum sağlayan yasalar çıkardı ve bazı soykırım failleri bu tür yerel yasalarla yargılanıp suçlu bulundu. Alman mahkemeleri tarafından suçlu bulunan Nikola Jorgic buna örnektir.

Gregory Stanton gibi soykırım üzerine çalışan akademisyenler soykırımdan önce, soykırım sırasında ve soykırımın ardından ortaya çıkan -kurban grubun dehümanizasyonu, soykırımcı grupların güçlü bir şekilde örgütlenmesi ve faillerin soykırımı inkar etmesi gibi- durum ve hareketlerin farkedilebileceğini ve soykırım yapılmadan soykırımı durdurmak için harekete geçilebileceğini söylüyorlar. Dirk Moses gibi bu görüşün eleştirmenleri bunun gerçekçi olmadığını söylemekte ve örneğin, "Darfur bölgede çıkarları olan büyük güçler için uygun olduğunda bitecektir." demektedir.

SUÇ

Suç, yanlış ya da zararlı olduğu için yasaklanan ve bazı durumlarda cezalandırılan davranış. Hukuki anlamda suç, bir toplumdaki hukuki kurumlar

tarafından ceza veya güvenlik tedbiri yaptırımına bağlanmış fiildir. Suçu gerçekleştiren kişiye suçlu denir. Hukuki anlamda bir kimsenin suçlu kabul edilebilmesi için suçun o kimse tarafından işlendiğinin hukuki süreçler sonucunda ispatlanması gerekir.

SUÇ ANALİZİ

Suç analizi, multidisipliner bir suçla mücadele yöntemidir. Bu nedenle suç analizinin farklı disiplinler açısından ortaya konulmuş birçok tanımına rastlamak mümkündür. En genel anlamda suç analizi, "polisin temel görevlerinden olan suçun oluşmadan önlenmesi ve mevcut suçların ve suç eğilimlerinin tespit edilerek bunlara karşı gerekli tedbirlerin alınmasını" içeren bir kavramdır.

Yani, suçların oluşmadan önlenmesi, hangi suçların neden, hangi etkiler altında işlendiğinin belirlenerek suç ve suçlu profillerinin çıkarılması, kişileri suça iten nedenlerin belirlenerek bu nedenler üzerinde çözümler geliştirmeyi içermektedir. Suçların oluşmasının ardında yatan nedenleri eldeki veriler çerçevesinde değerlendirmek, suç teorilerinin bilinmesini (kriminoloji) ve bu teoriler kapsamında isabetli değerlendirmeler yapabilmeyi içermektedir.

Suç analizi, mevcut suçların aydınlatılmasında da kullanılmaktadır. Suç ve suçlu profillerinin çıkarılması, suçların hangi bölgelerde hangi zaman dilimlerinde ne gibi metotlarla işlendiği ile ilgili çalışmaları kapsamaktadır. Polis merkezlerinde kurulması öngörülen suç analizi birimleri daha çok bu kısımla ilgili çalışmalar yürütmektedirler. Mevcut suçların aydınlatılması kapsamında suç analizinin soruşturmaya da bazı katkıları bulunmaktadır. Soruşturmayı yürüten görevliler suç analizi üniteleri tarafından belirlenen Modus Operandi dosyalarından yararlanabilmekte, aynı zamanda suçun işleniş yöntemi ile ilgili sınıflandırılmış bilgiler elde edebilmekte ve üzerinde soruşturma yürüttükleri konuyla ilgili bilgi sahibi olabilmektedirler.

Suç eğilimleri de bu sayede belirlenir. Toplumda meydana gelen ekonomik, sosyal, kültürel değişimler uzun vadede suçların türleri ve işleniş şekilleri üzerinde bazı değişmelere neden olmaktadırlar. Güvenlik hizmetinin sürekliliği ve bu hizmeti sunan kişilerin sınırlı zamanlar içerisinde bu hizmeti gerçekleştirmeleri gerçeğinden hareketle, toplumda meydana gelen uzun vadeli değişimlerin neden olduğu suç eğilimleri suç analizinin uzun dönemli değerlendirilmeleriyle ortaya konulmaktadır. Bir anlamda suçlarla mücadelede kurumsal bellek oluşturulmakta ve bu bellekte bulunan değerlendirilmiş bilgilerin ışığında ileriye dönük bir takım öngörmeler ve buna bağlı önleme programları geliştirilmektedir.

Suç analizinin birçok alanda kullanımı mümkündür. Asayişe müessir suçlar, terör suçları, kaçakçılık suçları v.b. Suç analizinin terörle mücadele alanında kullanımı ile ilgili olarak şu örnek verilebilir: 11 Eylül terör saldırıları sonrasında FBI ve CIA'in sistemleriyle ilgili yaptıkları çalışmalarda haber alma teknikleri bakımından oldukça gelişmiş teknolojilere sahip olmalarına rağmen bilginin anlamlı hale getirilip kullanılmasında sorunlar yaşadıkları tespit edilmiş, bu amaçla da değişik birimlerdeki personel eğitilerek suç analizi ile ilgili oluşturulan yeni birimlerde istihdam edilmiştir. ABD'de özellikle büyük şehirlerde suç analizi yöntemleri aktif olarak kullanılmaktadır ve polis merkezleri içerisinde suç analiz birimleri kurulmuştur.

Suç analizinin aşamaları

Suç analizi uygulayıcılarına göre, suçlarla ilgili olaylar analiz edilmediği ya da sınıflandırılmadığı zaman (burada sınıflandırmadan kasıt, suçun tür olarak sınıflandırılması değil, işleniş metodu, zamanıdır.) çoğunlukla yöneticiler bütün olayların birbirinden bağımsız olacağı değerlendirmesini yapacaklar ya da hangi olayların ilişkilendirilebileceği konusunda tahminden öte geçmeyen varsayımlarda bulunacaklardır. Bu nedenle suç analiz yöntemleri ışığında yapılan değerlendirmelerin başarıya ulaşma oranı her zaman yüksek olacak, personelin doğru zaman ve yerde doğru sayıda görevlendirilmesi mümkün olacak ve taktik operasyonlarda etkinlik ve verimlilik artacaktır.

Etkili ve verimli bir analiz gerçekleştirebilmek için bazı aşamalar bulunmaktadır. Bu aşamalar suç analizinin temelleri olarak nitelendirilebilir. Bir diğer ifadeyle bu aşamalar, bir bütün olarak sonuçlar veren analiz sürecinin basamaklarıdır. Bununla birlikte analiz süreci her zaman aşağıda verildiği düzen içerisinde gerçekleşmeyebilir bu nedenle bu süreci Ekblom (1988), yemek tarifine bakarak yemek yapmaktan daha çok bütünlüğüne dikkat ederek resim yapmaya benzetmektedir.

Veri toplama

Suç analizi için farklı kaynaklardan elde edilen veriler başlangıç noktasıdır. Veri toplamada amaç aslında birbirinden bağımsız ya da ilgisiz gibi görünen bazı olayların ilişkilendirilebileceği türden donelerin bir araya getirilmesi ve analize zemin hazırlamaktır. Analizin isabetli olup olmaması ya da kalitesi, mikro düzeyde verinin kaliteli olmasıyla doğru orantılıdır. Bu nedenle suçların analiz edilmesiyle ilgili olabilecek her türlü bilginin, güvenilir, doğru ve sağlıklı elde edilmiş olması idealize edilir. Ancak, sosyal bilimlerin bütün alanlarında olduğu ve özellikle nicel çalışmalarda öngörüldüğü üzere, yapılan analizlere

metodolojiden ya da veri toplama araçlarından kaynaklanabilecek yanılma payı verilir (standart sapma).

Veri ve veri Kaynakları: İyi bir analiz, teker teker olaylar bazında ya da genel anlamda olaylar hakkında elde edilmiş her türlü bilginin değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkar. Bu nedenle suç analizi verileri çeşitlilik arz eder. Ancak, bunları sınıflandırmak gerekirse genel olarak polisin spesifik olaylar ya da suçlarla ilgili elde edeceği veriler aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir:

1. Matematiksel veriler: suç oranları, suç aydınlatma oranları, mahkeme ve cezaevi kayıtları v.b

2. Gözlem sonuçları: çalışanların sorumlu oldukları bölgelerle ilgili aldıkları bilgiler, vatandaş ihbarları, basın yayın organlarında elde edilen bilgiler, anket vb araçlarla elde edilen veriler, bağımsız anketler, suçla ilgili resmi anketler, polis imdat telefonları

Suç olayları ile ilgili elde edilen her türlü veri kritik önem arz etmektedir. Bu nedenle yukarıdaki sınıflandırma kapsamına suç soruşturma dosyalarında elde edilen bilgilerle ilgili verilerin de dahil edilmesi mümkündür. Bu, özellikle Modus Operandi dosyalarının çıkarılabilmesi için önem arz etmektedir. Ancak, soruşturma dosyalarında bulunan verilerin her zaman analiz işlemi için paylaşımı mümkün olmayabilir. Bu nedenle bu konu yukarıda belirtilen kapsamın dışında değerlendirilmiştir. Ancak, soruşturma dosyaları için özel hazırlanmış formlar bu konuda yardımcı olabilir, zira bu şekilde mahkeme süreci tamamlanmış dosyalar için doldurulacak bu formlar analiz için katkıda bulunacaktır.

Suç analizi yapacak birimlerin farklı üniteler tarafından toplanmış verilere ulaşabilmesi gerekmektedir, ancak burada dikkat edilmesi gereken, bu birimlerin veri toplama merkezi olmadığı, sadece elde edilen verilerin analiz edildiği yerler olduğudur. Analiz birimlerinin veri alabilecekleri iki önemli veri kaynağı vardır: kurum içi kaynaklar ve kurum dışı kaynaklar.

KURUM İÇİ KAYNAKLAR Polis tarafından analiz edilen verilerin önemli bir kısmı polisin kendisi tarafından üretilen verilerden oluşmaktadır (Buck, 1973). Kurum içi kaynaklar, resmi yazılı kurum evrakı olabileceği gibi gayrı resmi bilgilendirme amaçlı belgeler de olabilir. Bununla birlikte, kurum içinde değişik amaçlar için toplanan her türlü istatistiksel bilgi bu kapsamda değerlendirilebilir.

KURUM DIŞI KAYNAKLAR Genellikle diğer kurum ya da kuruluşlar

tarafından toplanan ve suçla ilgili konularda açıklayıcı olabilecek her türlü veri bu kapsama girmektedir. Örneğin, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından toplanan ekonomik göstergeler, suç ile gelir düzeyi arasındaki ilişkinin bulunması için ya da nüfus istatistikleri, nüfus yoğunlaşmasının suç artış ya da azalışları üzerindeki etkisinin belirlenmesi için yararlı iki kaynak olabilecektir.

Verilerin tasnifi

Suçların analizinde kullanılacak verilerin elde edilmesinden sonra en önemli aşama elde edilen verilerin tasnif edilerek analize hazır hale getirilmesidir. Özellikle bilgi teknolojilerinin çok hızlı bir şekilde arttığı ve kapasitelerinin genişlediği günümüzde bilgi paylaşımı hızlanmış, polis merkezlerinin aynı anda birçok kaynaktan yüklü miktarlarda veri almalarına neden olmuştur. Bu kadar çok verinin tasnif edilmemesi karmaşaya, dolayısıyla da isabetsiz analizlere neden olmaktadır. Yukarıda bahsettiğimiz teknolojik gelişmeler bir diğer açıdan tasnif işlemini kolaylaştırmaktadırlar.

Günümüzde polis merkezleri, geçtiğimiz yıllara oranla bilgi teknolojileri alanına yaptıkları yatırımı daha önceki yıllara göre artırmışlardır (Brown, 1998). Bu, polisin elde ettiği bilgileri elektronik ortama taşıması ve daha hızlı analiz etmesi bakımından oldukça önemlidir. O'Shea ve Nicholls (2000) tarafından yapılan çalışmaya göre, günümüzde polis merkezlerinin %90'ı kritik olarak nitelendirdikleri verileri ve bilgileri elektronik formatta muhafaza etmektedirler.

Analiz

Bu safhada, elde edilen verilerin cevaplamak istediğimiz sorular çerçevesinde değerlendirilmesi ve birbirinden bağımsız gibi görünen karmaşık bilgi yapılarının ilişkilendirilmesi söz konusudur. Bu safhada kullanılacak analiz yöntemleri, cevabı aranan sorunun niteliğine ya da analizin kimin için yapıldığına göre değişme gösterir. Suç analizinde elde edilecek sonuçların hitap edeceği kitlenin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak farklı metotlar kullanılabilir. Örneğin, halkın bilgilendirilmesi ve suç korkusunun ortadan kaldırılması amacıyla yapılacak analiz türünde eldeki veriler bu çerçevede değerlendirilerek daha çok bir şehirde meydana gelen suç türlerine göre suçun en fazla işlendiği bölgeler haritalarda tespit edilir ve haritalar bazı grafiklerle desteklenerek kamuya açık yerlerde ilan edilir. Bununla birlikte, politika belirleyen yöneticiler için yapılacak analizler daha çok çözüm odaklı istatistikî ilişkilendirmelerle desteklenmiş olarak yapılır. Herhangi bir suçla ya da birden fazla suçla ilgili polise yönelik yapılacak analizler ise suçluların farklı olaylarda gösterdikleri ortak özellikler, suçların işlenme yöntemleri gibi konularda

değerlendirilerek yapılmaktadır.

Sonuçların ilgililere duyurulması

Kullanılmayan bilgi anlamsızdır. Bu nedenle, analiz gerçekleştirildikten sonra elde edilen sonuçların mutlaka ilgili kullanıcılara iletilmesi gerekmektedir. Bu kullanım polisin farklı birimlerinde olabileceği gibi özel şirketler, diğer kamu kuruluşları, yatırımcılar ve vatandaşlar tarafından da olabilir.

Etkili analiz kadar bu analiz sonuçlarının hem iç hem de dıştan gelecek ihtiyaçlara cevap vermesi ve ilgililere iletilmesi de önem taşımaktadır. Bir diğer ifadeyle, kullanıcısına ulaştırılmayan bilgi değer kazanmayacaktır.

Geri bildirim ve değerlendirme

Suç analizi birimleri için değişik taleplere sağladıkları verilerin hitap ettikleri kişilerin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığını ölçmeleri ve ilgili kişi ve birimlerden değerlendirme amaçlı geribildirim almaları oldukça önemlidir. Elde edilen geri bildirim sonuçlarına göre bu birimler, analiz yöntemlerini test etme ve onların gerçeği yansıtıp yansıtmadıklarını öğrenme imkanı elde ederler.

Geribildirim, bu amaç için hazırlanmış formlarının aracılığı yapılabilir. Analiz bilgileri ilgili yerlere iletildiği anda bu bilgilerle birlikte gönderilen formlar kullanıcılar tarafından doldurulur ve analiz birimine gönderilir. Bunun yanında ilgili kişilere yönelik anket çalışmaları ve doğrudan analiz yapılan olaylarla ilgili değerlendirme raporları gözden geçirilerek, analiz sonucu yapılan tutuklamalar, yakalamalar olayların azalması v.b gibi sonuçlar ile suç analizi birimlerinden talep edilen bilgi sayısındaki artış gibi konular geri bildirimler için kaynak olarak kullanılabilecek hususlardır.

SUE GRAFTON

Grafton, Türkiye de dahil olmak üzere tam 28 ülkede kitapları yayımlanan bir yazar. Milyonlarca okuru, hatta sürekli iletişim içinde olan okur grupları var. İnandğı tarzda kitaplar yazmakta ustalaşmış olan yazar, "Polisiye roman, adaletin tabakta servis edildiği bir türdür. Bunu becermek içinse illa ki hukuk mahkemeleri tasarlamak gerekmez. Polisiyelerde, okuyucunun aradığı adalet, yemekten sonraki tatlı tabağıdır. O tatlı mutlaka yenir" diyor. Ayrıntılara düşkün gözü, rahat dili, karaktere odaklandığında başka herşeye sağırlaşan zihni, keskin sosyal gözlemleri, hikaye anlatmadaki yeteneğiyle Grafton, eleştirmenlerin de takdir ettiği bir yazar. Yazar, kahramanı Kinsey Millhone'u yaratırken kendisinden ilham aldığını söylüyor.

Türkçe'ye çevrilen eserleri

Ateş'in 'A'sı, Baskın'ın 'B'si, Cinayet'in 'C'si, Delikanlı'nın 'D'si, Esrarengiz'in "E"si, Firar'ın 'F'si, Gerilimin 'G'si, Hesaplaşma'nın 'H'si, İftira'nın İ'si, Jest'in J'si, Katil'in K'si, Lanetli'nin 'L'si, Risk'in R'si

SUİKAST

Suikast, bilinen en eski terörist taktiğidir ve günümüzde de sıkça başvurulmaktadır. Toplumda kargaşa çıkarmak ve devletin yabancı devletler karşısında güvenliğini tehlikeye düşürmek amacıyla devlet büyüklerine, siyasi ve askeri liderlere veya toplumca sevilen kişilere yöneltilen silahlı saldırılardır.

Suikast, ihtilale ilişkin nedenlerden, ekonomik nedenlerden, ideolojik nedenlerden, psikolojik nedenlerden, kişisel nedenlerden, para ve menfaate dayanan nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Suikast için genel olarak, binaların giriş çıkışları, otoya biniş ve iniş anı, gidiş geliş güzergâhları, araçların durduğu noktalar, tören ve merasim seçilir.

Suikastta, her türlü ateşli ve ateşsiz silahlar, patlayıcı maddeler, model uçaklar kullanıldığı gibi, zehirli hayvanlar (akrep-yılan) ve kimyasal maddeler (zehir-asit) de suikast aleti/silahı olarak kullanılır.

Suikastlara taraftar olan terörist gruplara ETA (Easkedi Ta Askatasune), IRA (İrlanda Cumhuriyet Ordusu), Kaddafi'nin desteklediği uluslararası terörist gruplar ile Orta ve Güney Amerika'daki çeşitli terörist gruplar örnek verilebilir. Suikastlarda hedefler genellikle tahmin edilebilir ve olaydan sonra teröristlerce olay üstlenilir. Suikastlar genel olarak hükümet yetkilileri ve görevlilerine, şirket yöneticilerine, polis/asker ve koruma görevlilerine yönelmektedir. Suikastlarda teröristler basit, dinamik, çabuk ve halk üzerinde etki bırakacak şekilde taktik kullanırlar.

SÜBYANCILIK

Pedofili ya da sübyancılık, yetişkin bir kimsenin ergenlik öncesi çocukları cinsel açıdan çekici bulması ve cinsel eğiliminin çocuklara yönelik olmasına neden olan psikoseksüel rahatsızlık. Bu durumdan muzdarip kişilere pedofil ya da sübyancı denir.

Sübyancılar -tipik olarak- yetişkin cinsel ilişkiden zevk almakta güçlük çekerler, özgüvenleri eksik olabilir ve çocuklarla ilişkiyi yetişkinlere nazaran daha az tehdit edici bulurlar. Sübyancının eğilimi karşıt cinse veya kendi cinsine

olabilir. Sübyancıların büyük bir çoğunluğu erkektir ve bu durum kadınlarda çok nadir görülür.

Sübyancılık, birçok Batılı devlette cinsel suçların en önemlisi kabul edilir. Genellikle kurbanın yaşı küçüldükçe ve kurbanla saldırgan arasındaki yaş farkı arttıkça cezalar artar. En büyük cezalar genellikle livataya (ters ilişki) verilir. Suçluların %50›sinden fazlası kurbanların akrabaları, aile dostları ya da tanıdıklarıdır.

Ş

ŞİKE

Fransızca kökenli bu sözcük, bir spor karşılaşmasının sonucunu değiştirmek için maddi veya manevi bir çıkar karşılığı varılan anlaşma demektir. Mecazi anlamda, bir çıkar karşılığı, uzlaşarak bir iş yapma, aldatma anlamında kullanılır.

ŞÜPHELİ

Şüpheli, bir ceza muhakemesi terimidir ve ceza muhakemesi kanununda tanımlanmıştır. Kanunun 2. maddesine göre şüpheli, soruşturma evresinde suç şüphesi altında bulunan kişiyi ifade eder. Soruşturma evresi ise yine aynı maddede yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evre olarak tanımlanmıştır. Günlük dilde şüpheli ve Sanık (sanık kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi ifade eder) aynı anlama gelecek şekilde kullanılsa da hukuken bu terimler birbirinde farklıdır.

T

TECAVÜZ

Irza geçme veya tecavüz, kişinin rızası dışında cinsel ilişkide bulunulmasıdır. Genelde erkek tarafından kadına ve kız-erkek çocuklara doğru yapılan bir eylemdir. Tecavüz bir insanlık suçu olarak kabul edilir.

Vajen yolu ile ırza geçme

Kadının vajinasına penis ya da yabancı madde sokulması ile gerçekleşen, kadının rızası dışındaki ırza geçme türüdür.

Vajinal yolla ırza geçmede; genital organlar çevresinde, memelerde, boyunda, uyluk iç yüzlerinde ve gluteal bölgelerde ekimoz, erozyon ve eritem gibi travmatik lezyonlar oluşabilir. Cinsel organlar dışında vücudun diğer yerlerinde de bu gibi belirtiler bulunabilir. Vajina içinde ve dışında genital bölge çevresinde olayın mağduru ve failin iç çamaşırlarında meni ve meni lekeleri bulunabilir.

Oral

Zorla oral birleşme gerçekleştirmek de tecavüz sayılmaktadır. Eylem; açıkta ve adaba aykırı olmadıkça, akıl ve bedensel zayıflıktan yararlanılarak gerçekleştirilmedikçe ve zor kullanılmadıkça ırza geçme olarak kabul edilmez.

Irza geçmeye teşebbüs

Kişi bütün hazırlıkların tamamlamış, ancak eylemin gerçekleştirilmesi sırasında kişinin elinde olmayan bir nedenle eylem gerçekleşemez ise, bir başka anlatımla kişi amacına ulaşamazsa olay, ırza geçmeye teşebbüstür. Kişinin direnç göstermesi durumunda olay teşebbüs aşamasında kalır. Eksik veya tam teşebbüs halinde anüs ve vajen çevresinde sıyrıklar, ekimozlar ve yırtıklar görülebilir.

TERÖRİZM

Terör ve terörizm konularında farklı yaklaşımlar sergilenmektedir. Bu nedenle, kavramları zihinlerde berraklaştırabilmek için yerli ve yabancı kaynaklarda yer alan tanımların birlikte incelenmesinde fayda vardır. Kökünü Latince "terrere" sözcüğünden alan terör deyimi "korkudan sarsıntı geçirme" veya "korkudan dehşete düşmeye sebep olma" anlamlarına gelmekte olup, ilk defa Dictionnaire de I'Academie Française'nin 1789 yılında yayınlanan ekinde rastlanmaktadır.

Nitekim, 1789 Fransız ihtilali sonrasının dönemi tarihçilerince "terör rejimi-rejime de la terreur" olarak anıldığı bilinmektedir. Türkçe'deki karşılığı "yıldırma, korkutma" olan terör kelimesi, Fransızca Petit Robert sözlüğünde "bir toplumda bir grubun halkın direnişini kırmak için meydana getirdiği ortak korku" anlamında yer alırken, Siyasi Terimler ve Örgütler sözlüğünde "kamu otoritesini veya toplum yapısını yıkmak için girişilen korku ve yılgınlık saçan şiddet hareketleri" olarak belirtilmektedir. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 1.maddesinde; "Terör; baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet'in niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti'nin ve Cumhuriyeti'nin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemlerdir" şeklinde tanımlanmaktadır. Ancak, bu tanıma uluslararası boyut kazandırılması gerekmektedir.

Terörün Unsurları

İdeolojik unsur: Terörün öncelikle bir ideolojik alt yapısının olması gerekmektedir. İdeolojik unsur, örgütün hareket noktasını oluşturmaktadır. Örgüt, benimsediği ideoloji doğrultusunda hareket etmekte, stratejisini buna göre belirlemektedir. Terör örgütlerinin siyasi eğitim adını verdikleri faaliyetlerin amacı, örgütün dayandığı temel ideolojiyi örgüt mensuplarına benimsetmek ve onları örgütün hedefleri doğrultusunda bilinçlendirmektir. İdeolojik eğitim de diyebileceğimiz bu süreçle örgüt mensuplarının örgüte bağlılıkları sağlanır. Günümüzde terör örgütlerinin dayandığı başlıca ideolojiler arasında, Marksist-Leninist ideoloji (Komünizm), Milliyet (etnik) kaynaklı ideoloji (Faşizm, Kürtçülük, Ermeni Milliyetçiliği gibi), dini kaynaklı ideoloji gibi farklı kaynakları temel alan, ancak hedef olarak rejim değişikliğini veya bölünen topraklar üzerinde yeni bir devlet kurmayı amaçlayan ideolojiler yer almaktadır.

Örgüt unsuru: Terörün bir diğer unsuru ise örgütlü yapıdır. Terörle Mücadele Kanunu'na göre örgüt, iki veya daha fazla kimsenin aynı amaç etrafında birleşmesiyle meydana gelir. Örgüt; organize bir yapı içerisinde, aynı ideolojiyi benimseyen ve aynı hedefe yönelmiş kişilerden oluşur. Günümüzde terör örgütleri, çoğunlukla örgüt lideri ile ona bağlı üst düzey sorumlular ve daha alt düzeydeki bölge, il ve birim sorumlularından oluşmaktadır. Örgütsel yapılanmada illegal teşkilatlanma ve gizlilik esastır. Bu aynı zamanda örgütün

temel güvenlik ihtiyaçlarına yönelik bir yapılanmadır. İllegal faaliyet, legal alanda öne çıkan sempatizanların illegal alana kaydırılmaları ile beslenir. Böylece, operasyonlarla ortaya çıkan kadro kayıpları, yeni ve deşifre olmamış örgüt mensuplarının illegal kadrolara aktarılmasıyla giderilmeye çalışılır.

Şiddet unsuru: Terörün en önemli unsuru, şiddet unsurudur. Terör örgütleri şiddeti, ideolojileri doğrultusunda belirledikleri hedeflere ulaşmada önemli bir araç olarak görmekte, «silahlı propaganda» adı da verilen terör eylemlerini, mevcut anayasal düzeni değiştirmek için kaçınılmaz bir yöntem olarak benimsemektedirler. Terör örgütleri, gerçekleştirdikleri şiddet eylemleri ile topluma korku salarak, halkta bıkkınlık ve yılgınlık duygusu oluşturup, vatandaşın devlete olan güvenini sarsmayı ve kaos ortamı yaratmayı hedeflemektedirler.

Terörizm

Terörizm kavramı, terör yöntemlerinin siyasi bir amaçla örgütlü, sistemli ve sürekli bir şekilde kullanılmasını benimseyen bir strateji olarak terör kavramından ayrılmaktadır. Terör terimi, dehşet ve korkuyu belirtirken terörizm, bu kavrama süreklilik ve siyasal içerik katmaktadır. Buradan hareketle terörizm, «Savaş ve diplomasi ile kazanılmayan sonuçları elde etmek, korkutmak ve itaat ettirmek için bir teoriye, felsefeye ve ideolojiye dayanılarak siyasi maksatlarla, iradi olarak terör ve şiddetin sistemli ve hesaplı bir şekilde kullanılmasıdır» şeklinde tanımlanabilir. Ansiklopedik tanımlarda ise terörizm; International Encylopedia of Social Sciences›de; «önceden belirlenmiş hedefleri elde etmek için şiddet kullanan, şiddete başvuran bir grubun veya partinin kullandığı metot», Meydan Larousse›da; «ihtilalci grupların giriştiği şiddet eylemlerinin tümü, tedhişçilik, bir hükümet tarafından uygulanan şiddet rejimi», Ana Britannica›da; «siyasal bir hedefe ulaşmak amacıyla devlete, halka ya da bireylere karşı sistemli şiddet eylemlerine başvurma» şeklinde tanımlanır. Ceza Hukukçusu Ordinaryüs Prof. Dr. Sulhi Dönmezer ise "şiddetin, sosyal, ulusal, ırksal, dinsel, fesat çıkarıcı ve diğer maksatlarla ve sosyal sınıflar arasında çatışma ve savaşı tahrik etmek üzere planlı ve hukuk dışı olarak kullanılması» şeklinde bir tanım vermektedir.

Terörizmin Amacı

Terörizmin temel amacı, bir davaya veya siyasal anlaşmazlığa dikkat çekilmesidir. Bu "dikkat çekme", şiddet eylemleri neticesinde toplumda oluşturulan korku ve dehşet havası ile sağlanmaktadır. Kitle iletişim araçlarının sağladığı imkânlardan da yararlanan terörizm, yarattığı korku ve dehşet ile bir

bakıma topluma; "Benden yana mısın, değil misin?", "Benden değilsen düşmanımsın", "Düşmanımsan hedefimsin", "Senin yaşama hakkın yoktur.» şeklinde belirtilebilecek «taraf olma» çağrısında bulunmaktadır. Terörizm, bu dramatik çağrılar ile insanlara tarafsız olma hakkını yasaklamakta, onların zihinsel ve duygusal masumiyetini yok etmekte, şiddet ortamına çekmekte ve toplumun şiddet yoluyla siyasallaşmasına, kutuplaşmasına yol açmaktadır. Toplumdaki kutuplaşmalar da zihinsel ve duygusal yönden bölünmüş «çatışan tarafları» ortaya çıkarmaktadır. Çatışan tarafların ise toplumun birlik ve bütünlüğünü bozacağı, dolayısıyla terörün amacına hizmet edeceği açıktır. Terörizmin benimsediği bir diğer amaç, kargaşa yaratarak toplumun direnme gücünü kırmak, yerleşik sosyal ve siyasal düzenin arkasındaki halk desteğini şiddet yoluyla zayıflatmaktır. Terörizmin bazı güçler tarafından birtakım siyasi ve ekonomik çıkarlar sağlamanın da aracı olarak kullanıldığı dikkate alındığında amaç oldukça farklılaşmaktadır. Bu gibi durumlarda terörizmin amacı, bir kazanım elde etmek maksadıyla hedef alınan ülke ve toplumda belirli ortamların oluşmasına aracılık etmektir. Türkiye gibi stratejik öneme sahip ülkelerin terör ortamında tutulmasında, ülkemizi hedef olarak seçmiş devletler ve birtakım güçlerin çıkarları açısından zaruret bulunduğu, terörün amacının da sadece bu ortamın devamını sağlamak olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle terörizm, bir siyasi mücadele aracı olmaktan çıkıp, bir ülkenin bir başka ülkeyi zayıflatmak ve istikrarsızlaştırmak için kullandığı bir araç haline gelmektedir. Öte yandan, terörizm kitlelere yönelik hedef gözetmeyen şiddet eylemleriyle, toplumun güven duygusunu ortadan kaldırarak, halkın can derdine düşmesini ve olaylara tepkisiz kalmasını amaçlar. Böylece, kitleler terörizme karşı duyarlılıklarını yitirir, terörü kanıksar ve devletle toplum arasında güven açısından büyük bir uçurum oluşur. Terörizmin bir başka amacı da; baş eğdirmek, itaat ettirmektir. Terörizmin bu türü, terörist örgütlerce kendi üyelerine ve etkilemek istedikleri halk kesitlerine uygulanabilmektedir. Terörist gruplarca amaçlanan; yandaşlar kadar «seyircilerin» de itirazsız baş eğmeleri, «hedef kitlenin» emredileni yapmasıdır. Etkilenmesi amaçlanan bireylere ikinci defa düşünecek zaman ve aksine davranabilecekleri alan bırakılmaz. Amaç, «hedef kitleyi» yıldırmak, yönlendirmek ve yönetmektir.

Uluslararası Terörizm

Güçlü devletlerin etkin politikaları karşısında kendisi için bir çıkış noktası bulamayan bazı devletler, terörü engelleri aşmada bir araç olarak görmüşlerdir. Güçlü bazı devletlerin de uluslararası alanda kendi politikalarının işlerliğini kolaylaştırmak ve rakiplerini etkisiz kılabilmek için terörü bir araç olarak

kullandıkları görülmektedir. Geçtiğimiz yüzyılda; özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra nükleer bir dengenin kurulması ile sıcak savaştan kaçınılmış, buna mukabil terörizm gün geçtikçe yaygınlaşmıştır. Terörizmin, uygulama alanı olarak seçilen bazı küçük ve geri kalmış, demokrasisi tam gelişmemiş ülkelerde başarıya ulaşmış olması, uygulayıcı olan ülkeleri cesaretlendirmiş ve böylece terör alanı gittikçe genişlemiştir. Bu safhadan sonra terörizm uluslararası bir savaş türü olarak önümüze gelmiştir. Verilen destek, zamanla terörizmin boyutlarının büyümesine ve uluslararası nitelik kazanmasına neden olmuştur. Dolayısıyla, gerçek anlamı içerisinde ve küresel olarak terörizme bakıldığında dolaylı yıpratma yöntemlerinin kullanıldığı bir dünya iç savaşı olarak da adlandırılabilir. Özel bir şiddet eylemi veya değişik bir soğuk savaş şekli olan terörizm, uluslararası alanda etkin ve güçlü devletlerin, gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelerin içerisindeki sosyal, ekonomik, kültürel ve benzeri birçok alandaki sorunların istismar edilmesi sonucu, var olan veya suni olarak oluşması sağlanan şiddet içerikli fikir ve hareketlerin belirli bir amaç için harekete geçirilmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Günümüzde terörün en önemli özelliği, uluslararası bir nitelik kazanması ve bu ilişkilerini oldukça geliştirmiş olmasıdır. Artık, teröristler eskiden olduğu gibi sadece içinde bulundukları ülke ile sınırlı kalmayıp, başka ülkelerdeki farklı gruplar ile bağlantılar kurarak karşılıklı destek sağlamaktadırlar. Dolayısıyla teröristler, uluslararası bağlantılarını ve modern teknolojiyi de kullanmak suretiyle milletlerarası etki yapan eylemler düzenleyebilmektedirler. Terör örgütlerinin başka ülke ve gruplardan destek almadan başarıya ulaşması, varlığını sürdürmesi hemen hemen imkânsız gibidir. Özellikle eğitim, teşkilatlanma, finans ve silahlı eğitim için dış desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Bu özelliği ile terörizm, uluslararası bir nitelik kazanmaktadır. 1989 basımı, «Terörizm, Dünü, Bugünü, Yarını» adlı kitabında Profesör Yılmaz Altuğ tarafından yapılan tespite göre terörizm; yabancılara veya yabancılara ait hedeflere yöneltilirse, hükümetler veya birden fazla devlet tarafından beslenen unsurlarca yapılırsa, bir yabancı hükümetin veya uluslararası örgütlerin siyasi mekanizmalarını etkilemek için yapılırsa uluslararası nitelik kazanmaktadır.

Günümüzde bazı devletlerin ekonomik veya politik çıkarları gereği, bazı devletlerin ise uluslararası alanda kendi milli politikaları ile çatışan diğer devletlere karşı dolaylı yıpratma ve dayatma yöntemi olarak terörizmi bir maşa olarak kullanmaları ve desteklemeleri sonucu terörizmin boyutları genişlemiş ve uluslararası bir nitelik kazanmıştır. Savaş, diplomasinin devamıdır. Terörizm, savaş ve diplomasi ile elde edilemeyen sonuçları elde etmek için yapılan eylem veya eylemlerdir» ifadesi, uluslararası terörün anlaşılmasına ışık tutmaktadır.

Terörizmin uluslararası bir nitelik kazanmasının ve artmasının başlıca nedenleri;

- Uluslararası haberleşme ve ulaşım araçlarının son yıllardaki çok hızlı gelişimi,
- Yeni silah ve teçhizatlar ile teknolojik imkânların artması,
- Bazı ülkelerin ideolojilerini ve devrimlerini yaymada terörizmi yöntem olarak seçmeleri,
- Uluslararası terör örgütleri arasındaki istihbarat, eğitim, lojistik, teknik, finans temini, eylem yöntemleri konusunda organik bağların ve işbirliğinin artması

Bu açıklamalardan sonra uluslararası terörizmi, bir veya birden çok ülke vatandaşlarınca oluşturulmuş, desteğini içeriden ve dışarıdan, bir veya birden çok kaynaktan sağlayan organizasyon; kişi veya guruplarca, herhangi bir toplum, devlet veya devletler üzerinde baskı yaratmak suretiyle bazı kazanımlar sağlamak, etnik ve bölgesel sorunları tahrik ederek ülkelerin ulusal menfaatlerine zarar vermek amacıyla şiddet eylemlerine başvurulması şeklinde tanımlamak mümkün olabilir.

THOMAS DE QUINCEY

Küçük yaşta babasız kaldı. Oxford Üniversitesi'nde düzensiz olarak gördüğü edebiyat öğrenimi sırasında çektiği baş ağrıları yüzünden afyon kullanmaya alıştı. 1809'da "Göl Şairleri" diye bilinen Wordsworth, Coleridge ve Southey ile dostluk kurdu. Londra'da yayımladığı ilk kitabı Confessions of an English Opium-Eater'dir (Bir İngiliz Afyon Düşkününün İtirafları, 1821). Bunun ardından Londra'da ve 1828'de yerleştiği Edinburgh'da birçok makale ve deneme yayımladı. Encyclopaedia Britannica'da Goethe, Schiller ve Shakespeare maddelerini yazdı.

En tanınmış eserleri

Adam Öldürmenin Güzel Sanatlardan Sayılması Üzerine (1827), Derin İç Çekişler (1845), The English Mail Coach (1849)

TİP YAŞLA BİRLİKTE DEĞİŞİR

Yaş, insanın hayat sürecinin biyolojik terminolojisidir ve insanın kronolojik yaşının her zaman dış görünüş yaşı ile birebir örtüşmediği de bir gerçektir. İnsanın yüzünün yapısı ve görünümü ile hangi yaşta olduğunu belirlemek

mümkün olmamakta ve bunu tespit amacıyla birçok laboratuarda farklı alanlarda ve farklı yöntemlerle çalışmalar yapılmaktadır.

İnsanın doğduğu günden itibaren başlayan yaşlanması farklı yaşlarda kendine özgü genetik özellikleri ile ölçülür. Deri yapısını örnek olarak inceleyecek olursak moleküler seviyede biyolojik yaşlanma genetik yapıya uygun olarak değişiklik gösterir ve bu değişiklikler farklı yaş aralıklarında farklı ölçülere sahiptir. Genetik etkenler ve sağlık durumuna bağlı olarak biyolojik yaş şahsın takvim yaşından farklı olabilir.

Boyun uzamasının durduğu dönemden sonraki 10 yılda (25-35 yaş) insanın dış görünüşünde belirgin değişiklikler görülür. Yağ dokusunun tipi, gelişme döneminde ve 40 yaşından sonra ortaya çıkar. Yağ dokusu 60-65 yaşından sonra belirgin derecede azalmaya başlar ve bu değişiklik 80 yaşından itibaren çok daha net olarak fark edilebilir.

Yaklaşık 10-12 yaşlarında burun kavisi kendi şeklini alır ve 17-19 yaşlarında kendine has özellikleri göze çarpar. Burun 40-45 yaşından sonra göze çarpacak derecede kalınlaşır, özellikle burun kökü ve civarındaki damarlanma sonucunda kırmızı ve mavi-yeşil görünümde renk değişikliği meydana gelir.

Göz çukurunun medial kısmı 20-25 yaş aralığında belirgindir. 55 yaşından sonra karakteristik olarak gözün dış kısmında ve göz çukurunun dış kenarında aynı zamanda, aşağı göz kapağında ve onun altında ilave kırışıklıklar meydana gelir. Bu kırışıklıkların meydana gelmesinde, şeklinde ve derinliğinde bazı faktörlerin etkisi vardır. Güneş ışınlarının, sosyal–psikoloji etkenlerin görünüşe etkisi büyüktür ve bu etkiler sonucu gerçek yaşı 20-25 olan bir kişi dış görünüşü ile 35-45 yaşında gibi görülebilir.

Bazen zamanından önce meydana gelen fizyolojik değişiklikler kendisini yüzün dış görünüşünde daha çok göstermektedir. Bunlar deride zamanından önce meydana gelen kırışıklıklar, gözün görmesindeki zayıflama, derideki solukluk, kafada farklı bölgelerde farklı miktarda kılların dökülmesi olarak kendini gösterir. Birçok patolojik etken (Miyelom hastalığı, akromegali, tiroit hiper fonksiyonu, tümör ve tümöre benzer lezyonlar, burun derisinde rinofima, yüz sinirinin paralizi, böbrek hastalıkları vs.) yüzde kırışıklıklar meydana gelmesine yol açmakta ve bunun sonucunda gerçek yaşla dış görünüş arasında olan ilişki yanlış kurulmaktadır.

Kırışıklıklar ve sulkuslar 30 yaş döneminde esaslı olarak derinleşmeye ve alnı tam kapsamaya başlar. İlk olarak "yaşlılık yüzü sendromu" oluşmaya başlar.

Kozmetik amaçlı yapılan işlemlerin maksimum tesiri 40-45 yaşına kadar olduğundan, bu yaşlardan sonra hiçbir pahalı kozmetik işlemi önemli etkisi olmamaktadır.

Kadınlarda yanakta deri sarkması 40 yaşından başlayarak belirginleşir. Bunun sebebi yanakta mimik kaslarında elastikiyet özelliğinin kaybedilmeye başlamasıdır. Bu yaştan itibaren elastikiyet ve kollajen lifleri arasındaki ilişki negatif yönde değişir. Kırışık ve sulkuslar derinin tüm tabakalarını kapsar. Derinin rengindeki soluklaşma süreci başlar. Bu yaştan başlayarak hücre seviyesinde giden yaşlanma süreci hücrelerde madde alışverişinin yavaşlanmasına, zayıflamasına sebep olur. Su-tuz alışverişindeki zayıflamanın sonucunda hücrede fazla maya toplanır ve bunun neticesi "ödemli yüz" bulguları meydana gelir. Birçok araştırmacı bu yaş dönemini hayatın ikinci dönemi olarak adlandırır.

Elli yaşlarından başlayarak yüzün ovalliği değişir, sebebi ise kırışıklıkların miktarının artması ve belirginleşmesi, yüzün yaklaşık 1/3'indeki lenf durgunluğu, yağ tabakasının ve derinin gevşek bir hal almasıdır.

Altmış yaşlarında deride yaşlılık sonucu pigmentler oluşmaya başlar. Bununla birlikte, birçok kozmetik preparatlar keratomaları geçici olarak ortadan kaldırabilir. Ancak bir kaç günden sonra yeniden meydana gelebilir. Bu yaştan itibaren yaşlılık döneminin ilk devri başlar.

Yukarıda gösterdiğimiz yaş dönemleri ve diğer etkenler esas alınarak belirtmeliyiz ki yaşa tesir eden birçok dış faktör yaşlanmanın sürecini hızlandırır. Örnek olarak güneş ışınlarının uzun süreli etkisi özellikle yüzün derisine ve gözün görme kabiliyetine etki eder ve hassas deriye daha çabuk tesir ederek zamanından önce yaşlanmış görüntüsü verebilir. Belirtilen etkenlerin uzun süreli tesirinin biyolojik sonuçları olarak derinin yapısında bozulmalar, özellikle hiper pigmentasyon, renginde soluklaşma, kalınlaşma, deri üst tabakasına yakın yerlerde damarlanmada artma meydana gelir.

Yaşla yüzdeki değişiklikler arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar zamanın bu değişikliklerde etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Dr. Vugar K. Hüseynov ile Dr. Bahadur E. Abbasov tarafından kaleme alınan ve Adli Bilimler Dergisi'nde yayınlanan 'Yaşa Bağlı Olarak Meydana Gelen Yüzdeki Değişikliklerin Adli Tıptaki Yeri' başlıklı makaleden alınmıştır.

TRUMAN CAPOTE

20. yüzyıl Amerikan edebiyatının özel yazarlarından biridir. Yıldızının parladığı zamanlar da oldu, itibardan düştüğü zamanlar da. Yazarlık ününe erken kavuşmuş ve alkole çok erken yaşlarda başlamış, cinsel tercihleri ve bu tercihlerini yaşama biçimleriyle -yakın arkadaşı Tenesse Williams ile birlikte- çok sayıda skandala imza atmış, ancak buna rağmen ABD sosyetesi içinde özel bir yer edinmişti. Öyle ki, onun verdiği partilere davet edilmek ya da edilmemek, sosyeteden sayılmak ya da sayılmamakla eş anlamlıydı sayılırdı.

Çok genç yaşta, henüz ilk romanlarının basıldığı yıllarda kazandığı ün, sadece ABD ile sınırlı kalmamış, Avrupa'da hatta Türkiye'de bile sevilerek okunmuştu.

Kendi hayatından ya da hikâye ve romanlarından senaryolaşmış çok sayıda film vardır. Bunlardan en önemlisi -her ne kadar erkek karakterin eşcinselliği filmde dikkate alınmamışsa bile- başrollerini Audrey Hepburn ve George Peppard'ın oynadığı, Blake Edwards'ın yönettiği Tiffany›de Kahvaltı'dır. Ayrıca 2005 yapımı, Capote›nin kişiliği ve karekteri üzerine çekilmiş olan ve başrollerinde Philip Seymour Hoffman, Catherine Keener, Clifton Collins Jr. gibi oyuncuların yer aldığı Capote adlı film de ilgiyle karşılanmıştır.

Eserleri

Bir Noel Şarkısı, Gece Ağacı, Çimen Türküsü, Hatıralarım, Bukalemunlar İçin Müzik, Başka Sesler Başka Odalar, Tiffany'de Kahvaltı, Soğukkanlılıkla

TUTUKLAMA

Tutuklama, ceza muhakemesinde, henüz kesin hükümle özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkum olmamışken, suçu işlediği konusunda kuvvetli şüphe bulunan sanığın yargıç kararıyla özgürlüğünden yoksun bırakılmasıdır. Tutuklama, bir ön ceza değildir. Amacı, ceza muhakemesinde sanığın hazır bulunmasını sağlamak, delillerin karartılmasını engellemek ya da olası bir özgürlüğü bağlayıcı cezanın yerine getirilmesini güvencelemektir. Kişi özgürlüğünü en ağır biçimde sınırlandıran bir önlem olması olması nedeniyle hukuk sistemlerinin çoğunda ancak yargıç kararıyla uygulanır.

Hem kara Avrupa'sı, hem de İngiliz-Amerikan hukukunda kişisel özgürlüğün keyfi olarak engellenmesini önlemek amacıyla birtakım ön koşulların yerine getirilmesi zorunlu tutulmuştur. ABD'de bir kimse hakkında iddianame hazırlanması yeterli bir tutuklama nedenidir. Çünkü bir jürinin iddianameyi kabul etmesi, kişinin suçlu olabileceği anlamına gelir. Fransız hukukunda 'juge d'instruction' (sorgu yargıcı) ilk yargılama sonunda tutuklama talebinde

bulunabilir. Gözetim altında tutulanlar ya da şartlı salıverilenler, bir suç işlemeseler bile gereken koşulları yerine getirmezlerse tutuklanabilirler.

Duruşma öncesinde uygulanan önleyici tutuklamaya kovuşturmanın engellenebileceği gerekçesiyle başvurulabilir. Önleyici tutuklamanın, ortaya çıktığı yer olan kara Avrupa'sında özellikle Fransa ve Belçika gibi ülkelerde duruşma öncesinde tutuklananların hakları belirli bir koruma altına alınmıştır. Belçika'da bu yoldan tutuklananların durumu her ay gözden geçirilir. ABD'de mahkeme gözetiminde önleyici tutuklama yaygın protestoların ardından ilk kez 1970'te District of Columbia'da uygulanmaya başlamıştır. Önleyici tutuklama, en geniş uygulamayı diktatörlük rejimlerinde bulur. Bu rejimlerde önleyici tutuklama neredeyse bütünüyle kolluk makamları ile kovuşturmayı yürüten makamların eline bırakılmıştır.

TÜRK EDEBİYATINDA İLK POLİSİYE

Tanzimat Edebiyatı'nın en önemli isimlerinden Ahmet Mithat Efendi, her eserinde okuyucusunu aydınlatmayı, bilgilendirmeyi amaçladığından hace-i evvel, yani ilk öğretmen diye anılır. Tanzimat Edebiyati'nin en popüler yazaridir. Düzyazının bütün tür ve konularında iki yüz kadar eser vermiştir. Ahmet Midhat'ın yapıtlarının özgün niteliği, akla gelen her konuda okuyucusunu aydınlatması, ona bilgi ve bunun yanında çıkarılacak bir ders vermesidir. Bu bilgiyi vermek için konuyu kesip araya girer; diyeceğini der ve sonra yine konuya döner.

Türkçe'de pek çok ilke imza atan Ahmet Mithat Efendi, dilimizde yazılan ilk polisiye romanın da yazarıdır. Esrar-i Cinayat isimli polisiye roman, 1884'te kitap olarak yayınlandı.

Esrar-i Cinayat, Ahmet Midhat Efendi'nin Gaboriau'dan etkilendiği ama yine de yerli renkleri ustalıkla kullanıp, konunun yerel yönünü iyice belirlediği bir polisiye romandır. Ahmet Mithat, bu romanda, Gaboriau ve Edgar Allen Poe ile başlayan geleneksel polisiye romanlarda olduğu gibi salt analitik çıkarsamalarla sonuca varan bir polisiye roman yazmamış; melodramın insan kaderiyle ilgili trajik yazgısına; işlenen cinayetler kadar başat bir yer vermiştir. Romanda bütün Ahmet Mithat romanlarında olduğu gibi; naif bir anlatım ve konuyu kesip okuyucuya genel anlamda bilgiler verme açıkça görülür. Kitabin dili, dönemine göre çok sadedir; özellikle diyaloglarda bu durum daha belirgindir. Olayların gelişimi içinde mekân olarak İstanbul'un çeşitli semtleri başarili bir şekilde kullanılmıştır.

Esrar-i Cinayat şöyle başlar:

Hediye Hanım'ın konağında...

Olay "Bin iki yüz şu kadar sene-i hicriyesine müsadif olan Temmuz ayının on yedinci Salı günü" İstanbul'da yayınlanan gazetelerdeki bir haberle baslar. Karadeniz'de balık avından dönen balıkçılar, Boğaz'ın girişindeki Öreke Taşı denilen yerde bir genç kızla iki adamın cesedini bulmuşlardır.

Duruma, Beyoğlu mutasarrıflığı müstantiklerinden (soruşturma memuru, dedektif) Osman Sabri el koyar. Osman Sabri'nin kimliği söyle çizilir: Nazik olmak gibi bir kaygumuz olmazsa cılız sözcüğüyle tanımlayabileceğimiz, ufak tefek, karikatür gibi bir adamsa da; beyince ve onun sonucu olan zekâca zenginliğine gözlerinden yayılan anlayış ateşleri tanıklık eder. Cinayet yerindeki kanıtlara dikkat edilmediği ve bozulduğu için ilk soruşturmadan fazla bir sonuç çıkarılamaz.

Bu olaydan bir ay sonra Beyoğlu'nda Halil Suri adında Hıristiyan bir Arap evinde asılı olarak bulunur. Halil Suri, dönemin önemli kişileriyle sıkı ancak karışık ilişkileri olan, zengin bir adamdır. Olay ilk önce intihar sayılır. Olay yine Osman Sabri'ye havale edilir. Dedektif, bu kez bilimin de yardımıyla olayın intihar değil cinayet olduğunu ortaya çıkarır. Bilimin katkısı doktorların tanısıyla gerçekleşmiştir.

Olaylarla, romanda anlatıcı olarak gördüğümüz bir gazeteci de ilgilenmektedir, ancak Osman Sabri'den pek bilgi alamaz. Ama, gazetelerde adının anılmasından ve övülmekten pek hoşlanan Beyoğlu mutasarrıfı Mecdalettin Paşa, tanıştığı gazeteciye, Osman Sabri'nin kendisine sunduğu raporu bütün ayrıntılarıyla açıklar. Gazeteci, sorumluluk sahibidir, Osman Sabri'nin iznini almadan bu bilgileri yayımlamaz ve aralarında bir dostluk kurulur.

Osman Sabri Efendi, iki cinayet arasında bir bağ olduğunu keşfeder. Öldürülen kızın elbisesindeki bir etiketten, elbiseyi diken terziyi bulur, ondan da elbisenin Hediye Hanım Konağı'nda dikildiğini ve parasının Halil Suri tarafından ödendiğini çıkarır. Hediye Hanım 35-40 yaşlarında, kocasının gelirine göre çok lüks bir hayat yaşayan bir kadındır.

Olayları aydınlatmak için kararlı olan Osman Sabri, gazeteciden yardım ister ve ortak bir plan uygularlar. Osman Sabri'nin bir ak hadım olan yardımcısı Köse Necmi bohçacı kadın kılığına girip, söz konusu konağa gider ve Osman Nuri'nin tanıdığı bir kuyumcudan ariyet olarak aldığı elmasları çok ucuza satar gözüküp,

Hanım ile dostluğu ilerletir. Bu arada da dedektifin Mutasarrıf Paşa'ya kafa tutup kendini azlettirdiğini duyan ve korkan kuyumcu, geçici olarak verdiği elmasları geri ister. Osman Sabri veremeyeceğini, isterse kendisini Mutasarrıf Paşa'ya şikâyet etmesini söyleyerek kuyumcuyu kızdırır. Kuyumcunun şikâyeti üzerine de Paşa büyük bir keyifle Osman Sabri'yi tevkif ettirir ve gazetecilere onu küçük düşürecek beyanlarda bulunur.

Osman Sabri, mahkemede gazeteci ve Köse Necmi'nin tanıklığı ile cinayetleri aydınlatmak gayesiyle elmasları Hediye Hanım'a gönderdiğini yargıçlara anlatır ve Hediye Hanım'ın sorgulanmasını sağlar. Bu arada Köse Necmi, Mecdalettin Paşa'nın Hediye Hanım'a yazdığı bir mektubu da ele geçirmiştir. Paşa da mahkemeye gelip ifade vermek zorunda kalır. Hediye Hanım sıkışınca, Öreke Taşı'nda ölü bulunan kızın kendi evlatlığı olan Peri adlı bir kız olduğunu kabul eder ve onu Halil Suri'yi sevdiği için, Peri'ye deli gibi aşık olan Kalpazan Mustafa adlı bir kişinin öldürdüğünü ve sonra da Halil Suri'yi öldürmesinin mümkün olduğunu ifade eder. Osman Sabri, Hediye'nin verdiği ifadeye inanmaz ve merkezi hükümetin verdiği emirle görevine döndüğünden ve artık Mecdalettin Paşa'dan da bir tehlike gelmeyeceğinden gerçeği bulmak için çalışmaya başlar.

TÜRK POLİSİYE ROMAN DEDEKTİFLERİ

Amanvermez Avni (Osmanlı Polis Hafiyesi) – Yazarı Ebüssüreyya Sami

Albay Haki (Gizli Polis Teşkilatı Şefi) – Yazarı Eric Ambler

Badik Hilmi – Yazarı R. Cahid

Başkomiser Nevzat Çiçekçi –Yazarı Ahmet Ümit

Burçak Veral (Bar İşleten Entelektüel Delikanlı Travesti) – Yazarı Mehmet Murat Somer

Can Davetçi (Entelektüel Bir Polis Şefi) – Yazarı Ender Sevinç

Cem Beyoğlu (Özel Dedektif) – Yazarı Nihan Taştekin

Cingöz Recai (Hırsız) – Yazarı Server Bedii Takma Adıyla Peyami Safa

Muhabir Ece (Gazeteci) – Yazarı Nihan Taştekin

Evan Taner (Türk Polisi) - Yazarı Lawrence Block

Fakabasmaz Zihni (Dedektif) – Yazarı Hüseyin Nadir

Ferit Pamir (Gazeteci) - Yazarı Eşref Bağrım

Francis (Kedi Dedektif) – Yazarı Akif Pirinççi

Haldun Kurter (Emekli Komiser) - Yazarı Yıldırım Üçtuğ

Kemal Aslan (Kgb Casusu) - Yazarı Cengiz Abdullayev

Kemal Kayankaya (Özel Dedektif) – Yazarı Jacop Arjouni

Kıskaç Hamdi - Yazarı Yavuz Turgut

Komiser Atakan (Polis-Psikolog) - Yazarı Mehmet Söztutan

Komiser Ceyda – Yazarı Müzeyyen Yılmaz

Komiser Çetin İmken - Yazarı Barbara Nadel

Komiser Agnes Hatice Kemahlıoğlu – Yazarı Erdal Erkut

Komiser Cemal Bozkurt – Yazarı Muvaffak Akman

Metin Çakır (Kadın Satıcısı) - Yazarı Armağan Tunaboylu

Murat Davman (Detektif İle Ajan Arası Bir Gazeteci) – Yazarı Ümit Deniz

Nahit Sami (Türk Arsen Lüpin'i) - Yazarları E. Ali Ve S. Sadi

Orhan Çakıroğlu - Yazarı Murat Akdoğan

Orhan Demir (Özel Dedektif) - Yazarı Sadık Yemni

Osman Sabri Efendi (Beyoğlu Sorgu Yargıçlarından) – Yazarı Ahmet Mithat Efendi

Remzi Ünal (Özel Dedektif) – Yazarı Celil Oker

Rüzgar Kızıldeniz (Arkeolog) - Yazarı Ayşe Akdeniz

Sarp Sapmaz (Kimyager) - Yazarı Sadık Yemni

Sinan Dorukan (Özel Dedektif) – Yazarı Hakan Karahan

Suat Erez (Özel Dedektif) - Birol Oğuz Adını Kullanan İngiliz Yazar Brunel Hawes

Yağız Balcı (Cinayet Masası Başkomiseri) - Yazarı Cüneyt Ülsever

Yılmaz Ali (Polis) - Yazarı Vala Nurettin

Uzay Polisi Kim Kessler -Yazarı Cenk Eden

Cıva Necati

Çekirge Zehra

Ele Geçmez Kadri

Kara Hüseyin

Kan Dökmez Remzi

Kartal İhsan

Pire Necmi

Şeytan Hadiye

Tilki Leman

TÜRKİYE'DE ADLİ TIP

Ülkemizde adli tıp uzmanı sayısı asistanlar dahil yaklaşık 200 kişidir. Stresli, üzerinde hep baskılar olan, yasal olmasa da sosyal nedenlerle muayenehane açma imkânı olmayan bu uzmanlık dalını kimse kolay kolay seçmez.

224 sayılı yasaya göre adli tıp uzmanının olmadığı yerde adli tabiplik görevini sağlık ocağı hekimi üstlenir. Ülkemizde son birkaç yıla kadar nitelikli adli tıp eğitimi verilememekteydi. Halen de birçok tıp fakültesinde adli tıp bölümü yoktur. Bu görevi yapan pratisyen hekimlerin ne yazık ki çoğunun adli tıp konusunda bilgisi yetersizdir.

Ülkemizde adli tıp uzmanlığı, Adalet Bakanlığı'na bağlı Adli Tıp Kurumu ile tıp fakültelerinin adli tıp anabilim dallarınca verilmektedir. Adli tıp sadece otopsi olarak görülmemelidir. Balistik, imza, gen analizi, trafik gibi incelemeler, 21. yüzyılda çok daha fazla öneme sahip olacaktır.

TÜRKLERİN CİNAYET İŞLEME SEBEPLERİ

1- Namus meselesi

2- Kin gütme

3- Kan davası

4- Alacak-verecek meselesi

5- Ani kızgınlık

6- Alkol etkisi

7- Ailevi geçimsizlik

8- Gönül ilişkisi

9- Aileler arası husumet

10- Şahıslar arası husumet

U

ULUSLARARASI SUÇ VE CEZA FİLMLERİ FESTİVALİ

İstanbul'da 2011 yılının Eylül ayında düzenlenen etkinlik. 'Darbeler' ana temasıyla seyirci karşısına çıkan festival; adalet ve hukuk ekseninde hazırlanan zengin film seçkisi, kapsamlı akademik programı, seminerleri ve konularında uzman akademisyen, sinemacı ve hukukçu 100'den fazla yerli ve yabancı konukla şehrin kültür-sanat ve akademik yaşamına yeni bir soluk katmayı hedefledi.

Kısa film ön jürisinde Murat Tolga Şen, Banu Bozdemir ve Melis Zararsız›ın bulunduğu festivalde kısa ve uzun metraj olmak üzere 80›e yakın film sinemaseverlerle buluştu. Festivalde gösterimlerin yanı sıra, "Türkiye'de Askeri Darbeler ve İnsan Hakları", "Suç ve Ceza Bağlamında Psikiyatri ve Sinema", "Duvar Yıkıldıktan Sonra Eski Sosyalist Cumhuriyetlerde Gelişmeler ve Askeri Darbeler Bağlamında Anayasayı İhlal Suçu" başlıkları altında paneller ve "Hukuk Devleti İlkesi Işığında Geçmişle Hesaplaşma" başlığıyla bir sempozyum düzenlendi.

Yönetmenliğini Chema De la Pena'nın yaptığı İspanyol yapımı 17 Hours filmiyle açılışı gerçekleşen festivalde şu filmler gösterildi:

Askıda hukuk ve insan hakları

17 Saat / 17 Hours / 23-F la película, CHEMA DE LA PEÑA, İspanya, 2011, 100',

Kaçırma ve Ölüm / Abduction and Death / Secuestro y muerte, RAFAEL FILIPPELLI, Arjantin, Meksika, 2010, 95'

Ödül / The Prize / El premio, PAULA MARKOVITCH, Meksika, Fransa, Polonya, Almanya, 2011, 115'

Dağın Renkleri / The Colours of the Mountain, CARLOS CÉSAR ARBELAEZ, Columbia, Panama, 2010, 93›

Kolorado Kid, ANDRAS B. VAGVOLGYI, Macaristan, 2010, 93›,

Kinyarwanda, ALRICK BROWN, Ruanda, ABD, 2011, 100›

Çarpışma / Clash / Engkwentro, PEPE DIOKNO, Filipinler, 2009, 60',

Eylül Fırtınası, Atıf Yılmaz, Türkiye, 1999, 120'

Gölgeler ve Suretler, DERVİŞ ZAİM, Türkiye, 2010, 116'

Yürüyüş / Meş, SHİAR ABDİ, Türkiye, 2011, 90›

Küçük Günahlar, RIZA KIRAÇ, Türkiye, 2011, 96›

Çocuk Sesleri / Little Voices / Pequeñas voces, JAIRO EDUARDO CARRILLO, Kolombiya, 2010, 76', Belgesel

Burma Paramparça / Burma in Pieces, ARUN SHARMA, Burma, Tayland, Danimarka, 2010, 46', Belgesel

Şili Binası / The Chilean Building / El edificio de los chilenos, MACARENA AGUILO, Susana Foxley, Şili, Fransa, Küba, 2010, 96', Belgesel

Soykırımla Yüzleşme / Facing Genocide / Khieu Samphan and Pol Pot, DAVİD ARONOWITSCH, Staffan Lindberg, İsveç, Norveç, 2010, 94›, Belgesel

Sırra Kadem / Into Thin Air, MOHAMMADREZA FARZAD, İran, 2010, 26›, Belgesel

Sizden Korkmuyoruz / We Are Not Afraid / ¿Quién dijo miedo? / Honduras de un Golpe, KATİA LARA, Honduras, Arjantin, 2010, 90›, Belgesel

Santiago Dosyaları / Santiago Files, CETYWA POWELL, ABD, 2011, 69', Belgesel

Darbe / Coup, ELİF SAVAŞ FELSEN, Türkiye, 2010, 158›, Belgesel

Düşükler Yassıadada, Nusret Eraslan, Türkiye, 1960, 23', Belgesel

Yepyeni Bir Dans / Un Nuevo Baile, NİCOLAS LASNİBAT, Şili, 2010, 24›, KISA

Leştirme, ABDULLAH AKÇAY, Türkiye, 2010, 4›, KISA

Muhakeme, YUSUF YILMAZSOY, Türkiye, 2011, 15›

Suç hikayeleri

Vaftiz / The Christening / Chrzest, MARCIN WRONA, Polonya, 2010, 86'

Tapınakta Cinayet / Mindfulness and Murder / Sop-mai-ngeap, TOM WALLER, Tayland, 2011, 90'

Kıyıda Kalan / Outbound / Periferic, BOGDAN GEORGE APETRI, Romanya, 2010, 87', UZUN

Kameralı Katil / The Camera Murderer / Der Kameramörder, ROBERT-ADRIAN PEJO, Avusturya, İsviçre, Macaristan, 2010, 90'

Suç ve Ceza / Crime and Punishment, AKİ KAURİSMÄKI, Finlandiya, 1983, 93', UZUN

Kardeş / Brother / Hermano, MARCEL RASQUIN, Venezuella, 2010, 96'

Asla Aşk Değişmez / L'Amore non Cambia, LARA CELENZA, İtalya, 2010, 4', KISA

Havvalar ve Elmalar, MEHMET BAHADIR ER, Türkiye, 2011, 17', KISA

Adalet terazisi

72 Gün / 72 Days / Sedamdeset i dva dana, DANILO SERBEDZIJA, Hırvatistan, Sırbistan, 2010, 93'

Hücre – Hakamada Davası, Hayat Nedir Ki? / Box - the Hakamada Case / Box – Hakamada Jiken- Towa, BANMEI TAKAHASHI, Japonya, 2010, 117'

Tırtıl / Caterpillar, KOJI WAKAMATSU, Japonya, 2010, 85'

Sokak Günlüğü / Street Days / Quchis Dgeebi, LEVAN KOGUASHVILI, Gürcistan, 2010, 86', UZUN

Adalet Oyunu, ALİ ÖZUYAR, Mahur Özmen, Türkiye, 2011, 105'

Adaletle Dans / Courting with Justice, DEBBİE CARMODY, Avusturalya, 2009, 26', Belgesel

Yemin / The Oath, LAURA POİTRAS, ABD, 2010, 96', Belgesel

Savcı / Prosecutor, BARRY STEVENS, Kanada, 2010, 94', Belgesel

Dışarıdakiler, Hüseyin Aydın, Türkiye, 2011, 22', Belgesel

Anı Yaşamak / Living The Moment, Hakan Metin Mercan, Türkiye, 2010, 20', KISA

Herşey Yolunda / Khorosho, MİGUEL ANGEL JİMENEZ, İspanya, Rusya, 2010, 21', KISA

Gün Doğumu, Gün Batımı / Shourouk / Ghourob Sunrise / Sunset, MOHAMMAD ALDHARİ, Suudi Arabistan, 2010, 28', KISA

Vardiya / Shift, ANU AUN, Estonya, 2010, 15', KISA

Mülteci / The Refugee, EMRAH ÇAM, Türkiye, 2011, 13', KISA

Bedel, NAİL PELİVAN, Türkiye, 2010, 15',KISA

Hayat, ELİF REİS, Türkiye, 2011, 8', KISA

Aşk ve suç, aşk ve ceza

Af / Amnesty / Amnistia, BUYAR ALİMAN, Arnavutluk, Yunanistan, Fransa, 2011, 83'

Eller Serbest / Free Hands / Les Mains Libres, BRİGİTTE SY, Fransa, 2011, 100'

Bir Daha / Once Again, JOUD SAİD, Suriye, 2009, 96'

Kerim'in Sevdası / Sevdah For Karim /Sevdah Za Karima, JASMİN DURAKOVİC, Bosna Hersek, 2010, 95'

Merhaba! Nasılsınız? Hello! How Are You?, ALEXANDRU MAFTEI, Romanya, 2010, 105'

İtiraf, ZEKİ DEMİRKUBUZ, Türkiye, 2001, 90'

Savaş Zamanı Aşk / Love During Wartime, GABRİELLA BİER, İsveç, 2010, 92› (Belgesel)

Lavan, GUİLHAD EMİLİO SCHENKER, İsrail, 2009, 28›, KISA

Panorama

Köpek Öldüren / Dog Sweat, HOSSEİN KESHAVARZ, İran, 2010, 90', UZUN

Yitik / Missing Man / Propavshiy bez vesti, ANNA FENCHENKO, Rusya, 2010, 96'

Şehadet / Shahada, BURHAN QURBANİ, Almanya, 2010, 90'

Sıradan İnsanlar / Ordinary People, VLADİMİR PERİSİC, Fransa, İsviçre, Hollanda, 2009, 80›

Cennet Batıda / Eden Is West, COSTA-GAVRAS, Fransa, Yunanistan, İtalya, 2009, 110›, UZUN

Suikast / The Conspirator, ROBERT REDFORD, Amerika, 2010, 122›

Özgürlüğün Rengi / Goodbye Bafana, BİLLE AUGUST, Almanya, Belçika, Güney Afrika, İngiltere, 2007, 104'

Zefir, BELMA BAŞ, Türkiye, 2011, 93', UZUN

Sonbahar, Özcan Alper, Türkiye, 2008, 95', Uzun

Kiralık, EMRA KARAPINAR, Türkiye, 2010, 20›, KISA

Delphina, LARA CERANZA, Italy, 2010, 20', KISA

Zihinsel Manifesto / Mind Manifest, ARDA BENGÜ, Türkiye, 2010, 5›, KISA

Ulusal kısa metraj film yarışması

Baydara / Edra'nın Kaderi, CAN EREN, Türkiye, 2011, 14', KISA

Dicle, SEREN GEL, Türkiye, 2010, 7', KISA

En Sevdiğinden, EFECAN KAĞANOĞUZBEYOĞLU, Türkiye, 2011, 8',KISA

Korkuluk, ADEM DEMİRCİ, Türkiye, 2011, 11', KISA

O An, ERMAN ZAMBAK, Türkiye, 2011, 7', KISA

Eylül'den Sonra / Pişti İlone, RAMAZAN GÜNEŞ, Türkiye, 2011, 9', KISA

Sesler, DENİZ DARGI, Türkiye, 5', KISA

Toros Canavarı, FIRAT YAVUZ, Türkiye, 2011, 8', KISA

Kan / Xwin, FUAT ERBEY, Türkiye, 2011, 12'

Fırın, FUAT ERBEY, Türkiye, 2011, 12'

UYUŞTURUCU

Uyuşturucu, kişisel zevk veya tıbbi amaçlı kullanılan psikoaktif maddelere verilen ortak isim. Genel anlamda uyuşturucu madde; belirli dozda alındığı zaman kullanıcının merkezi sinir sistemi üzerinde psikolojik ve fiziksel etki

yaparak akli, fiziki ve psikolojik dengesini bozan, fert ve toplum içerisinde iktisadi ve sosyal çöküntü meydana getiren, giderek daha fazla alma isteği doğuran, bırakıldığında yoksunluk belirtileri doğuran doğal, yarı sentetik veya sentetik maddeler olarak tanımlanmaktadır. Türk Ceza Kanunu açısından uyuşturucu madde ise; Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde, kanunlarımızda veya 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun'un verdiği yetkiye dayanan Bakanlar Kurulu kararlarında uyuşturucu madde olduğu kabul edilerek; tıbbi ve bilimsel amaçlar dışında imali, ithali, ihracı, ülke içinde satılması, satışa arz edilmesi, başkalarına verilmesi, nakledilmesi, depolanması, satın alınması, kabul edilmesi, bulundurulması, kullanılması yasaklanan ya da ruhsata bağlanan, ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak belirtilen eylemlere konu edilmesi suç oluşturan, doğal veya yapay maddelerdir.

Ü

ÜMİT DENİZ

Türk edebiyatında polisiye türünün ilk etkili yazarıdır. 1922 yılında doğan Deniz, Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdikten sonra bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne, ardından aynı üniversitenin Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümüne devam edip gazetecilikte karar kıldı. Çeşitli gazete ve dergilerde muhabirlik ve yazarlık yapan Deniz, yarattığı gazeteci Murat Davman tipinin etrafında gelişen polisiye hikayelerle meşhur oldu. Romanlarından bazıları sinemaya da uyarlanan yazar 1975 yılında öldü.

Eserleri

Ölüm Perdesi, Sessiz Harp, Ahlaksız: Bir Masörün Hatıra Defteri, 2 Kere 2 Eder 12, Yakut Gözlü Kedi, Azrailin Habercisi, Beyaz Ölüm, Casuslar Savaşı, Ahlat Kitabeleri, İstanbul Tehlikede, Tanrının Gözyaşları, Yalvarırım Yetişin, Azrailin Şatosu, Gece Gelen Ölü, Ölüm Çemberi, Karanlık Sokak, Cezanı Çekeceksin, Son Kurşun, Ölüm Bilmecesi, Kaybolan Ceset

ÜNLÜ SERİ KATİLLER

Behram

Öldürme rekoru bir Hintlinin elinde. Adı Behram. Soyadı bilinmiyor. 1790-1840 arasında Uttar Pradeş bölgesinde Hindistan›da bir mezhep olan Thuggee inanışına göre yapılan törenlerde tam 931 kişiyi beyaz ve sarı renkli bir kumaş parçasıyla boğarak öldürmüştür.

Behram, 931 rakamıyla dünyada erişilmesi güç bir seri cinayet rekorunu elinde tutmaktadır.

Boston Strangler-Boston Kasabı-Boğucu

1931 -1973 yılları arasında yaşadı.

İşe cinsel tacizle başladı. Manken ajansına model arıyormuş gibi kapı kapı dolaşıp kadınların beden ölçüsünü alır ve bu sırada kadılara cinsel tacizde bulunurdu. Bu yüzden kısa bir hapis dönemi geçirmiş ve çıktığında tecavüze yönelmiştir.1960'ların başında New England'da yüzlerce kadına saldırdı. Bu sırada yeşil işçi kıyafetleriyle dolaştığı için kendisine 'Yeşil Adam' deniyordu.

1962'de lakabı artık 'Boston Canisi' idi. 18 ayda 13 kadını vahşice öldürmüştü. Vahşiliği daha çocukluk yıllarında ortaya çıkmaya başlamıştı. Bir köpek yavrusunu bir kediyle aynı sandığa kapatır ve kedinin, köpeğin gözlerini çıkarmasından zevk alırdı.

Ordudayken evlendi. En vahşi cinayetleri işlediği sırada bile normal bir koca ve baba gibi görünmeyi başarabiliyordu. Şeytani bir libidosu vardı. Günde en az 6 kez seks yapmak istiyordu.

İlk cinayetlerinde tamirci olarak gittiği evlerde tatlı diliyle kandırdığı orta yaşlı kadınları hedef aldı. Onlara tecavüz edip boğduktan sonra, vücutlarını kesiyor, cinsel organlarına şişe ve benzeri maddeler sokuyor ve boğmakta kullandığı naylon kadın çoraplarıyla çenelerinin altına bir çeşit fiyonk yapıyordu. Bu bir çeşit imzaydı.

1962'den sonra genç kadınlara yöneldi ve daha da vahşi bir hal aldı. Bir kadını yirmi kez bıçaklıyor, diğerini ise yatağın başucuna dayıyor, boynuna pembe bir fiyonk, cinsel organına süpürge sopası sokuyor ve sol ayağının dibine bir yeni yıl kartı bırakıyordu.

Yakalanma öyküsü ise ilginç. Yine bir kadını evde sıkıştırıp ellerini ayaklarını bağlamış ve ses çıkarırsa onu öldüreceğini söyleyerek tehdit etmişti. Fakat bir süre sonra onu çözüp özür diledi ve oradan kaçtı. Kadının polise ihbarda bulunmasıyla yakalandı.

Maharetli avukatı F.Lee Bailey, onu cinayet suçlamalarından kurtarmayı başarsa da tecavüzlerden ömür boyu hapis cezası aldı. Kasım 1973'te bir mahkûm tarafından bıçaklanarak öldürüldü.

Hakkında Kitap

The Boston Stranger, 1967, Gerold Frank

Carl Panzaram

"Keşke tüm *insanlığın tek bir boynu olsaydı ve o da benim elimde olsaydı.»*

"Bütün bunların hiçbiri için en ufak bir pişmanlık ve üzüntü duymuyorum."

"Biraz düşünmek için bir kenara *oturmuştum. Orada otururken 11 ya da 12 yaşında bir çocuk geldi. Bir* şeyler *arıyordu. Buldu da. Onu birkaç yüz metre uzaklıkta bir taş ocağına* götürdüm. Onu orada *bıraktım, ama önce tecavüz ettim, sonra da öldürdüm. Onu bıraktığım sırada beyni kulaklarından* çıkıyordu *ve asla*

bundan daha ölü olamazdı."

Bu sözler, Panzaram'a ait.

1920'lerin sonlarındaki son hapis cezası sırasında, işlediği 21 cinayeti, sayısız ağır suçu ve binden fazla fiili livatayi itiraf etmiştir.

İlk cezasını sarhoşluk ve asayişi bozması sebebiyle 8 yaşındayken aldı. 11 yaşındayken bir dizi hırsızlık nedeniyle ıslahevine kondu. Burada geçirdiği süre içinde binalardan birini yakarak, yüz bin dolarlık bir hasara sebep oldu. 1904 yılında 13 yaşındayken suç islemek hakkında geniş bilgi birikimine sahip olarak buradan çıktı.

Annesinin gözetimi altında kalması şartıyla salıverilmişti. Ancak o, bu duruma uzun süre katlanamadı ve evden kaçtı. Bir trenin vagonunda dört iri yarı serserinin toplu tecavüzüne uğradı. Bu olay ona yeni bir şey öğretmişti: Güç ve kudret her şeyi doğru kılar.

16 yaşındayken orduya katildi. Ancak, askeri disiplin ona göre değildi. Askeri mahkemeye verildi ve 3 yıla mahkûm oldu.

Serbest bırakılmasından sonra dünya turuna çıktı. Avrupa, Afrika, Güney Amerika'yı dolaştıktan sonra tekrar ABD'ye döndü. Ardında bir sürü ceset bırakmıştı.

1920'de Panzaram, en kötü şöhretli suçunu isledi. Çok karlı bir hırsızlıktan sonra bir yat satın aldı ve bedava kaçak içki vaadiyle 10 gemiciyi kandırdı. Gemiciler kör kütük sarhoş olunca Panzaram hepsine tecavüz etti ve başlarına birer kurşun sıkarak cesetlerini denize attı.

Bu olaydan sonra bir ticaret gemisinde tayfa olarak Batı Afrika'ya gitti. Timsah avlamak için 8 yerli hamal kiraladı. Afrikalıları öldürüp tecavüz ettikten sonra onları timsahlara yedirdi.

1928 yılında Amerika'ya döndü, Washington civarında yaptığı bir dizi hırsızlık olayı nedeniyle tutuklandı ve 20 yıl hapse mahkûm oldu. Hapishaneye girdiğinde, "Beni burada ilk rahatsız eden adamı öldürürüm."demişti. Bir yıl sonra da dediğini, çamaşırhanenin ustabaşının kafasını parçalayarak yaptı. Bu suçtan dolayı ölüm cezasına çarptırıldı. 5 Eylül 1930 tarihinde asılarak idam edildi.

Panzaram ölüme bile dilinde küfürle gitmiştir. Cellât ilmiği hazırlarken "Çabuk ol hortumcu piçi, sen aptalca ortalıkta dolaşırken, ben şimdiye kadar bir düzine

adamı asmıştım." demiştir.

Hakkında Kitap

Killer, 1970, Thomas Gaddis-Jamer O. Long

Hakkında Film

Katilin Günlüğü

Charles Manson ve ailesi

"Bana tepeden bakarsanız, bir aptal görürsünüz. Bana aşağıdan bakarsanız, tanrınızı görürsünüz. Bana tam karşımdan bakarsanız, kendinizi görürsünüz"

(Charles Manson)

Manson, en vahşi cinayetlerini 60'ların sonunda işlemiştir. Aslında, cinayetleri kendisi işlememiştir bile. Hiçbir cinayet silahını kullanmışlığı yoktur. Köle gibi kendisini takip eden ve onun en kanlı emirlerini yerine getirmeye hazır olan müritleri vardır. Esasında Manson bazı büyülü sözler söyleyen zeki bir dolandırıcıdan daha fazlası olmamasına rağmen, kendisini şeytani bir mesih, habis bir mürşit yapmıştı; o, barış, aşk ve çiçeklerin gücü vaazlarıyla başlayıp Rosemary'nin Bebeği, Şeytan ve "Sympathy for the Devil" gibi satanist fantezilerle sona eren bir dönemin en karanlık güdülerinin vücut bulmuş haliydi.

Ahlaksız bir annenin gayri meşru oğluydu. Söylendiğine göre, annesi bir defasında onu bir sürahi bira ile değiş tokuş etmeye çalışmıştı. Manson'in terk edilmeler, dayak ve istismarla dolu karabasan gibi bir çocukluğu olmuştu. Gençliği de sonu gelmez bir suç, tutuklanma, hapis ve kaçış döngüsüydü. 18 yaşındayken koğuş arkadaşlarından birine bıçak tehdidiyle livata uyguladığından, federal ıslahevinde kendine bir yer edindi. 1954'te şartlı tahliye edilmesinden sonraki 13 yılı sahte çek vermekten kadın satıcılığına kadar muhtelif suçlardan değişik hapishanelere girip çıkarak geçirdi. 1967'de serbest bırakıldığında – tüm itirazlarına rağmen – 33 yaşındaki Manson, hayatının büyük bir bölümünü demir parmaklıklar arkasında geçirmişti.

Los Angeles'in dışındaki tozlu bir çiftlikte müritleriyle beraber yasayan Manson, kısmen – diğer tüm etkilerin yanı sıra – bu güne dek kaydedilmiş en ılımlı ve mizahi rock'n'roll albümlerinden biri olan Beatles'in White Album ünden esinlenerek çok tuhaf bir kıyamet teorisi geliştirmiştir. Özellikle "Helter Skelter" adlı şarkıyı (bir lunaparkta çocukların bir alete binişlerini anlatan bir şarkıdır) siyahların ayaklanıp tüm beyazları öldürecekleri, yalnızca Manson ve

onun az sayıdaki seçilmiş müridinin sağ kalacagi (çünkü Manson ve taraftarları dünyanın hakimi olacaklardır) bir ırk savaşının habercisi olarak yorumlamıştır. Manson, savaşı kışkırtmak için bazı önde gelen beyazları suçun siyah devrimcilere yıkılabileceği bir şekilde öldürmeleri için müritlerini sapıkça bir göreve gönderdi. 9 Ağustos 1969'da Manson'in "ailesinden" 5 kişi, yönetmen Roman Polanski'nin evine girip hamile karısı aktris Sharon Tate ile birlikte 4 kişiyi daha vahşice öldürdüler. Ertesi gece, Manson, 'müritlerine' bizzat öncülük etti ve LaBianca soyadlı bir çifti aynı şekilde öldürdüler.

Cinayetler, Los Angeles bölgesinde panik yarattı ve tüm ulusu şok dalgaları sardı. Manson, en sonunda, olaylarla hiç ilgisi olmayan bir suçtan ötürü hapse düşen kadın taraftarlarından birisinin hücre arkadaşına işledikleri cinayetleri öğünerek anlatması sonucu tutuklandı. Kendisi ve 4 taraftarı gaz odasına mahkûm edildiler, fakat California Yüksek Mahkemesi idam cezasını kaldırınca, cezaları ömür boyu hapse çevrildi.

Bu kadar ünlü olmasının nedeni kurbanlarının kimlikleridir. Ayrıca, diğer seri katillerden farklı olarak bir inanış yaratması da bir nedendir. Charles Manson, kurduğu tarikatı Robert Heinlein›in yazdığı Yaban Diyardaki Yabancı romanındaki yapılanmaya dayandırır. Hatta müritlerinden birinin oğlunun adi Valentine Michael Smith›tir.

Hakkında Kitap

Helter Skelter,1975, Vincent Bugliosi

Hakkında Film

The Manson Family

Charles Starkweather-Caril Fugate (Bonnie and Clyde)

Kız arkadaşı Caril Fugate ile birlikte 50'lerin sonunda bir düzine insani öldürmüştür. O yıllarda bu romantik ikilinin hikayeleri olay olmuştur. ‹Katil Doğanlar›a ilham vermiştir.

Charles Starkweather, 1959'da elektrikli sandalye ile idam edilmiştir. Caril Fugate ise 1976'daki af sonucu tahliye olmuştur.

Hakkında kitap

Born Bad -Jack Sargent adli bir polis tarafından yazılmıştır.

Hakkında film

Badlands, Wild At Heart, Natural Born Killers

David Berkowitz

Dehşet, 29 Temmuz 1976'da Bronx'ta iki genç kadın, bir arabanın içinde vurulmuş olarak bulununca başladı. Arabaların içindeki genç çiftler ve genelde sevgililer hedef olarak seçilmekteydi. Bir seferinde evlerinin önünde merdivenlerde oturan iki genç kadını öldürdü. Bir defasında da okuldan eve gitmekte olan genç bir kadını vurdu. Bu saldırılar sona erdiğinde New Yorklu 6 genç ölmüş, 7 genç ise ağır yaralanmisti.

New York'un eğlence aleminin en hareketli yıllarıydı. İnsanlar, apartman topuklu ayakkabılar, bol elbiseler giyiyor, tavanda dönen aynalı küre altında Be Gees müziğiyle dans ediyor ve bu muhteşem şehrin gecelerinin tadını çıkarıyorlardı. 1976-1977 yıllarında elinde bir 44'lüğü olan biri sokaklarda dolaşıp insanları öldürmeye başlayınca herkesin tadı kaçtı. Ve ona '44 Kalibrelik Katil' adını taktılar.

13 ay boyunca New York'u dehşete düşüren dengesiz katil, Temmuz 1976 - Mart 1977 arasında faaliyet göstermiştir. Ufak tefek, paranoyak ve şizofrendir. Mahkeme, akli dengesinin yerinde olduğuna karar verip 365 yıl hapse mahkum etmiştir.

Yine çifte cinayetin işlendiği bir mekanda polis, uzun ve saçmalıklarla dolu bir not buldu. "Ben Sam'in oğluyum. Küçük bir veledim." O andan itibaren bu acayip lakabıyla anılmaya başlandı.

13 ay boyunca şehir korkunun pençesinde kıvranırken polis herhangi bir şey bulamadı. Olayın çözülmesi 35 dolarlık bir park cezası sayesinde gerçekleşti. Bir çift vurulduğu zaman bir tanık olay yerinden bir aracın uzaklaştığını görmüştü. Önemli olan ise bu araca park cezası kesilmiş olmasıydı. Bilgisayar kayıtlarından Yonkers'ta yaşayan tombul suratlı bir postane görevlisi olan David Berkowitz olduğu tespit edildi.

Adamı yakaladıklarında arabasının bagajında bir cephanelik buldular. Sam'in Oğlu bir katliam planlıyordu. Long Island'da bir diskoya intihar saldırısı yapacaktı.

Tutuklandıktan sonra Berkowitz, Sam'in Oğlu'nu söyle açıklıyordu: Sam aslında Sam Carr isminde biriydi ve ona göre Büyük Şeytan'dı. Öldürme

emirlerini Labrador cinsi köpeğiyle gönderiyordu.

En az öyküsü kadar anormal olan Berkowitz, mahkemece akli yeterliliğe sahip bulundu ve 300 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Hapishanede dine yöneldi. Halen hapishaneden televizyon vaizliği yapıyor, İncil hakkında vaazlar veriyor. 2002 yılında şartlı tahliye başvurusu mahkemece reddedildi.

Hakkinda Kitap

Confession of Son of Sam, 1985, David Abrahamsen

Hakkinda Film

Summer Of Sam

Hamilton Fish, Hannibal Lector, Albert Fish

1870 Washington doğumlu seri katildir. Beş yaşındayken babası öldüğünde onu bir yetimhaneye yerleştirdiler. Burada geçirdiği çok sıkıntılı iki yıl onun psikolojisini bozdu. Yedi yaşına geldiğinde annesine teslim ettiler. Ancak, korkunç baş ağrıları çekiyordu. Liseyi bitirdikten sonra ülkede yolculuk yapmaya ve ufak tefek işlerde çalışmaya başladı. Bu durum ona suç işlemek için mükemmel bir fırsat sunuyordu.

1910 yılında işkenceler eşliğinde ilk cinayetini işledi. Kendisine kurban olarak kolay hedef olan çocukları seçmişti. 1920 yılına kadar yolculuklarına devam etti ve izini kaybettirdi. Yolculuk yapmaya devam ederken arkasında birçok kurban bırakmıştı. Kurbanlarına acı çektirirken aynı zamanda kendisine de işkenceler yapıyordu. Kasıklarına toplu iğneler batırıyordu. 1910'da başlayıp yakalanıncaya kadar cinayet işlemeye devam etti. 1932-1934 arasında kurbanlarına ve kendisine işkenceler ve yamyamlık yaparak işlediği dört cinayet ona Brooklyn Vampiri unvanını getirdi. Onun cinayet sayısı kesin bilinmemekle beraber en az 15 olmasından şüphe duyuldu.

Albert Fish'e "Amerika'nın Öcüsü" adı verilmiştir ve bunun da iyi bir nedeni vardır. Sevimli bir ihtiyar görünümü altına gizlenmiş bu korkunç yamyam, tüm ebeveynlerin karabasanıydı. Çocukları, onların hoşuna gidecek vaatlerle kandırarak ortadan kaldırıyordu.

Halkın ilgisinin Fish'e dönmesine neden olan suç, 1928'de Grace Budd adında 12 yaşındaki bir kız çocuğunun kaçırılıp öldürülmesiydi. Ebeveynleri ile arkadaşlık kurmasının ardından Fish, şeytanca bir yalan uydurdu. Yeğeninin doğum günü partisi olduğunu söyledi ve Grace'in gitmek isteyip istemediğini

sordu. Bir büyükbaba gibi görünen bu ihtiyar adamın bir canavar olduğunu bilmelerine imkan olmayan Bay ve Bayan Budd daveti kabul etti.

En güzel kıyafetlerini giyen güven dolu küçük kız, Fish ile birlikte yola koyuldu. Fish, onu New York City'nin kuzey banliyölerinden birinde, yakınlarında hiçbir bina olmayan terk edilmiş bir eve götürdü. Burada onu boğdu ve cesedi parçaladı. Daha sonra parçaları kaldığı pansiyondan hiç çıkmadan 9 gün boyunca pişirip yedi ve devamlı mastürbasyon yaptı.

Sonraki 6 yıl boyunca Fish serbest dolaştı, ancak Grace Budd olayını kendi kişisel haçlı seferine dönüştüren William King ismindeki bir New Yorklu bir dedektif onu inatla arıyordu. Fish, 1934'te Bayan Budd'a bir mektup göndermeye kendini mecbur hisseti. Sonuçta King, Fish'i mektup kağıdındaki antetten bulup yakalayabildi.

New Yorklu ünlü psikiyatr Dr. Fraderic Wertham, ihtiyar adamın bilinen her türlü cinsel sapkınlığa sahip olmasının yanında, bugüne değin kimsenin duymadığı anormallikler de taşıdığını belirtmiştir (acayip zevklerinin arasında idrar yoluna gül sapı sokmak da vardı). Hapishanede çekilen leğen bölgesi röntgeninde, mesanesinin etrafındaki alana sokulmuş 29 iğne bulunmuştu.

1935'teki duruşmasında jüri onun deli olduğuna karar vermiş olmasına rağmen yine de elektrikli sandalyede idam edilmesi gerektiğine inandı. İdam kararının açıklanmasından sonra bu anormal ihtiyarın «Elektrikli sandalyede ölmek ne de büyük bir zevk olacak! Bu tadacağım en büyük zevk olacak, şimdiye kadar tatmadığım tek zevk» dediği bildirilmiştir.

16 Ocak 1936'da 65 yaşındaki Fish, elektrikli sandalyeye gitti. Sing Sing de idam edilen en yaşlı insandı.

Hakkında Kitap

Black House, Stephen King

Deranged, 1990, Harold Schechter

Hakkında Film

Kuzuların Sessizliği

Hitchhiker Serial Killer (Otostopçu Seri Katil)

Tam adı Aileen Carol Wuornos olan ve ABD'nin en ünlü kadın seri

katillerinden biri olarak görülen eşcinsel, hayat kadını. 1989-1990 yıllarında cinsel ilişkiye girdiği bazı kişileri öldürdüğü ve cesetlerini ormanda sakladığı ortaya çıkmıştır. 7 kişiyi öldürdüğü iddia edilse de iki kişinin cesedi bulunamamış ve Wuornos 5 kişiyi öldürmekten yargılanmıştır.

Çoğu kişiye göre Amerika'nın ilk kadın seri katili, bazılarına göre ise yalnızca şiddet gördüğü için vahşileşen bir kurbandır. Kişilik gelişiminde «nurture» çıkmazının etkisi söz konusu olduğunda, bariz bir biçimde yetiştirilme şartlarının olağan dışılığını ispatlayacak bir hayatı olmuştur Aileen Wuornos›un.

Anne babası doğmadan önce boşanır. Babası daha sonra çocuk tacizinden suçlu bulunur ve hapishanede kendini asar. Aileen henüz altı aylıkken annesi bir not bırakıp çeker gider. Büyükannesi ve büyükbabası bakımını üstlenir. Ancak, on üç yaşındayken tecavüze uğrar, gayri meşru bir çocuk dünyaya getirdiği için o evden de kovulur. Hayatta kalmak için hurda bir arabada barınır, para için fahişeliğe başlar, uyuşturucuya alışır, çoğu zaman da ortalıkta sarhoş olarak gezer.

Yine de yirmi yaşındayken yetmiş yaşında bir adamla evlenmeyi başarır ama kocasını bastonla dövdüğü için evliliği sadece bir ay sürer.

Nihayet 1986 yılında hayatının aşkı Tyria Moore adında bir lezbiyenle karşılaşır. Dört sene beraber yaşarlar. Ancak Wuornos›a en son darbeyi de sevgilisi vurur ve yakalandıktan sonra aleyhine tanıklık eder.

Aralık 1989 ve Kasım 1990 arasında toplam 5 kişiyi öldürmekten suçlu bulunur ve ölüme mahkum edilir. Rivayete göre, kararı duyunca «Ben masumum. Umarım size de tecavüz ederler bok çuvalları» diye bağırmıştır.

Önceleri, öldürdüğü insanların kendisine saldırdığını öne süren Wuornos, idamdan hemen önce ise «Yaptığım her şeyin altında korkunç bir öfke yatıyor. İdam edilmem gerek, çünkü eğer hapisten çıkacak olursam yine cinayet işlerim." diyerek suçunu itiraf etmiştir. Wuornos, 9 Ekim 2002 Çarşamba günü idam edilmiştir.

2003 tarihli Monster filmi dışında 1993 yılında New York Film Festivali'nde bir bölümü gösterilen Aileen Wuornos: The Selling of a Serial Killer isimli bir belgesele de konu olmuştur. Gilles De Rais, yani Mavi Sakal'ın kadın versiyonu sayılan bir Kara Dul olmadığı, yani belli bir motif ve amaç doğrultusunda kurbanlarını ortadan kaldırmadığı için çoğu profil uzmanına göre bir seri katil sayılmasa da kesinlikle gelmiş geçmiş en soğukkanlı katildir.

Hakkında film

Monster, Charlize Theron ve Christina Ricci

Aileen: The Life and Death of a Serial Killer

Aileen Wuornos: The Selling of a Serial Killer

Karındeşen Jack

Seri katil deyince, akla gelen ilk isim, hiç şüphesiz Karındeşen Jack'tir. Karındeşen Jack'in hikayesi epey ilginç.

Dehşet, 31 Ağustos 1888'de sabahın erken saatlerinde başladı. Kabaca sabah 4 sularında Londra'nın East End bölgesindeki, ıssız ve loş bir sokakta yürüyen hamal George Cross, muşambaya sarılı bir şeye çarptı. Yakından bakınca, bu yığının parçalanmış bir kadın vücudu olduğunu anladı. Kadının daha sonra 42 yaşındaki Mary Ann Nicholls adında bir hayat kadını olduğu ortaya çıktı. Gırtlağı kesilip karnı açılmıştı ve cinsel organında bıçak yaraları vardı.

O zaman kimse farkına varmasa da, Mary Anne Nicholls'ün bu korkunç ölümü, suç tarihinde tüyler ürpertici bir dönüm noktası teşkil edecekti. Bu cinayet, etkisi yalnızca Londra'ya sonra da tüm dünyaya şok dalgaları şeklinde yayılacak bir cinayetler zincirinin ilk halkası değildi. Aynı zamanda çok daha önemli bir şeye işaret etmekteydi: seri seks cinayetlerinin modern döneminin başladığına.

Nicholls cinayetinden bir hafta sonra, ilk cinayet mahallinden 800 metre uzaklıkta, pansiyon olarak kullanılan bir binanın arkasında, kötü beslenme ve veremden muzdarip 47 yaşında bir hayat kadını olan Annie Chapman'in parçalanmış cesedi bulundu. Katilin gerçek kimliği asla bilinemeyecekti. Ancak, birkaç hafta sonra Metropoliten Polisi kışkırtıcı bir mektup aldı. Mektup, suçlu olduğunu söyleyen şahıs tarafından yazılmış ve takma isimle imzalanmıştı. Bu isim, halk tarafından benimsendi. Bu andan itibaren çılgın Whitechapel Kasabı, bu korkunç isimle aranacaktı: Karındeşen Jack.

Polisin Karındeşen'in mektubunu almasından iki gün sonra katil, Elizabeth Stride adında İsveçli bir hayat kadınının boğazını kesti. Kurban üzerinde diğer korkunç şeyleri yapamadan, yaklaşan bir arabanın sesiyle işini yarım bırakmak zorunda kaldı. Oradan hızla kaçan Karındeşen, Cathrine Eddowes adında, kaldırımda sarhoş bulunduğu için karakola götürülerek ayılana kadar orada tutulan ve henüz salıverilmiş olan 43 yaşındaki bir hayat kadınına rastladı. Onu

ıssız bir meydana götürdü ve orada vahşice öldürdü.

Karındeşen tarafından gerçekleştirilen son suç, aynı zamanda en korkuncuydu. 9 Kasım gecesi, 3 aylık hamile olan 25 yaşındaki İrlandalı bir hayat kadınıyla onun odasına gitti. Gecenin ortalarına doğru onu yatakta öldürdü, birkaç saat boyunca keyifle cesedi parçaladı ve kurbanının derisini yüzdü.

Bu olaydan sonra, Whitechapel cinayetleri birden bire durdu. Karındeşen sonsuza kadar ortadan yok oldu. O günden beri konu üzerine kafa yoranlar bir kasaptan İngiliz tacının veliahdına kadar bir dolu şüpheli öne sürmüşlerdir. Bu iddiaların çoğu eğlenceli okuma malzemeleri teşkil eder, ancak Karındeşen'in gerçek kimliği tam olarak belirlenemedi.

Hakkında film

Pandora's Box- 1928, G.W. Pabst

The Lodger -1944, Marie Belloc Lowndes

Room to Let -1950, Hammer Film Company

Man in the Attic- 1954

Jack the Ripper -1960

A Study in Terror- 1965

Hands of the Ripper -1971

Murder by Decree- 1979

Time After Time- 1979, Nicholas Mayer

Jack the Ripper -1988, Michael Caine

From Hell- 2001, Albert Hughes, Allen Hughes

Rustov Kasabı-Vahşi Kızıl

Oğlanlar ve savunmasız genç kızları hedef olarak seçmişti. Çoğu zaman onları evlerine bırakmak, karınlarını doyurmak ve yardım etmek bahanesiyle otobüs duraklarından, yollardan alıp, ıssız yerlere götürürdü. Burada onlara insanın hayal gücünü zorlayan işkenceler yapıyordu. 1984'te dört haftalık bir dönemde 6 genç insanı doğramıştır.

Yöneticiler, seri cinayetleri çürümüş bir Batı fenomeni olarak ilan edip propaganda malzemesi yaptığı sırada suç tarihinin en büyük psikopatlarından biri, liman şehri Rostov'da bulunmaktaydı. Sınıfsız bir toplumda suç var olamaz doktrinini çürütmemek için yetkililerce 1978-1990 yılları arasında 12 yıl boyunca bu canavarca işler yok sayıldı ve toplumdan gizlendi. Bu durumda zavallı vatandaşlar yıllarca bu canavar seri katille yan yana yaşadıklarını bilemediler. Halk arasında birçok söylenti ve şehir efsaneleri oluştu. Bu arada güvenlik güçleri birçok şüpheliyi yakaladı ve eski bir tecavüz suçlusu olan şüphelilerden biri, Chikatilo'nun işlediği cinayetten suçlu bulunup idam edildi.

Kurbanlar çoğunluklar fahişeler ve çocuklardı. Cinayetler daha çok tren istasyonları ve otobüs durakları yakınında bulunan ormanlık arazilerde işlendiği için tüm istasyonlara yüksek rütbeli resmi ve sivil görevliler yerleştirildi ve tüm şüpheli durumlar rapor edilmeye başlandı. Çünkü bir emperyalist Batı hastalığı olarak görülen ve komünist düzende hiçbir zaman rastlanmayacak bir suç türü olan seri cinayetlere hiç de hazırlıklı değillerdi. Başka da yapacak bir şeyleri yoktu.

Aslında polis, Chikatilo'yu 23 insanı öldürdükten sonra 1984 yılında yakalamıştı. Cinayetlerin artması üzerine polis, fahişelere yaklaşan şüpheli şahısları takip ederken birçok fahişeye yaklaşmaya çalışan ve bir tanesinin halka açık yerde göğsünü okşayan biri olarak Chikatilo'yu gözaltına aldı.Bu yepyeni suç türüne yabancı olan polis onu incelediğinde sıradan bir insan olduğunu, Komünist Partisi üyesi olduğunu ve düzenli bir yaşantısı olduğunu görünce serbest bıraktı. Tabi ki bırakılmasının tek sebebi bu değildi. O dönemde kokuşmuş polis teşkilatında suç delilleri doğru düzgün incelenmemişti. Delil olarak bulunan kan ve meni örnekleri birbirine karıştırılmıştı. Teknoloji yetersizdi ve beceriksizdiler. Cani serbest kalmıştı ve yakalanana kadar cinayetlerine devam edecekti.

Çaresizlik içinde kıvranan devlet görevlileri beğenmedikleri Amerikan sisteminin seri cinayetlerde kullandığı bir yöntem olan profilleme yöntemini kullanmaya karar verdiler. Bununla ilgili Psikiyatr Dr. Alexander Bukanovski görevlendirildi. Bukanovski bir profil çizdi ve yakalandığında Chikatilo'ya birebir uyduğu görüldü.

20 Kasım 1990 tarihinde bir polis, ormanlık alandan çıkan bir şüpheliyi durdurdu. Şahsın yüzünde kan zerresi vardı ve ayakkabılarını yıkamıştı. Kimlik kontrolünde şüphelinin Andrei Chikatilo olduğu anlaşıldı. Yapılan incelemede 54 yaşında, Komünist Parti üyesi, 2 çocuk sahibi ve eğitimli bir kişi olduğu

anlaşılınca yıllar önce olduğu gibi bir kez daha yaşam tarzı ve konumundan dolayı serbest bırakıldı. Ancak, ertesi gün o bölgede bir kız çocuğunun cesedi bulundu. Bu bölgeyle ilgili bir gün önceki raporlar incelendiğinde artık çanlar Chikatilo için çalıyordu. 21 Kasım 1990 günü yakalandı ve tutuklandı.

10 gün boyunca konuşmadı. Gözaltı süresi dolmak üzereyken polislerden farklı bir yöntem izleyen Psikiyatr Dr.Alexander Bukanovski'ye her şeyi itiraf etti. Polis 36 cinayetten şüphelenirken 17 cinayet de üzerine eklendi. 53 cinayeti nasıl işlediğini en ince ayrıntısına kadar anlatmak ve maketler üzerinde göstermek Chikatilo'ya ayrıca bir zevk veriyordu.

Dava 6 ay sürdü. 14 Ekim 1992 tarihinde sonuçlanan mahkemede idama mahkum edildi ve 11 Ekim 1994'te Rostov hapishanesinin bir hücresinde sağ kulağının arkasına tek kurşunla idam edildi.

Hakkında kitap

Hunting The Devil, 1993, Richart Lourie

Hakkında film

Citizen X, Chris Gerolmo

V

VAL MCDERMID

1955 yılında İskoçya'da doğdu. 1975 yılında üniversiteyi bitirdi. Oxford'da Edebiyat doçenti olarak çalıştı. İskoçya'nın önde gelen gazetelerinde de yazıları yayınlandı. 1991 yılından itibaren hayatını yazarlığa adadı. Çok sayıda ödül aldı. Dedektifleri, Kate Brannigan, Tony Hill-Carol Jordan İkilisi ve Gazeteci Lindsay Gordon'dır.

Türkçe'ye çevrilen eserleri

Kadın Genleri, Temiz İş, Deniz Kızları Şarkı Söylüyor, Kırık Çete, Ters Tepki, Öldürücü Darbe, Kandaki Tel

VALA NUREDDIN

1901 İstanbul doğumlu yazar, çok iyi bir eğitim görmüş, liseyi Galatasaray'da, üniversiteyi Viyana Ticaret Akademisi'nde tamamlamıştır. Hayatı oldukça renklidir. 1925 yılında, Sovyetler Birliği'ne geçip Moskova Doğu Üniversitesi'nden de diploma alır. Daha sonra Bu Dünyadan Nazım Geçti kitabını yazacak olan Va-Nu'nun Nazım Hikmet'le dostluğu işte o yıllara dayanır. Türkiye'ye döndüğünde eğitimine uygun bir iş bulamaz solcu kimliğiyle. Bu nedenle ölümüne dek hep basın yayın işlerinde çalışır. Vakit, Akşam, Haber, Cumhuriyet, Tercüman, Havadis ve Köroğlu gazetelerinde fıkra, röportaj ve sanat-edebiyat yazıları yayınlar.

Eserleri

Dipsiz Kuyu, Küçük İlanlar, Kardeş Katili, Karacaahmed'in Esrarı, Kim Zehirliyor Bunları?, Tuzaktaki Kaplan

W

WILLIAM SHAKESPEARE

29 Nisan 1564'te Stratford-Upon-Avon'da doğan Shakespeare'in yaşamı hakkında bildiklerimiz kilise, mahkeme ve tapu kayıtları gibi resmi belgelerle çağdaşlarının onun kişiliği ve eserleri hakkında yazdıklarına dayanır. Hali vakti yerinde bir esnaf olan, aynı zamanda yerel yönetimde sulh hakimliği ve belediye başkanlığı gibi önemli görevler üstlenen John Shakespeare'in üçüncü çocuğu ve en büyük oğludur. Babasının maddi durumu daha sonraki yıllarda bozulsa da Shakespeare'in diğer eşraf çocukları gibi ilkokuldan sonra eğitim dili Latince olan King's New School adlı ortaöğretim okuluna devam ettiğini ve burada Roma edebiyatının klasikleriyle tanıştığını görüyoruz.

1582'de on sekiz yaşındayken kendisinden sekiz yaş büyük Anne Hattaway ile evlenen Shakespeare'in bu evlilikten beş çocuğu olmuş, ancak oğlu Hammlet'i 1596'da kaybetmiştir. 1585 yılı ile 1590'ların başı arasındaki yaşamı hakkında elimizde güvenilir bilgi yok. Ancak Shakespeare'in bu yıllar içinde Londra'da aktör ve oyun yazarı olarak tiyatroya başladığı ve kısa zamanda ün kazandığı biliniyor.

Shakespeare, kimilerine göre Hamlet ile polisiye türünü başlatan kişidir. Hamlet, öldürülen babasının katilini ararken, günümüz polisiye romanlarına özgü akılcı bir kuşku avına çıkar. Sürekli ipuçları toplar, bunları inceler, bütünleyip katili ortaya çıkarmaya çalışır. Shakespeare, her oyununda olduğu gibi bu oyunda da gerilimi başarıyla sağlamıştır. Grafiği, hayranlık uyandıran inişler çıkışlar gösterir. Gerilimi yavaşlatmak, izleyiciyi sonraki şaşırtmacaya hazırlamak için Hamlet-Ofelya ilişkisini sunar. Kalite artsın diye mezarcılar sahnesini ve oyuncular bölümünü bir yerlere sıkıştırır. Bu durumda yeni bir türün temelleri atılmıştır. Edgar Allan Poe da bu anlamda ondan farklı bir yol izlemez. Öncülerin eserleri insanlarda olağanüstü bir etki yaratır. Yeni türün adı polisiyedir.

Y

YOLSUZLUK (USULSÜZLÜK)

Usulsuzlük, ticari açıdan etkinliği söz konusu olan ama denetimi tam anlamıyla kontrol edilemeyen, özellikle yerel yönetimlerde belediyelerde oluştuğu iddia edilen bazı yasaların keyfi anlayışlara göre esnetilip görmezden gelinmesi veya göz yumulması hallerine verilen genel adlandırma.

Z

ZİNA

Zinanın seks, cinsellik gibi anlamları olsa da Arapça'da "evlilik dışı cinsel ilişki" anlamına gelir. İlâhî dinlerce yasak kabul edilir. En büyük günahlardan biri sayılır.

Çocukların yetişmesi madden ve ruhen sağlıklı bir dönem geçirebilmeleri için anne ve babaları arasındaki huzur ve mutluluğun fonksiyonu çok yüksektir. Evlilikteki huzuru dinamitleyen öğelerden biri de evli çiftlerin cinsel ayrılıkları ve farklı bireylerle cinsel beraberlikleridir. Evlilik dışı yaşanan cinsel beraberliklere zina denmektetir. Sosyal ve psikolojik etkenlerinden dolayı dışlanan fiillerdendir.